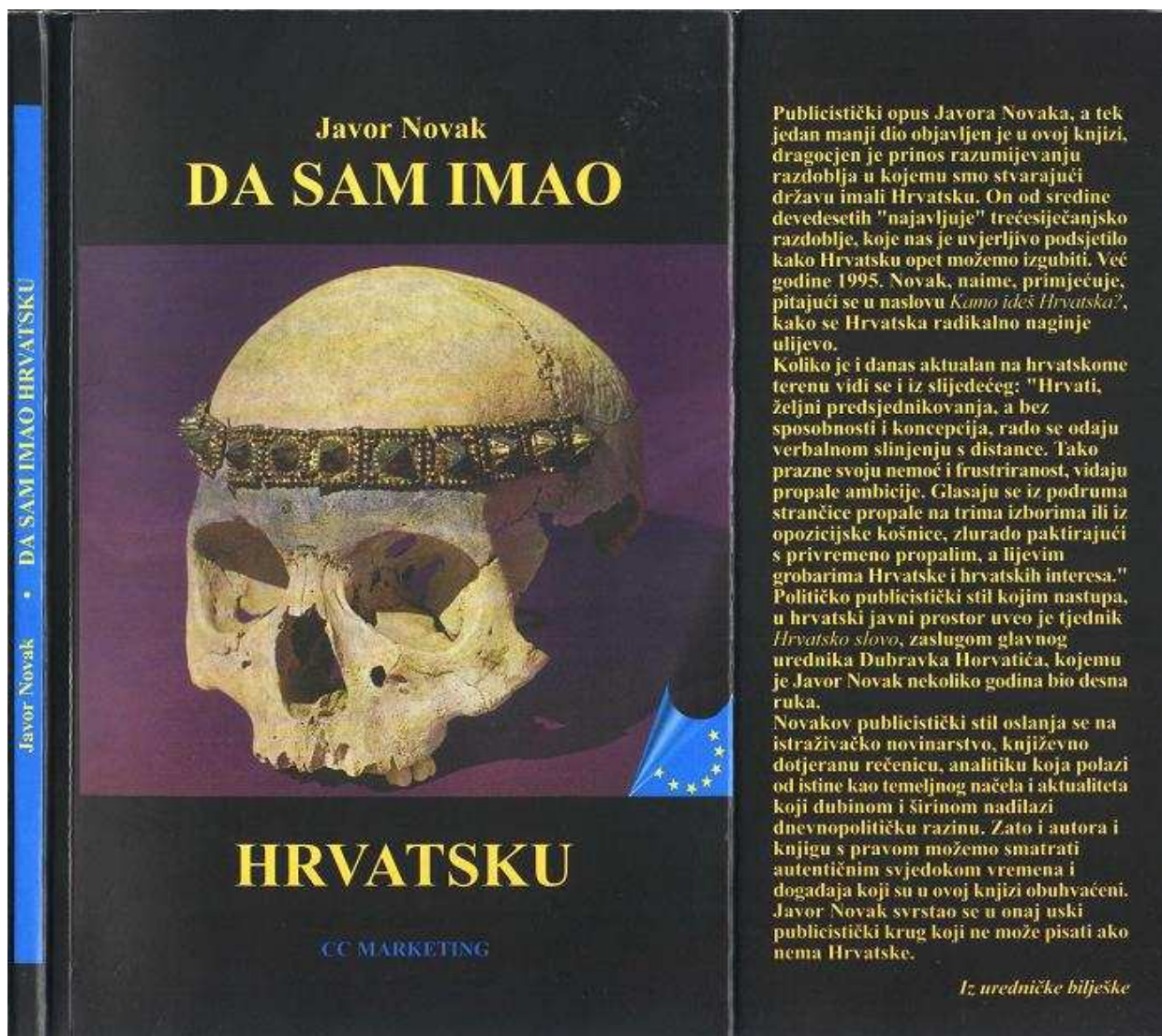

(pogledajte stranicu: <http://www.safaric-safaric.si/>)

Javor Novak

DA SAM IMAO HRVATSKU

(PRVA STRANICA KNJIGE)

Biblioteka
Zvonimir

Knjiga 3

Nakladnik CC MARKETING - Zagreb
Tel.: ++385 1 481 72 32

Za nakladnika Damir Borovčak
damir.borovcakl@zg.htnet.hr

Urednik Nenad Piskač

Stručni
suradnik Josip Brkić

Omot Grafički studio, Zaprešić
Na naslovnoj stranici: Dijadem na lubanji
iz Biskupije kod Knina (9. do 11. st.)

Fotografija
autora Dorian Stiegler

Korektura Ivana Brkić

Slog i prijelom Grafički studio, Zaprešić
tel./fax: ++ 385 1 331 34 89
grafstudio@post.hinet.hr

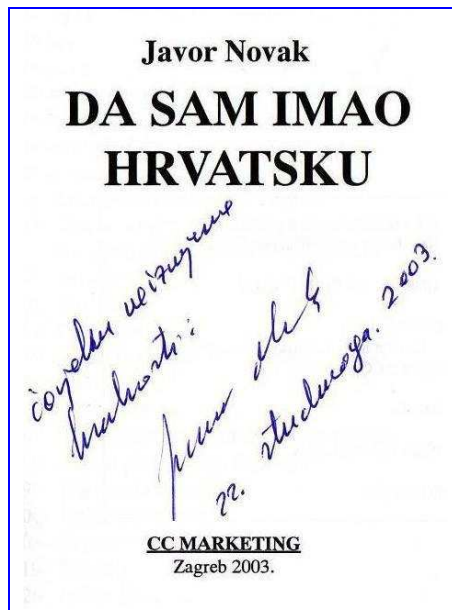
Tisak Ekološki glasnik d.o.o., Donja Lomnica
Tiskano u studenom 2003.

© Copyright by CC MARKETING

002

Javor Novak

DA SAM IMAO HRVATSKU

CC MARKETING

Zagreb 2003.

003

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 32 (497.5) "199" (045)

NOVAK, Javor
Da sam imao Hrvatsku : / Javor Novak.
Zagreb : CC marketing, 2003.

Kazalo.

ISBN 953-6464-08-X

431020060

004

KAZALO

7	Umjesto predgovora
9	Traženje dlake u jajetu
14	Kamo ideš Hrvatska?
19	Ličinka budućega rata
24	Sve sami predsjednici!
30	Dugoročno neperspektivni
34	Samozvani arbitri ili stručni diletanti
38	Pod tuđim plaštem
42	Da sam imao Hrvatsku...
49	Uništavanje hrvatskih veličina
53	Živjeti od donacija
56	Razmišljanja u povodu Finkielkrauta
60	Brisanje tragova
65	Šire mržnju
68	Gdje toga ima?
70	Četnici naprijed, ostali - stoj!
75	Sve sami... (2)
78	Titov krivi put
87	Besposleno odnarodivanje bez razloga
90	Ideje s ideološkoga deponija
93	Sve sami Daenikeni
100	Velikosrpski hropac
103	Degradacija kao način egzistencije
119	Zatrvljenost globalnim
126	Dobro jutro, Ameriko!
131	Neželjene istine
134	Dragutin Šafarić: Bleiburg prije Bleiburga

DA SAM IMAO HRVATSKU

154 Duhovni mentor opće prakse
157 Barbin faraonski put završio brodolomom
169 Bilješka o autoru 171 Kazalo imena

006

Umjesto predgovora

Proces stvaranja hrvatske države smatram nezavršenim. U njemu vidim ne sasvim odijeljena razdoblja. Tekstovima svojevremeno tiskanima u *Hrvatskome slovu* želio sam oslikati razdoblje od 1989. - 1997. Dočim je ono prethodno razdoblje tinjalo najmanje od 1971. do 1990.

Ta dva velika povijesna razdoblja nazivam dobom Tuđmanove lucidne avangarde. Okret velikoga kotača povijesti, čemu sam s radošću pribivao.

Nažalost, uslijedilo je ono višegodišnje vrijeme slabe ili nikakve hrvatske oporbe u kojem je život bivao sve mučnijim. Riječ je, paradoksalno, o takvoj neformalnoj hrvatskoj oporbi, koja je nastajala već od 1997./98. Jer je tada započela nova dekadansa i sustavno potiskivanje hrvatskih interesa u stranu. Taj globalistički trend bukti do danas kada se već široko i ukorijenio i razgranao.

Od lošijeg, ka gorem: od 2000. godine ukupna rodoljubna opozicija politički uopće ne djeluje, ne postoji (osim na splitskoj rivi i na Alki). Ne mislim samo na pojedinu hrvatsku stranku ili na vodećeg čovjeka već na sveukupnu rodoljubnu oporbu. To je istinska dekadansa u kojoj se događaju besramni propusti, sve do nacionalne izda je, uz što nije nezanemarivo - vrlo visok osobni standard većine istaknutih političara u RH u odnosu na hrvatski živalj. Javno ili saborski uopće se i ne govori da su cijele pojedine stranke (u ratu i poraću) čak i činjenici prognanika unatoč, isposlovale privatno blagostanje do u treće koljeno!

Pred novim smo razdobljem hrvatske države koje će formalno započeti s izborima potkraj 2003., ali ono hrdavi odavno. Godina 2000. jest početak pune i planske devastacije, koja teško da će biti uskoro zaustavljena, jer su joj korijeni zagađeni titovštinom. Zvali mi tu razvalinu kavernom koja je ostala iza oceanskog polipa ili iza prašumske svežderke - svejedno - to jesu umalo nesavladivo dugi utezi. Ta pljačka razgranata je i široka još od onomad, ali je mogla na vrijeme biti obezučena sve donedavno.

Najsvjetlije povijesno razdoblje RH, razdoblje lucidne avangarde mora biti shvaćeno jedino u ovom kontekstu. Ono, u ovom ili sličnom izboru tekstova, zbog zadana opsega, nije moglo biti zastupljeno. Zbog toga su ovom prigodom izostavljeni i neki drugi moji tekstovi.

I prije i poslije toga, vremena su se dakako mijenjala, ali ne i moj pogled na godine do 1997. Današnji pogled na godine od 1997. do 2002., svakako je negativniji nego u tom vremenu, što je, mislim, prirodno. Pogled se u njima mijenjao jer je politički život postajao zaista sve odurniji. Od 1998. Odmak je upravo stoga bio nužan i logičan imperativ. Uslijedile su godine neposredno prije i u smjeni tisućljeća o kojima ne govorim poneseno. Te će nam stranice političkoga života teško ikada imponirati. I neka ih brani tko želi. Bilo stranku na vlasti (jednu pa drugu), bilo hrvatsku oporbu, bilo hrvatski politički totalitet.

Današnja raspršenost izbornih glasova u RH vodi nas u frenetični kaos, u potpuno rasulo, do one izuzetno lake mete za svjetske mega koncerne (što već jesmo) – u još isisaniju koloniju kojoj već i lov na ljudske glave (safari u srcu Europe) postaje normalna stvar. Tako se tzv. kraljica Europa oduvijek obračunavala sa svojim najboljim sinovima, najvećim i najblistavijim hrvatskim sinovima vitezovima.

Usput, bjelosvjetski luftibusi, angažirani u kanibalkanskome lovu na generale, a za teško inozemno perje, šeću se Hrvatskom kako hoće i tamane one ponajdublje, ponajveće naše "blagajne".

Ode zatim i privatizacija do dna ponora, da dublje ne može... gledano ukupno: što tajno, što javno - topioničari nacionalnoga bogatstva dovršili su posao. Izborni su rezultati ionako u tuđim rukama.

Hrvatu to jest ukupna slika sudnjega dana. Zasad. I ne zadugo...

Da li taknut tim predosjećajem ili pokojom općom masnicom na duši, svejedno, osjetio šam potrebu obraniti ovo stajalište. I to svakako jesam. Ponosan sam što sam oduvijek i zauvijek nestranačka osoba, ali žalim što nisam djelatnije sudjelovao u zbivanjima od 1989. do 1997.

srpnja 2003.

Javor Novak

(ili politički pubertet)

Da Hrvatskoj ne nedostaje Hrvata, već istinskih rodoljuba, vidjelo se kroz tragiku komunizma i vodstva u socijalističkoj Hrvatskoj, koje je tada, na tanjuru, izdavalo hrvatske interese Beogradu. Iz tih redova, čim su postali bivša vlast, krenula je najbučnija kritika svega što je hrvatski konstitutivno ili samo novo. Poručivali su nam da previše mašemo šahovnicama, ne znajući da nitko u Hrvatskoj tada nije mahao pločama za šah, već jedino povijesnim hrvatskim grbom s trobojnicom. Čemu taj folklor, govorili su nam, valjda da ne izazovemo bijes onih, koje se nikako nije smjelo ljutiti, bijes nesviklih na hrvatsku državu. Kamo su nas odveli politikom popuštanja Beogradu, danas više zaista nikome nije potrebno crtati. No, prešli su na predsjednika osobno, na njegovu obitelj, na mjerenje njegovih riječi apotekarskom vagom. Bili su to "strašni" dani i "strašne" pogreške: od toga da je pozdravljao prvo Hrvate, pa tek onda i građane Hrvatske, do toga da mu se najoštrije zamjeralo što je tako ozbiljan i mrk (a zemlja pred krvavim škripcem). Sve su to dakako, bile "presudne" stvari po rukovođenje napadnutom, okupiranom i razoružanom državom bez vojske i policije, koja još nije bila ni međunarodno priznata..

Mnogi u Hrvatskoj, ne samo zaposleni, a besposleni, bili su i još su zabavljeni ogovaranjima. Dugo je trajalo razdoblje visokotiražnih tračeva i mnoge su novine upravo na njima stekle pravo bogatstvo, a da medijsku kvalitetu nisu ni dostigle ni podigle. Njima se Hrvatsko novinarsko društvo nikada nije bavilo, osim kada ih je "moralo" braniti od vlasti. Rodoljublja ni u tom društvu ni za lijek, daleko im je važnije bilo stjecati tobožnje visoko europske standarde. No, sve to vrijeme Tuđmanova je Hrvatska napredovala

prema osamostaljenju, a to nikako nisu željeli priznati. Njegova ideja, ma kako nepopularno to bilo reći, skokovito je rasla. I postepeno, i stalno.

Još 1987. na vojnoj vježbi na Kulmerovoj livadi u Šestinama, u osam sati izjutra, više od sat i po morali smo slušati o diverziji u zagrebačkome eteru. O nacionalistima i fašistima koji dižu glave, o amerikaniziranome Radiju 101, u program kojega se iz kućnoga pritvora javljaju neki "stari natražni elementi" te "aveti prošlosti". Od tada, od borbe samo riječju za samostalnu Hrvatsku, pa do pobjedničkog kruga među Hrvatima na svim kontinentima i dobivanja samih izbora, prošlo je tek tridesetak mjeseci. A pobjeda je, sjetimo se, bila kristalna.

U vrijeme, kad su tračevi zahvaćali velik dio društva i kad su započeli prvi neukusni vicevi na račun Hercegovaca, malo je bilo rodoljuba koji su prst prijetnje i poruge usmjeravali na istok, a ne na Hercegovinu. Ne ratujemo s Hercegovinom, već s Bizantom! O četnicima nisam do danas čuo ni jedan ni loš, ni dobar vic, pa čak niti trač...

Oficirska djeca, dojena unitarizmom, protuhrvatstvom, a tobože bratstvom i jedinstvom, proricala su iz svih medija da će Hrvatska biti velika koliko se vidi s katedrale. Iskopavalo se ustaštvo, kao čudotvoran, stari i djelotvoran jugo lijek čim bi Hrvati digli glavu. Baš kao da se Drugi svjetski rat zbio samo na teritoriju Hrvatske, baš kao da je hrvatska kolaboracija bila masovnija od francuske ili talijanske, a ne obratno. Zaboravljalo se koji je to narod u Jugoslaviji postotkom dao najviše antifašista...

Zavirivalo se u lisnice ministara, dužnosnika, direktora. Pitalo se javno, naslovima, što tko ima i koliko te odakle mu. U tipičnoj komunističkoj maniri, imati - znači biti kriv, stalno se prekopavalo po "prljavome rublju" Hrvatske vojske, sada je već i ona došla na red. Postalo je očito da ona jača, da jača Hrvatska i trebalo ju je difimirati. Junake se pretvaralo u koljače, a sljedeći se tjedan pisalo

o vojnim invalidima, koji još nisu dobili stan. Važno je bilo stalno optuživati, i samo žuti tisak i njegovi urednici imali su želuce sve to provariti iz tjedna u tjedan, iz godine u godinu, zadovoljno trljajući ruke visokom nakladom kao jedinim kriterijem.

Jedna od najprljavijih metoda došla je u puni zamah tek potkraj 1993., jer sve drugo zlo, naneseo Hrvatskoj, do tada nije uspjelo nadvladati. Iz istog razloga te ideje životare još i dan danas. Prvi dio je zloraba antifašizma u komunističke svrhe, a drugi potpirivanje autonomaštva u Istri i Dalmaciji. Ugledne hrvatske novine "od formata", koje, navodno takvima smatraju, malo-malo pa su objavljivale dugačke rasprave crvenih i crnih o tome što je bilo kad je bilo. Svađa Hrvata, tako transparentna u tim stajalištima, trajala je mjesecima i imala jedan jedini cilj: anulirati uspješnost Tuđmanove pomirbe. Za nečiji račun, dakako. U tim Ivankovićevim stajalištima, osim što se vrtio krug od dvadesetak istih ljudi, novih misli uopće nije ni bilo. Jedni napadaju, drugi se brane, treći, prividno mazohisti, u stvari ispiru svoju prodanu dušu javno i pišu stotine puta u istome članku kako su oni Hrvati, i to oni Hrvati koji su za Hrvatsku!

Problem Istre i Dalmacije tretiranje sljedećom prozirnom metodom koja bi započela pitanjem kao tobožnjom osudom: Recite nam odakle taj vaš autonomizam? A zatim bi se prostor pojašnjenja autonomaštva raširio u nedogled, čime bi ga se otvoreno populariziralo. U sav taj uzaludni specijalni rat odavno su bile uključene dobro plaćene agenture, kojima je Hrvatska i dan danas premrežena, a kojima naši ljudi još rado nasjedaju.

Osnovno je plasirati nevjerojatnu vijest. Ona mora u sebi imati sastavnicu nepoznatog, izvornoga, a senzacionalnoga, ali i nečeg što da je "važnost i autoritativnost" prenositelju razaralačke dezinformacije. Takvih smo se tračeva naslušali, nikada se nitko nije zapitao vrijede li i nakon dva tjedna. Ta ubojita koplja imala su rok trajanja nekoliko dana, a onda bi se lako plasirala nova, još

perfidnija laž, čim bi se zaljuljala stara. Naivno bi bilo ne reći da je na međunarodnome i domaćem planu mnogo toga stvorio i UN, ili točnije, njegovi predstavnici i službenici koji su na Hrvatskoj krasno zarađivali i još zarađuju. Doduše, nikada domaće (ili lokalne, kako su nas oni zvali) nisu plaćali koliko svoje ljude (strance) ali, odlične su im bile plaće.

Traženje Hrvatskoj i Hrvatima dlake u jajetu - bio je i ostao njihov glavni posao. I ta činjenica ne govori samo o korupciji tog svijeta, o rasprostranjenosti srpske propagande, o lakovjernosti naših ljudi, već i o moralu te Europe, koju su Hrvati imali, nažalost, muku upoznavati protekle četiri, najteže i još k tome ratne, godine. Koja europska nacija iz nekog svog rata, nema sasvim određene tamne stranice, koje bi rado izbrisala iz kolektivne memorije... ponajčešće iz pamćenja onih njihovih prvih susjeda? Je li Amerika bezgrješna na Kubi, Panami, u Vijetnamu, ili Koreji? Je li Francuska riješila sve svoje granice s Njemačkom ili u svojim dan - danas kolonijama? Je li dakle pravedna i čista? A kakva je tek Engleska s Irskom, Škotskom i kolonijama po drugim kontinentima? Tko su dakle, ti bijeli suci iz bijeloga svijeta? Tko su ti bezgrješnici, koji se s tolikom arogancijom, prepotencom i tutorstvom sručaju na Hrvatsku, koja bi ih, valjda automatski, trebala prihvatiti kao autoritet, kojemu se jedino valja klanjati? I kada Hrvatska vojska postigne u tjedan dana u Bosni i Hercegovini ono što svijet nije mogao u pet godina, opet ne valja, opet o zločinima, opet o pravima. Vječno ucjene. To su, čini se, najjače europske tradicije...

Kad je Hrvatska vojska napokon dobila naredbu i krenula, već su neki Hrvati lajali na sva usta kako će sada biti krvi do koljena. U nježnijoj varijanti, multipliciralo se hrvatske gubitke u "napadu", a kada je pobjeda izborena, nije od tih istih "Hrvata" stigla baš nikakva ni pohvala, ni zahvala. Nitko od njih nije reterirao, već su se ponašali kao da se ništa nije dogodilo.

Nekada, ali još i donedavno, u tih je Hrvata prevladavao fatalistički pristup: nikada slobodni, nikada do Knina, nikada kraj rata. Danas šute, i to bi nam valjda trebalo biti dosta. To su Hrvati s kojima se morate natezati da biste ih ipak natjerali priznati da nisu očekivali tako munjevit, uspješnu i besposljedičnu akciju- odjednom do Knina. Rodoljublje kao da je mrtvo na ovim prostorima.

I na kraju, hrvatske stranke. HSLS, unatoč svojoj orijentaciji i nazivu, za socijalni status građana, u pet proteklih godina, nije učinila ama baš ništa. Proljevičari su se toliko puta transformirali da više ni sami ne znaju tko su i što su. Građanske normalne desnice na žalost još nemamo, imamo poplavu ljevičara kao na Zapadu, gdje nisu imali diktatore komuniste, pa salonski koketiraju s kozmopolitizmom i jednakošću svih. HSP i HČSP svoju su državotvornost iscrpile u unutarstranačkim svađama i, doduše, u blistavim prvim borbama za nezavisnost i hrvatsku slobodu. A to nije malo. Međutim, i dalje se klanjaju Paveliću, poneki i Hitleru te paradiraju u crnim košuljama kao da je to neka hrabrost, a ne šteta nanesena Hrvatskoj. Mnogi su u tim strankama i zbog sentimentalnih razloga: netko njihov zaglavio je u ustaškim redovima, pa se danas nastoji osvjetlati ono što je osvjetlati nemoguće.

Zadnji među zadnjima su stranački vode onih minornih stranaka, čije je jedino postignuće da se registriraju. Oni, kojima je predsjednik stranke, ujedno i cijela stranka. Njih danas u Hrvatskoj ima čitavo uzaludno brdo. I to je naša slika, i oni ~e upinju, i oni bi vlast.

Možda upravo zbog takve, nezrele političke pozornice i ima tako malo rodoljublja, tako puno veliko Hrvata i još više uvredljivih i teških tračeva. Tračeva na naš račun i na račun budućnosti naše djece, jer Domovina nije neka virtualna geometrijska slika, već sasvim stvaran vremenski prostor u kojemu, više ili manje slobodno - dišemo.

Traženje dlake u jajetu, 18. kolovoza 1995. Hrvatsko Slovo (HS)

KAMO IDEŠ HRVATSKA?

Netom završeni parlamentarni izbori nedvojbeno pokazuju da Hrvatska, nažalost, već ide utabanim stazama istočnoeuropskih zemalja, tj. upravo suprotno od onoga što nam dosadno i uporno pokušavaju imputirati (ustaštvo, radikalni nacionalizam ili "samo" skretanje udesno). Tome nasuprot, Hrvatska radikalno naginje ulijevo.

Neki se tješe da je to tako zbog niskoga standarda, kada navodno uvijek glasove dobivaju proljevičari. Drugi umiruju podatkom da je na izbore izašlo svega 60 % birača. Oni treći, boljševici, novonastalo stanje nastoje prikriti, sretni što na njihovome mlinu opet ima vode. Tako i akcijski marginalci, koji sebe zovu pravom ljevicom, Račanovu u Saboru, proglašavaju strankom centra, a to se ne može reći, čak ni za ljevičare tipa naših liberala.

Te nekakve "akcije" tobožnjih socijaldemokrata, a zapravo i nekadašnjih i današnjih komunista i njihovih aktivista, samo žele skrenuti pozornost na sebe bezočnim obmanjivanjem, evidentnim činjenicama u prkos. Da nije proljevičarske taštine i rascjepa po strančicama, hrvatska bi ljevica ne samo ušla u Sabor (jer je i ovako), nego bi u njemu bila vrlo jak opozicijski blok. Dobili su više od 30 % glasova! Dodamo li tome HNS, HSS i HKDU, stranke koje su odnedavna spremne "zaboraviti" hrvatske interese ujedinjenjem s IDS-om, postaje jasno da vladajući hrvatski blok de facto gubi izbore s nedovoljnih 45 % naspram čak 55 %!

Brojčano dakle, odmah možemo vidjeti kakva je to "desničarska" Hrvatska, u kojoj se lijevoj ideologiji, ideologiji koja je za sva vremena pobila nesumnjivo najviše ljudi na svim kontinentima, svim fašizmima unatoč, ne samo gleda kroz prste već stalno

i otvoreno - tepa. Odmah se vidi kakva je ta politička Hrvatska u kojoj se za proteklih jedva pet godina komunistima sve oprašta i da je tako mnogo glasova. Sve se zaboravlja, pa čak i blistavo državotvorno ostvarenje vrhovništva od međunarodnoga priznanja do Oluje. Treba li dodati - na unutrašnjem, međunarodnom i vojnome planu. Da nema toliko lijevih i uopće tako mnogo stranaka u Hrvatskoj, zbog čega dolazi do raspršenosti glasova, HDZ bi uvjerljivo izgubio ove posljednje ratne izbore. Koliko to može biti fatalno, koliko taj povratak na staro može Hrvatsku stajati prosperiteta i slobode, većini, čini se, nije ni približno jasno. Mnogi se rado, izgleda, zavaravaju da je viši standard u komunizmu bio djelo komunizma, a ne stranih kredita i mira kojeg mi još uvijek nemamo... Još ga ni okusili nismo. Sva je sreća da raspršenost glasova po strančicama i nedosezanje praga ulaska u Sabor, otpisuje čak 11 % biračkih glasova. U protivnom bi velik dio tog odlučujućeg postotka završio na onoj strani koja je suprotna državotvornoj, i tako prevagnuo.

Unatoč bezočnim optužbama gospodina Wiesenthala, kojega je čini se opsjela strast lovca sa svim instinktima pride, Hrvatska je danas, tragično ali istinito, na pragu recikliranoga komunizma. Mogu shvatiti da gospon lovac treba para da bi to nastavio i dalje biti (a i da bi lovine mogle biti kapitalne kao i sve one Brozove, inicijalno animalne). Mogu shvatiti da mu je kolega po strasti tavišič Broz, izdvajao lijepe godišnje svote u tu svrhu, pa ga Wiesenthal plemeniti, nikada nije prežalio, a kamo li optuživao kao što to svaki satrap zaslužuje. Wiesenthal posebice rado zaboravlja Srbe kao poznate protusemite tijekom Drugog svjetskog rata i njihove brojne logore u Beogradu i po cijeloj fašističkoj (judenfrei) Srbiji. No, teško možemo uzeti poštenim da se baš (i) u izbornu vrijeme oglašava jedan takav svjetski lovac s tako teškim optužbama na račun slobodno izabrane i vladajuće stranke. I nije to prvi put da se Wiesenthal tankoćutni, javlja upravo u

ovako osjetljivome hrvatskom trenutku. A javlja se povodom te male "beznačajne" zemlje s "previše" granica. Izgleda da ga je vladajuća stranka opet pobjedom teško razočarala...

No, malo je vjerojatno nakon abolicije srpskoga fašizma iz židovskih logora da će itko od informiranih povjerovati da ime Wiesenthal još ima neko značenje, objektivnost i težinu. Kad je gospodin pravdoljubivi, tako temeljito šutio za vrijeme agresije na Vukovar, Srebrenicu, Dubrovnik... odakle mu obraza optuživati sada? Vjerojatnije je, da on, kao i prije, želi samo ucijeniti Hrvatsku pa tako steći novog trajnog sponzora, kad već Broza i propale mu juge više nema. Gospodin želi izvući nešto svježih dolara za predstojeći "safari" na ljude, a u međuvremenu loviti strastveno, naravno i dalje. Krivce, međunarodne zločince. Ali ipak - ljude! Može li se zapravo, nakon cijelog jednog takvog života, posvećenog "divljači", ostati u svemu neporočan, objektivan ili samo razuman?

Pa i obični američki policajci pred mirovinu pobenave, hvatajući cijeli svoj život bed guyse, a kako ne bi on, čije su istrage, hvatanja i suđenja tako gladikatorski spektakularna?

Možemo ustanoviti i jednu drugu malignu nakanu: Hrvatsku treba trajno optuživati krivotvorinama da ona stravičnim istinama ne bi argumentirano i opravdano optuživala europsku i svjetsku zajednicu. Što su ispodprosječna hrvatska kršenja ljudskih prava u teškome obrambenom ratu naspram onih, počinjenih svjesno, u velikome broju te u miru, a koja svakodnevno počinje ta humana i bjelosvjetska zajednica? Kako opravdati kolonijalizam na pragu XXI. stoljeća? Kako taj svjestan čin pomiriti s ljudskim pravima, ne rasizmom, pravima na samoodređenje cijelih naroda trećega svijeta i krvavim vojnim gušilačkim intervencijama u njima? Ali o tome se ne govori glasno kao o Trgu nebeskoga mira ili o Čečeniji, jer metode su kudikamo rafiniranije; a nositelji zlodjela "važniji". Ako je tako, a jest kad je riječ o velikima, kako se tek

sve to prelama na malim hrvatskim leđima? Upravo to - kako pričat će Muslimani i Hrvati idućih poslijeratnih desetljeća. Pričat će stravične optužujuće istine, koje neće biti moguće demantirati. I upravo se to želi na vrijeme umanjiti, kad se već ne može njihovo afirmiranje spriječiti. I zato se Hrvatsku želi unaprijed optužiti i s optužbama nikada ne prestajati... sve dok vrijeme ne donese opći zaborav, a krivac i žrtva budu izjednačeni.

Kad krivac "argumentima" napada pravедnika u Dalmaciji kažu: "Reci mi da ti ne rečem...". Reci mi, dakle, svijete, hoće li Hrvatska zbog iskazanih optužbi prema nj oj zaboraviti kazati tebi sve što te ide?

No, nas manje zanima agresivno miješanje u unutarnje stvari Republike Hrvatske, već nam se politički razvoj rigidno lijeve političke situacije u nas doima opominjućim, upravo zbog tih bučnih, a lažnih, optužbi o nekakvome desničarenju. Fascinantno je zapravo, kako nas svi žele (vlastitom paranojom) zavarati, prestrašiti i obmanuti nekakvom malignom desnicom, tobože narastajućom prijjetnjom dok pod žitom raste stara deformirana ljevica i prijeti revanšizmom pri svome dolasku. Zadivljujuće je kako nas straše "desnicom" (koja jedva da ima ikoji tjednik, a još uvijek baš nijedan svoj dnevnik) kada zasigurno više nego ikada, nažalost, postoje tvrdi argumenti o narastajućoj, a oduvijek mrzilačkoj, osvetoljubivoj i natražnjačkoj ljevici.

Da analiza netom svršenih parlamentarnih izbora zabrinjava rezultatima, govori, prije svega, broj zastupnika po strankama u novome Saboru. Iz njega su ispali SDU, HSP 1861 i DA, i to je jedino što ulijeva nadu, uz činjenicu da su pali i HND-i. No, uz njih je najviše mjesta izgubila i HDZ-a. Izgubili su srećom i ASDH, HSLs i SNS, a na istom broju zastupnika ostala je besperspektivna i HNS-a. Najviše su profitirali trolisni i svi reformirani: HSS, SDP i IDS! HSS-a se reformirala od Radića, SDP-a od istine i povijesnoga pamćenja, a IDS-a se, zahvaljujući upravo njima oboma, reformirala od anonimnosti.

I nad tim se rezultatom, bez obzira na koalicije ovakve ili onakve, treba zamisliti malobrojni hrvatski rodoljub...

To je dakle ta, po jugoslavenima ustaška, po domaćim dušobrižnicima desna, po wiesenthalima fašistička Hrvatska! To je taj Hrvatski Sabor za koji uhodani komunistički političar kaže da je u njemu ojačala desnica, jer da ljevice i nema! Činjenica što IDS u Saboru ima isti broj mjesta kao i "ojačala" HSP-a, činjenica da je SDP-a dobila čak pet mjesta više nego prije, a reformirana HSS-a čak deset mjesta više, tom drugu ne smeta da krivotvori baš kao i Wiesenthal "istinoljubivi".

I dok su te iskrivljene, a jako razvikane slike Hrvatske tek puke fobije proljevičara i srodnika, ostaje prijetećim činjenica da je 50 % izašlog hrvatskog biračkoga tijela svoj glas dalo lijevoj opciji i to samo pet godina nakon njezinog povijesnog opće europskoga pada! Toliko je dakle, kratka ta naša (pamet) memorija...

Kamo ideš Hrvatska? *HS*, 24. studenoga 1995.

018

LIČINKA BUDUĆEGA RATA

Ja nisam crnac, ne pripadam čak ni nacionalnoj manjini, objektivno gledajući, ne vidim baš nikakva razloga zašto bih po ikojoj rudimentarnoj nastranosti usađenoj u povijest trajno trebao trpjeti pravoslavnu hegemoniju. Pa ipak, gutamo je, s onom bjelosvjetskom, već desetljećima. Kažu mi da je Dayton pobjeda, kažu nam da je Dayton mir, a za mene je to samo mali korak naprijed na hrvatskom, krvavome, putu. Ne možemo biti nesretni, ali ne možemo biti ni minimalisti, zaslijepjeni uspjehom jedne dobivene bitke. Naše vodstvo nije činilo hrvatski štetnoga koraka i to je razlog zašto, nakon pet zaista frenetičnih godina, ne možemo utemeljeno sumnjati u njega. Pustimo one glasne priče o novcu i korupciji, njih pričaju nemoćni. Oni, koji zaista žele novac idu u politiku, među menadžere, u vrhunski šport ili u pjevače narodne glazbe. Međutim, od svega argumentiranog, u njih ostaje samo ovo zadnje biglisanje...

I kad kažem da Dayton ne miriše uopće, da autolovorikama nema mjesta, dugoročnom miru također, mislim da se treba uzdati u vodstvo koje je prošlo ovakvu krvavu petogodišnju školu hrvatske novije ratne povijesti na međunarodnome planu. S bijelim svijetom treba znati, s pravoslavnim lobijem također, a tu ćemo bitku na kraju znati dobiti. Treba se uzdati, ne mjeriti pojedine korake, već ostvarenu ukupnu visinu hrvatskih interesa. To ne ide bez bolnih ustupaka, ali nikada do sada nije išlo na štetu hrvatskih strateških pozicija - zašto bi bilo baš sada, pri kraju puta i nakon Daytonu?

I kad kažem da nisam crnac, ne kažem to ponosno, već suosjećajno, čini mi se, naime, da vrlo dobro, a silom nepravednih prilika, razumijem što to znači biti crnac u dva američka stoljeća. Posve nedvojbeno i srčano osjećam što to znači biti nacional

na manjina Hrvata u Hrvatskoj ili, kako je to znao reći moj djed, biti građaninom drugoga reda u vlastitoj domovini... Isto tako oštro osjećam što to znači biti pripadnikom jednog malog naroda, prema kojemu je stoljećima sustavno građen međunarodni animozitet. Pogotovo iza Drugoga rata. Pogotovo od pravoslavlja. Zato Dayton ne iznenađuje i u međunarodnim odnosima ne pokazuje ništa novo.

Kakva je to tobože nepodijeljena BiH kada je srpska okupatorska pandža prešla ne samo Drinu, nego je ušla i u Lonjsko polje? Što je to što bjeloslavjska zajednica blagoslivlja: imperijalistički, slab i teško održiv mir, ili radije, nagrađen pravoslavni hegemonizam? Oni nameću ostanak UNPROFOR-a u Hrvatskoj, unatoč glasno izrečenom protivljenju hrvatske vlasti. Gdje su tu poštivanja rezolucije UN-a, nekakva ljudska, suverenitetna ili izborna prava? Sada rado šuti Helsinški odbor, sada šute i razna otvoreno-zatvorena društva, ili masno plaćene udruge izmišljene za provođenje protuhrvatske politike i nacionalnoga rasapa.

Moderan, današnji proamerički svijet treba ucijenjenu Njemačku. Prva je SAD kojoj upravo ne treba stvaranje jakih sjedinjenih država Europe. Drugo, s istoka: treba objesiti "ustašku" Hrvatsku "fašističkoj" Njemačkoj oko vrata. Spriječiti ne samo njemački nezaustavljiv gospodarski uspon, već i germanski prodor na Mediteran kad je već nemoguć pravoslavni prodor na ikoje toplo more, (unatoč Drugom svjetskom ratu aktualan još i danas). Kad već pravoslavlje ni s Jaltom na njega ne može izaći. I u tome je sinapsa Amerike i Rusije te Engleske i Francuske s tobože međusobno "trajno" antagonističkima njima. Na prvi je pogled pravoslavlje nepomirljivo sa simbolom novoga doba i zapadnom demokracijom, no ono ipak, svira s njime u istom interesnom orkestru. Pravoslavlje europski zapad trajno tereti tamnom prošlošću i na tome uzima (posebice Njemačkoj) povoljne ili bespovratne kredite, ucjenjujući Europu vlastitom bijedom. Vrli novi

(prekooceanski) svijet, apoteoza biznisa i novca, pribojava se njemačkoga neminovnog uzleta, pa paktira s devalviranimima. I na tim interesima "veliki" grade svoju, zapravo samo prividno, nemoguću suradnju.

Kakva, dakle, prava. Kakav Dayton, kakva legalno izabrana hrvatska vlast, koja sama odlučuje o odlasku UNPROFOR-a... Treba stvoriti Jaltujaltskiju od prethodne. Ona je stvorila ovaj rat, a Broz i četnici, stari suradnici s kraja Drugog svjetskog rata, samo su bili katalizatori, pospješivači na repu. Jaltina daytonska kopija ima isključivu zadaću trajno destabilizirati Europu, Njemačku pa na kraju i tu malu, upravo iritantno prosperitetnu Hrvatsku. Potrebno je zato izazvati (i stalno izazivati) trajnije žarište koje će kao i svako drugo za sobom vući embargo na oružje, a to znači prodaju istog, samo sada po čak trostrukoj cijeni i ispod stola... *koškanje* kako ga nazivaju, koje će biti vječno i nestabilnost u agresijom zahvaćenoj široj "regiji", koje će uspješno konzervirati status quo žrtve i agresora ali prije svega i odnos velikih sila. Sačuvati *status quo* današnje premoći, odnosno nemoći. *Koškanje* koje će u agresijom zahvaćenoj "regiji" (kako nas anonimno i skupno zovu) osiguravati stalnu glad za inozemnim i skupim novcem, nepovoljnim i ucjenjivačkim investicijama, kolonijalnom obnovom po njihovome diktatu i prodajom nacionalnih dobara u bescjenje. Konačni cilj je Hrvatsku što duže držati pritisnutom, nisko razvijenom, potlačenom i (samo tako) poslušnom.

Za sve to i opet su dobro oruđe i lako opravdiv povod Pravoslavni, tobože ugroženi i nezadovoljni Pravoslavni, element unutar Hrvatske, a zapravo su obespravljeni Hrvati u svojoj domovini Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, te Muslimani. Upravo oni, dugoročno gledajući, neće otpjeti ovaj Daytonski poraz - legaliziranje većine srpskih osvajanja u BiH. Drugi su po redu Hrvati, kojima je mala inačica velike Srbije ušla u Lonjsko polje. Nije prešla samo Drinu, već i daleki na zapadu, Vrbas.

Nemojmo se zavaravati, naša djeca neće na to gledati kao na ratni predah i dobro došao privremeni mir, već kao na prodor pravoslavija preko Drine i Vrbasa u meki hrvatski trbuh.

I kada sam već manjina u vlastitoj domovini, kada već i dalje trpim pravoslavnu i bjelosvjetsku hegemoniju, neka me se barem ne uvjerava da je Dayton potpuni promašaj ili fantastičan dobitak. Jer nije ni jedno ni drugo. Dayton je umijeće (danas) mogućega. Eskivaža u po nas, dopuštenu smjeru. Krhki sporazum upitne provedivosti i trajnije održivosti na "terenu". Još jedan korak naprijed u hrvatskome smislu koji će vrijeme najbolje prosuditi, ali je istodobno već sada jasno vidljivo da je on užasno daleko od toga da Hrvat napokon ne bude pod konstantnim svjetskim ili pravoslavnim diktatom (svejedno). I on je upravo svemirski daleko od toga da Hrvat kaže što želi i da upravo to i ništa drugo odista i ostvari na svome državnom ozemlju. Suprotno od toga, za sada je još uvijek to odiozno Vijeće sigurnosti naš bog, koji nam sve propisuje, a ostavlja, nam tek da se demokratski koprcamo, treniramo ljudska prava i jalovi parlamentarizam. Da zavijamo o svojim pustim neostvarenim željama poput ljubavnika pod (previsokim) balkonom.

Mi, ovdje doma, još vrlo dugo nećemo moći biti gospodari na svojem. I zato suosjećam s crncima. Zato kažem da smo u prošlome stoljeću. Demokracija će, doduše, rasti kao gljiva ali ću se još dugo osjećati obespravljeno pred istočnim i zapadnim imperijalizmima.

Srediti nam je, dakle, našu kuću što prije, pomesti posrednika iz nje, pa ćemo se u stoljećima koja dolaze, moći žaliti samo na njihovu ekonomsku kolonizaciju, na njihovu (za nas) prerazvijenu privredu, čije zrnce moramo biti, ali nikada više na to da nam domovini narušavaju statiku. A konstrukcija na kojoj sada inzistiraju, kao nekada na Jalti, uz identičnu skupnu fotografiju taštine, ipak je samo jasna zajednička i`dugoročna predispozicija za

LIČINKA BUDUĆEGA RATA 23

brz razvoj ogavne ličinke budućeg, a čini se tako neminovnoga rata, koji našim sinovima, kao doduše, možda lakša zadaća od naše, svakako, nažalost, tek predstoji...

Time, čežnji za prosperitetom unatoč, dobivamo rat u svakom hrvatskom naraštaju. Bijes na "velike" u svakom rodoljubnom uzrastu... a tako, sve brže, prolazi slava (ovakvoga) svijeta.

Ličinka budućega rata, *HS*, 15. prosinca 1995.

023

SVE SAMI PREDsjedNICI!

Slušamo sve malignije opaske o hrvatskome vodstvu. Sve što je državotvorno učinjeno u proteklih pet godina, kažu, mogao bi učiniti svaki pametan čovjek, a takvih da imamo napretek. Tvrde da je rat dobio neki amorfan narod; a vodstvo i način da su sporedni. Uvijek se netko nade... generaliziraju. Razočarao sam takve, koji se daju voditi od bilo koga, od onih koji se "nadu", tvrdnjom da je pametnih ljudi oduvijek i posvuda puno premalo. Među njima rodoljubnih ima, nažalost, nedostatno, a još i sposobnih za državno vodstvo, zaista samo u tragovima.

Svatko tko na znak HDZ ne reagira kao Srbi na hrvatski grb i ne pati od svojevrsne crvene krpe, pošteno analizira, primjerice hrvatski ulazak u neminovni obrambeni rat. Bez želje da komplimentiram, Tuđmanov ulazak u rat vojni će analitičari jednom ipak okvalificirati maestralnom taktikom - igrom crkvenog miša (što je Hrvatska pokradena, tada doista i bila), s pobješnjelom nemani. S glomaznom i zločinačkom jugovojском. Samo, ovdje je naš miš na kraju pojeo neman. Mi te beogradske barbare probavili nismo, ali smo se izborili za fazu u kojoj možemo slobodno izjaviti mučninu od takva zalogaja. Neman smo doveli do toga da joj se s nama tući naglo više ne mili, pa ni ne sanja više da bi nas mogla pobijediti.

Ima naravno, i onih koji od 1990. napadaju, koji od tada nadoknađuju svoju polustoljetnu šutnju. Ima onih, koji su bez koncepcije ali sjedinom stalnom potrebom prigovaranja, kao bapskog hobija. Ima i organskih podvaljivača, koji, rukovođeni masnom nakladom kao jedinim kriterijem i dosegom, mlate na odnarođivanju pare. Svi ti polutani žele Hrvatsku vratiti u mrak i u šumu. Imali smo i vojnih zapovjednika koji su zatravili najznatniji hrvatski korpus teorijama o napadima na kasarne i o pobjedničkom

ratu preko noći. A onda su preko noći nestali oni, i to iz političkog, a rodoljubnog života Hrvatske, pa izronili s otpadnicima i od jednog, i od drugog i od državotvorstva. Postali su plakatni intimusi s demokratima tipa Manolića, oličenja znane nam višedesetljetne "slobode", osobito trenirane na Hrvatima. Špegeljev je plan bio smion i ishitren, te kao cjelina neupotrebljiv i pogrešno tempiran. Osim toga, onaj tko prihvaća vrhovni vojni posao, a pogotovo tko za se kaže da je rodoljub - idealist, još i poslom blizak Predsjedniku, taj ne može i ne smije puniti žuti tisak podacima, svojim procjenama, izvješćima sa sastanaka u Predsjedničkim dvorima ili vojnim planovima, pa makar oni bili i stari te izjavama Predsjednika danim u zatvorenome krugu (sada javno objavljenim ne samo bez dopuštenja, nego i s lošom namjerom). To vrijedi za običan žuti tisak, a da ne govorimo o splitskome nazovi satiričkome listu koji je još i protunarodni i protuhrvatski. Pogotovo je jadno osvećivanje Predsjedniku takvim jednosmjernim putem, vođenjem monologa u javnosti. Svoju položajnu inferiornost generaljetime dao tiskati u sto tisuća primjeraka, "slave" radi!

Onim pretencioznim iskorakom na plakatu Hrvatskih Nadobudnih Demokrata, Špegelj otkriva i svoje političke ambicije, zaboravljajući usput, da bi se nakon "pobjede" morao, za predsjednički naslonjač, tući s Manolićem i Mesićem. Oni! Ratni Predsjednici Hrvatske!?! Baš kao da nitko u ovome narodu ne pamti. Očito, kad to ne vide sami, trebalo bi učiniti kažnjivim javna razglabanja otpuštenih visokih državnih službenika o bivšem, pogotovo vojnome, poslu. Posebice tijekom rata i naročito kada je riječ o plakanju. K tome, sam Špegelj je lakovjeran, i to u zapanjujućoj mjeri, s obzirom na to tko ga predlaže i što je ta osoba bila u sastavu i ustroju, koji njime ruši te u samome generalštabu, koji onedavno napada. Naslov razgovora u žuto tiskovini (a u nastavcima) lako je mogao biti - kako su me gazili - i on bi odmah pokazao koliko je duboko general zalutao na teren, inače ne bi kukao.

Ali, gdje je u svemu tome rodoljublje? Potopila ga taština... A gdje je Hrvatska? Je li po okupiranu domovinu odista bolje kad se Predsjednika pogrešno interpretira? Da li to rat svih vrsta, a protiv Hrvatske, tada brže i djelotvornije zaustavlja? I ako uzmemo samo ovih nekoliko elemenata, jesu li važniji oni u ratu, ili Špegeljeva istina?

No, bivši simpatični odašiljao je kartice ispovjednoga teksta u brojnim nastavcima u onakve novine, obrazlažući svoju vojnu genijalnost diletantima i slučajnoj čitalačkoj publici. Pisao je o kojekakvim rasporedima, razoružanjima, tisućama komada oružja i blokadama svog dojučerašnjeg naredbodavca kao da smo i mi s njime sjedili za istim JNA stolom pa točno razumijemo o čemu se radi. Pri tom je zaboravio samo jednu sitnicu: što bi značilo da smo nemani zaista zaboli mač odjednom tako duboko u leđa? To nije opisao, nakon upada u kasarne po njegovome planu, nema onoga dalje... onog poslije, ne razrađuje se amortiziranje odmazde, totalnoga udara baš kao da je u kasarnama u Hrvatskoj bilo sve (ako ne i još više) što je tzv. JNA tada imala. Smiješno i neozbiljno. Čini se da je jedina sigurna solucija u koju se pouzdao - neprijateljeva trenutna kapitulacija. A Beograd nije kapitulirao ni pod sankcijama, ni pod udarima dvije novonastale respektabilne vojske na tlu propale jugo džungle, ni pod pritiscima svijeta, ni pod teretom vlastite opozicije, žestokih demonstracija, ni pod NATO bombarderima u Bosni, niti pod najstrašnjim mogućim pritiskom: petogodišnjim teretom vremena, izbjeglica, Prečana, blokade i posvemašnjeg siromaštva. Kako to? A ubilo bi ih razoružanje, oduzimanje samo hrvatskoga oružja!?

Da smo slušali Špegelja, imali bismo totalni rat, posvemašnje razaranje na našem tlu, izgubili bismo logistiku i to u fazi hrvatske nespremnosti. Dali bismo šlagvort pravoslavlju da nas slisti za gablec, i to kao agresore! Arkanovci bi komadali piletinu na hrvatskome grobu, mljackali uz *brlju*, a svijet bi nam pri tom, bez

lažne grižnje savjesti, onako civilizacijski, uzeo punu mjeru. Učinili bismo problem nepriznate Hrvatske, problemom ad acta. I zato je Tuđmanova uvertira bila briljantna, postepena, odgađajuća. Nije došlo do njegovog uhićenja i trenutačnog pokoravanja Hrvatske. Nije razvijen sukob visokoga intenziteta niti smo mi imali inicijativu na početku rata. Sve smo diplomatske i pregovaračke ponude iscrpili, a zatim bili napadnuti i okupirani u znatnome dijelu. Nisu nas uspjeli obezglaviti kao '71. Tzv. JNA je, zbunjena, nesposobna i glomazna, čekala. Svi su joj partneri, prikriveni i otvoreni, oklijevali, gledajući što to mala Hrvatska zapravo smjera. Nisu shvaćali, a sada se tuku po glavi i međusobno optužuju. Toje netko među Hrvatima, ipak trebao znati odigrati hladnokrvno kao da se ne radi i o njegovoj glavi. A stvari se nisu morale odvijati upravo tako, a nisu se niti odvijale same od sebe.

Bila je to druga Tuđmanova golema pobjeda i, dok se izborna vidjela odmah, ovu neki ne vide još ni danas. Onda su došli prvi međunarodni plodovi, prve ograničene vojne akcije, još jedni izbori i prvo spajanje raskomadane Hrvatske. Svi naši opozicijski propali predsjednici, gladni samo pozicije, i dalje su brusili svoje istupe u prazno. Ipak su napokon, s Olujom, pognuli glave i čestitali, a manji ih je dio odustao tek nakon trećih izbora, odustao od vlastitih fuš ambicija.

Dobiti tako težak, iscrpljujući i dugotrajan rat, unatoč međunarodnim protivljenjima osamostaljenju, nametnuti se svijetu iako neželjen, a na kraju postati priznat - to treba moći, treba znati uspjeti od prve (radeći to prvi put u životu). U Hrvatskoj nema toj zadaći dorasloga, a alternativnoga čovjeka. I danas, i tada, svi se ostali bore samo za autopromociju, za vlast. Natječu se u kritikama postojeće vlasti ali bez vlastita prijedloga i programa. Jedan od ponajboljih hrvatskih govornika, Vlado Gotovac nekim je nadahnutim političkim govorima zaslužio da retoričarima postane obvezno studijsko gradivo. No, vrlo brzo, ogorčen što

nije postao predsjednikom (jer to mogu svi, ne...), napadao je tako i toliko hrvatsku vlast da je na šteti bila ijest Hrvatska! I to mu je ostalo svejedno...

Drugi pak, Slobodan Prosperov Novak, kao medena pčelica, leti klevećući domovinu čak u Muenchen, gdje potpuno neočekivano i sasvim neodgojeno domaćinu čini neugodnosti u hrvatsko ime i kao hrvatski predstavnik! Svaki je Europljanin u inozemstvu, domovinski ponosan, pa makar doma bio i najopakija opozicija. Samo Hrvatima brzo ponestane i kućnoga odgoja i nacionalnog ponosa, čim shvate da neće postati predsjednici.

I kad bi već svi Hrvati predsjednikovali, treba ih podsjetiti da je antipatični Ante Marković svojevremeno bio velika šarža i u Beogradu u SIV-u i u međunarodnim krugovima u vrijeme kad su se naši dečki tek probijali. Koliko je ono taj "utjecajni" Ante, tako popularan u zemlji i na Zapadu, dobio promila na izborima? A grizao je tako ozbiljno... sve do predsjedničkoga naslonjača. I na tom se tugaljivom primjeru dade učiti.

I kad bi svi ti Hrvati predsjednikovali, gdje su ti brojni inteligentni vode da organiziraju neku suvislu, dobitničku stranku? Koliko je izbora potrebno da nekima dopre do mozga da su politički preslabi za sve, osim za besplodnu kritiku? Odatle i tolika destrukcija u njima. Urušavanje svega hrvatskoga samo zato što oni nisu uspjeli, što oni nisu predsjednici. I sve je nevažno tada, sve je podložno tom jedinome kriteriju. Hrvatstvo koje nisu kapitalizirali, kao da ne vrijedi, samo im je ono koje je isplativo, jedino i pravo. Tako i prije dolaska na vlast, već i sama želja, te gubitnike, temeljito kviri...

I kada tvrdim da Hrvatska još vrlo dugo neće imati kvalitativni politički odskok ni nalik onome iz devedesetih (kada se pojavio jedan čovjek i odskočio organizacijom, vojnom taktikom, liderstvom i nadasve vizijom), ne mislim da je ta spoznaja baš neki radostan saldo za Hrvatsku. Ali to je, očito, tako. Prvo će

nam se dogoditi dekadencija vladajuće stranke, a zatim, što je mnogo gore, reciklaža komunizma. Vremena naše pozitivne različitosti od istočne Europe su prošla. Komunisti, koji dolaskom prijete, neće uspjeti vlastitim kvalitetama, jer su tu najtanji, iako se prenaprežu; oni će isplivati zahvaljujući upravo ovim propalim predsjednicima, inteligentnim Hrvatima koji će koalirati i s crnim vragom, samo da im se taj mrski HDZ, ta crvena krpa, napokon makne s očiju. Dogodit će se ono čime nam je Broz prijetio kao nemogućim: "Nema povratka na staro!" Najgore što nas tada može obuzeti jest malodušje, odustajanje od hrvatske borbe, emigriranje ili gola jagma za parama i ništa dalje, ništa šire. Već dugo to neprestano pljuvanje po hrvatskoj vlasti vodi upravo tome. Taj već dugo aktualan piljarski šport suri je kompenzat njihovoj nesposobnosti. Tabor taštih, prepun je propalih predsjednika.

Hrvati, željni predsjednikovanja, a bez sposobnosti i koncepcija, rado se odaju verbalnom slinjenju s distance. Tako prazne svoju nemoć i frustriranost, vidaju propale ambicije. Glasaju se iz podrma strančice propale na trima izborima ili iz opozicijske košnice, zlurado paktirajući s privremeno propalim, a lijevim grobarima Hrvatske i hrvatskih interesa.

Sve sami predsjednici! *HS*, O5, siječnja 1996.

(po vlastitu priznanju)

Raspredajući o ratnohušakačkim medijima tijekom osamdesetih u propaloj Jugoslaviji Žarko Puhovski naravno govori o skupnim kategorijama. Riječ je u njega o "novoj vrsti gerilskoga rata". Sve su strane dakle iste u toj generalizaciji. Nema država zasnovanih na volji naroda, na bivšem jugoustavu, na plebiscitu i referendumu, nema hegemonije velike Srbije. Puhovski rado zanemaruje uzroke stvarima, a već mu od ranije smetaju i povijest i kultura i jezik jednog starog naroda - slučajno baš hrvatskoga. Kad se svi ti "detalji" previde i kad znamo da je tandem Puhovski - Horvat sa svojim UJDI-jem doživio do danas u nas nezabilježen izborni fijasko, a još su izgubili i milu im, propalu Jugoslaviju, onda je jasno zašto Puhovski tugaljivo raspreda o "slabašnim odvjetcima kritičkoga novinarstva". U toj podvali dvije su laži. Prva je ona kojom se želi prikazati i hrvatske medije kao novinarski i kritički slabe. I ovdje isti ponavlja svu nasilnost generalizacije trpajući sve u isti koš. Druga je ona kojom se ignorira notornu činjenicu da u Hrvatskoj danas postoje samo nedjelotvorni (jer malobrojni) rodoljubni mediji. Namjerno se iskrivljava činjenica opće poplave žutoga, jugoslavenskoga, a svakako protuhrvatskoga tiska. Te su redakcije sve prije nego slabe. Ti "slabašni odvjetci" trebali bi biti "pripravni ploviti protiv struje" žali se Puhovski. Kojom se metodom služi? Prvo, on treba ignoranciju. Proces osamostaljivanja on ne prihvaća, izbori i referendumi nisu mu važni. Ni hrvatska borba nije bitna. I nju treba prešutjeti. Time je sagrađio paravan odjeljujući se od realnosti. A kad su iluzije propale na izborima, on poseže za medijima, koji su tobože sve skrivili svojom "novom vrstom gerilskoga rata". Krivac nikako ne smije biti velika Srbija, do tada Jugoslavija, a krive nikako ne

smiju biti ni njegove osobne, inače silne, političke i strančarske prosudbe. Smišljenim prešućivanjem mjesta s kojega je rat započet (pravoslavni Beograd u dogovoru s pravoslavnom Moskvom), on medije uzdiže do razine glavnoga i odlučujućeg čimbenika, što je obična besmislica. Mediji mogu biti samo goli alat, možda jak, ali alat.

Puhovskog zatim muči "većina koja je i nadalje s vladajućim nacionalističkim projektima". Ukratko, njemu je trn u oku stanje duha u Hrvatskoj, trajno hrvatsko, a ne njegovo nacionalističko jugoslavensko opredjeljenje. Posebno mu teško pada činjenica da i on mora priznati postojanje diskrepance između njega osobno i rodoljuba. Teško je to, nostalgije u odumiranju vražja su stvar, pogotovo kad su sagrađene na sasvim sumnjivim kategorijama, na nepripadanju. Žalujući za svojom manjinom - neshvaćenom od svijeta - i nehoteć objašnjava zašto je propao izvanjski pokušaj regeneriranja a Jugoslavije: "Izvanjskim promatračima nije pak posve lagano naći (prije svega politički relevantne) motive da podupru striktno manjinska - i u dogledno vrijeme, neperspektivna stajališta naspram većine..." (!!)

Bolno je otrežnjenje čini se, sve vrvi od eufemizama. Zanimljiv je onaj kojemu se utjecajni financijski centri, koji na Hrvatsku djeluju izvana, uljepšanicom nazivaju "promatračima". Trebali bismo valjda naivno povjerovati da se "promatrači" muče naći "relevantne motive". Tome nasuprot, očito je da su već pronašli nerelevantne, ali odane pomoćnike. Zovući stvari pravim imenom - oni traže relevantne političke opozicijske ili rušilačke snage u Hrvatskoj. Samo o tome je riječ. Lijepo je zatim kad Puhovski vlastite i srodne mu političke avanture (tipa UJDI, Savez reformskih snaga i sl.), danas javno naziva služeći se (opet) eufemizmom - "neperspektivnim stajalištima". To priznanje gotovo očarava posebice kada znamo da je ovdje jednostavno riječ o propalim političkim iluzijama, o ignoranciji nad zajednicom naroda skovanom bez narodne želje

za bilo kakvom zajednicom. Lijepo je i ono vremenski određeno priznanje da su te snage: "...u dogledno vrijeme neperspektivne..." Tko zna, možda u nekom drugom životu... možda na Marsu?

Ima još nekih olakotnih okolnosti za Žarka Puhovskog kao takvoga, za unionizam sam po sebi, za ignoranciju kao životni credo. Nisu samo anonimni, nelocirani i necitirani mediji krivi za propast agresivnoga velikosrpstva.

Puhovski, nadalje, kritizira: "... izvanjski sponzori, koji financijski, kadrovski ili tehnički pomažu (o vlastima), neovisne medije i time ih - u očima vlastodržaca i njima podložnih - denunciraju kao (izvanjski ovisne)." Čak ako zanemarimo ono prelijepo pomaganje, autor podrobno navodi u čemu se ono sastoji. Kako se to kadrovski (i tehnički!) pomaže o vlastima neovisne medije, to bi me potanko zanimalo. Nije li to možda poznato pod pojmom izravno miješanje u unutarnje stvari druge suverene države?

Kad već navodi denuncijaciju, zar je nije sam počinio žaleći se na "izvanjske pomagače", koji su bili toliko očiti da su diskreditirali jednu za njega divnu unionističku ideju? To je ona stara ploča o sjajnoj nezavisnosti uz malu (po mogućnosti što tajniju i skriveniju) financijsku i svakovrsnu drugu pomoć izvana. Ni djeca ne bi za tako nešto, za takvo pomaganje izvanjskim sponzorima kazala da kredibilitet nemaju samo u očima vlastodržaca i njima podložnih. Ni najmanji ih ne bi zvali "sponzorima", već izravno umiješanima. Ni najzasljepljeniji ne će smatrati da su ti "izvanjski" izgubili vjerodostojnost samo u uskim krugovima. Ponajprije, oni su je izgubili u svijetu, žarka je manjina to već gorko osjetila i još osjeća na svojoj koži. Žarkom logikom onakvoga pristupa izvanjskim središtima moći, agenturama i špijunima, ubačenu vojsku na nekom suverenom tlu mogli bismo nazvati "posebno odjevenim šetačima, koji kadrovski, financijski i tehnički pomažu razvoj, o tome narodu, nezavisnih političkih ideja."

To ne samo da nije nezavisno novinstvo, jedino u tome se dijelom mogu složiti, nego je i tude i kompromitantno. Nagomilavši neuvjerljive razloge za sebi potrebne olakotne okolnosti, Puhovski želi pozivati, okupljati na grupno nastojanje, na bučno i usmjereno ocrnjivanje današnje, svima njima tako neprihvatljivo samostalne Hrvatske. Svi ti ujdijevci, saveznjaci, Helsinki odbornjaci, a zapravo unionisti, refomirani komunisti ili presvučeni autonomaši, godinama upiru sve svoje snage da ono pod nacionalno i protunacionalno, ono amorfno jugoslavenstvo ne nestane.

No, od tih reznica, od tih biljaka bez korijena, ne će biti učinka. Puhovski i "sponzori" nekako su opet previše toga "previdjeli". To su ti, koji izbore i referendume "zaboravljaju" kojima volja naroda ništa ne znači, jer nije i njihova. To su ti, koji su trubili o Europi za kojom "zaostajemo", nakon što su se doživotno obrukali kao svjedoci montiranih optužnica. To je taj njihov puni vapaj za Europom u koju nas tobože ne primaju zbog "zagrebačke gradske krize" i koji će već od sutra širiti neke nove laži, a prema svojim vlastitim dojučerašnjima odnosit će se kao da ih nikada nisu ni izrekli. To su ti koji Domovinski rat vuku po blatu, a sami nemaju kredibiliteta. To su ti koji to rade onoliko koliko im prilike dopuste, a kada i tu argumenata ponestane kao baš svaki put do sada, onda će isfrustrirano tražiti nove teme za maligni trač, histerizirajući što im je operativni prostor svakoga dana sve manji, a zarada mršavija.

Dugoročno neperspektivni (po vlastitu priznanju), *HS*, 10. svibnja 1996.

(o euforiji promatranja)

Kada tridesetsedmogodišnji Britanac Mark Thompson, izda je svoj drugi naslov o bivšoj Jugoslaviji, ("Kovanje rata"), čini to na vrlo sumnjiv način. Štoviše, upitna je i njegova samostalnost u prosudbi, jer što reći o autoru, koji se na savjetima i mnogostrukoj pomoći, javno, na početku knjige, poimence zahvaljuje osmorim institucijama i čak sedamdesetosmoro pojedinaca (!). Čak i da ne znamo da su izdavači Hrvatski helsinški odbor i Građanska inicijativa za slobodu javne riječi, te Međunarodni centar protiv cenzure, posumnjali bismo u autonomnost "autora" koje ga je savjetovalo (da ne kažem odgajalo), a zasigurno sponzoriralo, ni manje ni više nego stotinjak (objavljenih dakle priznatih) imena. Potrajalo bi znači, njihovo nabranjanje. No, recimo tek da su to (s početka abecede): Gordana Grbić (iz sredine): jutelovac Goran Milić (i s repa): Žarko Puhovski. Dakako da Međunarodni centar protiv cenzure mora posebno zahvaliti Zakladi Soros: "... koja je novčano pomogla objavljivanje ove knjige." K tome, listina zahvala po abecedi završava ovako: "... i drugima, koji nisu željeli da im se spomene ime."(!) Možemo se samo pitati kakva se to imena još skrivaju pred javnošću i rado bi da i dalje djeluju iz anonimne? Osim svega, ne shvaćajući tragiku takvoga pristupa bilo kojem problemu, izdavači smjerno navode da su tom mladom Britancu citate iz hrvatskih, bosanskohercegovačkih i srpskih medija prikupili Slobodanka Bundalo, Vlado Azinović i Vera Vukelić. A i tim je prikupljanjem sve rečeno...

Netko drugi dakle, priprema dioptriju, netko treći savjetuje, četvrti otvara vrata srpskim političarima, koji oduševljeni popularnošću, uživaju davati izjave, tj. nuditi smjer "Thompsonovu" pogledu na stvari. Ono pak, što na tako nesamostalan način "autor" prikupi, objavljuje se udruženo sa svim tim njihovim sponzorima.

Odmah se prevodi na više jezika i dijeli već ionako zdvojnomo Europom... Treba reći i to da je nepismeni prijevod na nepostojeći srpskohrvatski jezik osigurao Miodrag Pavić...

Direktor Međunarodnoga odbora izdavača u centru, koji se bori protiv cenzure (na baš svakakav način) William Shawcross, ne smatra ništa od navedenoga presudnim, svrstavajući se u skupinu onih koji žele promatrati pa obmanjivati.

Propašću bivše Jugoslavije tako se samo u '95-toj godini, zabavljalo čak nekoliko Britanaca. Svaki u svom mediju, i to nakon cijele serije njihovih diplomata. Što su želje svih tih ljudi, koji čepkaju po našoj donedavno svakidašnjoj ratnoj tragici ne želeći nam pomoći, saznajemo iz sljedeće Shawcrossove rečenice: "Knjiga koja vam je u rukama pokazuje kako je propaganda pomogla hrvatskoj vlasti da se lažno prikaže kao posljednja utvrda zapadnih `demokratskih' vrijednosti."

Prvo, taj kriterij prema hrvatskoj vlasti, kojaje tobože u takvom suodnosu prema Zapadu, pisac predgovora engleskome izdanju, ne će primijeniti kada su u pitanju Muslimani, a o Srbima da i ne govorimo. Drugo, što se želi postići tom tendencioznom rečenicom u predgovoru? Ona nam želi reći i prije merituma što je pravi meritum knjige - "pokvareni" Hrvati. I treće, ako autor Thompson možda nije dostatno dobro dosegnuo njihovu željenu "istinu" proizvest će nam je pisac predgovora Shawcross, i to na samom početku knjige, da sva bude nesumnjiva...

Knjiga Marka Thompsona, "Kovanje rata", katastrofalnom ignorancijom stanja u Brozovu nasilnome konglomeratu ovako definira pozicije na početku: "Nijedna od sukobljenih strana u Hrvatskoj i nijedna od sukobljenih strana u BiH nije dostatno moćna ili odlučna da odmah ostvari pobjedu." Što sve time autor imputira, osim vlastita neznanja?

Prvo: i žrtva je, dakle, jednako moćna i odlučna, ravnopravno snažna i naoružana, a ne goloruka kao Slovenija, Hrvatska i Bosna! Drugo: to su dakle, strane u sukobu, čime se osigurava njegova

legitimnost. Nema agresora! Nema žrtve; nema slabijeg i jačega; nema okupatora; nema napadaja tzv. JNA, ni vojske koja masakrira civile; ni činjenice smišljene, munjevite, tajnonoćne i prisilne pljačke oružja Teritorijalne obrane po republikama, mnogo prije prvih izbora. Nema razoružanih, faktično demilitariziranih s jedne strane i velike vojske pretrpane oružjem s druge. Sve što se zbilo, Thompsonu nije stravična neravnoteža snaga ni očita uvertira Miloševićeve agresije. No, to je odista neuvjerljiva podloga za sve daljnje laži, tiskane, samo za sada, usko dvojezično...

Tvrđnja da je slovenski primjer omladinskoga tiska nadahnuo nezavisne medije u drugim republikama propale Jugoslavije, još je jedna neargumentirana, iz palete onih o kojima se, eto, Thompsonu tako žuri pisati već i drugu knjigu u samo tri godine. Slovensko je komunističko vodstvo, za razliku od hrvatskoga, desetljećima ipak uspješno odcjepljivalo svoju republiku iz neprirodnoga, tzv. bratskoga zagrljaja. Nazovi hrvatsko rukovodstvo u to nas je vrijeme na pladnju nosilo Beogradu za doručak... i takvi nam danas drže predavanja iz demokracije i organizacije vlasti. No, slovenski tisak i vodstvo imalo je na čemu učiti: na našem temperamentnom tisku iz 60-tih i 70-tih godina; na studentskom, je tko ugašenom buntu i na reakciji koja je izazvana... Vrebajući svoju priliku, Slovenci su imali samo dobar timing, sve je drugo već bilo viđeno u mađarskom, češkom ili hrvatskome proljeću. No, postavljati stvari inverzno, kao što to pokušava Thompson, pa reći da su Slovenci nadahnuli nas, znači činiti lupinge od jedne laži do druge, nadajući se pri tom da će njihova ukupnost preskočiti u istinu, preskočiti u kvalitetu.

Taktika slovenske protupožarne obrane, građena je na minucioznom promatranju zublje u hrvatskoj kući, one neprekidne sedamdesetih pa sve do devedesetih godina. S njom je operetni rat brzo dobiven, i to neusporedivo lakše nego krvavi rat u Hrvatskoj ili Bosni. Slovenija osim toga, nije ni približno sličila blijedoj slici prihoda jedne bogate kolonije, kakva je bila Hrvatska...

Kada Mark Thompson s početka pretenciozne knjige "Kovanje rata", a nakon Shawcrossova uvoda, još jednom učini isto, to je vrlo tužno po njega, jer kaže: "Imate pred sobom knjigu koja nastoji biti točna, analitična i korisna koliko joj dopušta prostor." Korisna je svakako, ali kao školski primjer srpskih laži zgruvanih na jednome mjestu. Korisna kao zbir jedne trajne Antantske nostalgije, koja lebdi nad nama i dan danas. Riječ je o metodologiji širenja krivog načelnoga pristupa, a počinjenog starom manirom ignoriranja i krivotvorenja jednostavne povijesne činjenice o srpskoj agresiji na zapad propale im Jugoslavije. Time se želi ustanoviti takva logika, koja je izvan svake logike, koja tek slijepo slijedi nečije krute interese. Koja je izvan svake logike osim one utilitarno imperijalističke...

Umjesto kao analitik, Thompson nam se predstavio kao ideolog propale ideologije, tek nespretni kompilator naručenih laži i ponosni izvoditelj montiranih izradaka oslobođenih svake povijesne istine. Njegova (vrlo) stara konstrukcija jednostavno "ne drži vodu".

Samozvani arbitri ili stručni diletanti (o euforiji promatranja), *HS*, 17. svibnja 1996.

POD TUĐIM PLAŠTEM

Kad vrlo nam dobro poznat HHO, udružen s Građanskom inicijativom za slobodu javne riječi (kojoj je predsjednik g. Zvonko Letica), pa oni zatim pridodani Međunarodnom centru protiv cenzure (ICAC) s Williamom Shawcrossom kao direktorom Međunarodnoga odbora takvih izdavača, kad dakle, taj i takav amalgamski blok nalazi u Hrvatskoj lutka koji za njih piše iz donesena materijala, trebamo se zapitati tko su ti "tekstilci". Tko je g. Zvonko, a ne onako antipatično "predugački" Zvonimir.

Tko je dakle, taj letimični gospodin, koji je svojedobno ponosno izjavljivao da bi savjetnikovao i Slobodana Miloševića, kad bi mu to bilo dovoljno unosno plaćeno. Doduše aranžman nam nije razotkrio čime smo nedvojbeno zakinuti. Niknuvši iz marksizma, šutjevši za Tita o fašističkoj zloporabi njegove ideologije, sada nam taj letimični gospodin želi držati lekcije o Europi, Europejcima i budućnosti. O svima njima treba dakle znati više jer se oni sami neće upustiti u to blato stalnog optuživanja Hrvatske. Ne zato što bi to bilo opasno, nego zato što predugo osluškuju bilo ove zemlje pa se žele zakloniti iza nekog stranoga i "objektivnog". Iza nekoga mladog i "čistog", iza nekoga ovdje, do sada, još neraskrinkanoga. Svakako je, dakle, potreban paravan. Da to ne ide, ne prolazi, to im je jasno, ali dok financijski izvor ne presuši, oni će vodu sasama sigurno piti. A Soros nije ravničarski potočić, koji slatko meandrira i ljeti lako presušuje.

Što je drugo knjiga "Kovanje rata" nego optužba protiv Hrvatske? A letimični gospodin rado je stavio svoj potpis pa je i ta nazovigrađanska, a zapravo nikakva inicijativa jedan od podupirača da ne kažem *štafla*. Da nema Europe, oni bi se morali proglasiti mliječnjacima po analogiji na jedan još širi pojam, pojam svemira u kojemu živimo. To je u skladu s njihovom novo probuđenom životnom

filozofijom, iako je sam termin glorificirajući. Onom "filozofijom" koja je bila uredno nepostojeća, tj. nekako šutljiva, rekao bih i ' 71., i ' 80., i ' 91., ili već toliko puta u "opasnim vremenima". U olovnim vremenima i za totalitarizma. Danas u samostalnoj ali po njima nedemokratskoj i fašistoidnoj Hrvatskoj raspisali su se na sve strane. A nema demokracije!? I što reći za one koji su ranije šutjeli, a danas viču? Intelektualac to doista i jest ako djeluje i u teškim vremenima, ne ako šuti. No, kada su probitci kriterij, bira se hlad - birali ste hlad, zar ne gospodo?

Zanimljivo je znati da odavno postoji primjerice CADDY (Comitee to Aid Democratic Disidents in Former Yugoslavia), dakle cijeli jedan komitet, kojeg za Tita nisu smatrali potrebnim ni osnivati. Cijeli jedan komitet kojeg je razbibriga pružati pomoć "demokratskim disidentima" u bivšoj Jugoslaviji. Što to zapravo znači... da je raspadom staroga totalitarizma nastao neki novi? Da je diktatura zaživjela posvuda na tlu propale Jugoslavije? Gotovo čovjeku na prvi pogled, postane ugodno, koliko smo im odjednom postali važni, pa makar i kao bivša YU. No, naravno da je riječ o sumnjivom filozofiranju o tomu što su i tko su to "demokratski disidenti". Tko su i gdje su ljudi koji su nakon 1990. tamnovali u hrvatskim kazamatima? Gdje su ti kazamati? Koga je ova vlast skratila za glavu kao Tito stotine tisuća samo u Bleiburgu? Tko su dakle, ti današnji izmišljeni disidenti u Sloveniji ili Hrvatskoj? Gdje su zabranjene knjige, za koga je osnovan centar protiv cenzure i što on radi u podružnicama u nas? Gdje su progoni ljudi na partijskim sastancima? Čiji životopis od tipa čarapa koje nosi do čvora na kravati proučavaju danas tzv. nedemokratski, a vladajući Hrvati?

Jasno je, tko su današnji disidenti - to su bijedni imitatori, diletanti krivotvoritelji, oni siroti duhom, koji bi da se zaogrnu plaštem najsvjetlijih hrvatskih disidenata, onih istinskih, koje smo imali za primjer i koje imamo kao nepokolebljive rodoljube uvi

jek pred sobom te koji su naši pokretači, naši simboli otpora, nacionalnoga duha i vjere. Ta izvanvremenska blistavost privlači, naravno, i svakojake svrake.

Mnogi su tako, prije bili u *Tanjugu* ili su danas u "propuh" društvima, toliko otvorenima da šteti zdravlju, ili u nazovi građanskim "inicijativama" bez inicijative. Čičak, Letica, Shawcross i ostali iz galerije marksista-lenjinista, kroz svoje "teško" izborene institucije, rogovski ratuju s hrvatskom vlašću i bome "jedva" preživljavaju. Teško žive i "nemaju" što jesti. Ti ili neki drugi, meni neznani, "disidenti" tj. raskolnici u totalu, uključivo i raskolništvo im s vlastitim tradicijama, misle da optužuju Hrvatsku kada kažu: "Nakon pobjede na izborima, Hrvatska demokratska zajednica, koju je vodio Franjo Tuđman... (perfekt! op. J. N.) ... odmah je počela *Tanjugu* onemogućavati rad. Ministri mu nisu htjeli davati nikakve izjave, pod izgovorom da je on srpsko oruđe, usprkos činjenici što su izuzev jednog zaposlenog svi drugi po nacionalnosti bili Hrvati." Pripadnost opravdava djelo??

Iako je argumentiranje gotovo suvišno, navedimo nekoliko brojčanih podataka, koji će začuditi i rodoljube, znači i ljude kojima se o *Tanjugu* nema što novog reći. Na međunarodnom novinskom tržištu *Tanjug* je zauzimao čak 8. mjesto i to nakon 5 super agencija: 1.) Reuters, 2.) France Press, 3.) TASS, 4.) Associated Press, 5.) United Press International, 6.) Xinhua (Kina), 7.) Egipat i Mena (Middle East News Agency), 8.) Telegrafiska Agencija Nove Jugoslavije (TANJUG)! Treba li reći da iza svake od tih agencija stoji nacionalno i imperijalističko tržište stotruko jače od jugoslavenskoga. Pa ipak, *Tanjug* je osmi... On je izbacivao 45.000 riječi na dan i to samo za međunarodno tržište. Za usporedbu, ovaj dugi tjedni članak ima ih jedva više od tisuću. Zatim je izbacivao i 40.000 riječi na dan domaćim korisnicima i još je imao monopol na informacije. *Tanjug* je imao i brojna dopisništva (kako to nevino zvuči), u čak 50-tak zemalja. I sve to nije

realsocijalistička ili informbiroovska priča iz ranih poslijeratnih godina. To je "true story" iz osamdesetih. Ako nekome možda zatreba slika informativne objektivnosti, dodajmo mučnome portretu i podatak da do 60-tih godina *Tanjug* nije izvješćivao o religiji, o kulturi, o kriminalu i o temama iz svakodnevnice...

Je li *Tanjug* još u nama i koliko? Koliko smo se zapravo od njega odmaknuli?

Nadu ipak, ulijeva činjenica da nakon 1992., s tih 50, *Tanjug* spada na "samo" 15 međunarodnih "ureda". Onih, koji onako nevino zvuče...

Pod tuđim plaštem, *HS*, 07. lipnja 1996.

041

DA SAM IMAO HRVATSKU...

Da sam imao Hrvatsku, ne bi me odmah poslije vrtića započela učiti hrvatski Olivera i ne bi to službeno bio "srpskohrvatski". Ne bih olovku držao s pet umjesto s tri prsta, da sam imao Hrvatsku.

Da sam imao Hrvatsku, moj bi se jezik, ne samo u ljudima nego i službeno, oduvijek pisao hrvatskim... i ne bi učiteljici Dušanki najmilija rugalica bila ona o "kolovozu" Šenoi. Ne bi njezin šogor, Dušan, bio direktor škole, a žena mu tajnica u njoj.

Da sam imao Hrvatsku, Dušanova carstva ne bi bilo, ne samo u zagrebačkome središtu. Ne bih u prvome gimnazije slušao na kraju nastave, predvečer, profesoričinu preporuku: "I, molim vas, vi ste već veliki... ne idite večeras kući preko Trga Republike." I ne bih te večeri slušao majku koja me mirno i prekorno pitala: "Zašto si to morao gledati? Zašto si morao gledati, sine, kako mlate hrvatski narod?" A Krešimir i ja išli smo gledati, dakako. Željeli smo upamtiti, dobro. Gledati kako Trg sedamdesetprve postaje konclogor; slušati odjekivanje milicijskih megafona; slušati zapovijedi da se odmah razidemo; gledati poneke uspaničene, koji su se žurili ostati pravovjernima; koji su zadihani, bježeći kroz haustore, spašavali svoje dragocjeno dupe. I gledati one odvažne kako se suprotstavljaju, kako se toliki ne daju, ne žele otići, nekmoli pobjeći.

Moralo se sve to vlastitim očima vidjeti, svojim ušima čuti. Morao sam se godinama poslije, nakon tromjesečna boravka, iznenada vratiti iz daleke Kalifornije. U zimu devedesete kad se berlinski zid zaljuljao. Kad je "rumunjska zima" izrezala zvijezdu i skoturala diktatorovu glavu niz ulicu.

Morao sam vidjeti Cvjetnicu i morali smo gađati Vojni sud u Gajevoj. Morali smo ih "ubiti" trulim jajima i radosnim prkosom punim ponosa pri svakom punom pogotku. Morali smo tako

vidjeti i ono batinanje naše mladosti, na Trgu. Sve bi drugo inače bile tek puste, a tuđe priče...

Trebalo je vidjeti kako starcu, koji nije imao kada napustiti Trg jer je invalid, bezdušni milicajac, pendrekom prvo izbija štap iz ruke, još ga u padu udara po ramenima, a zatim ga čizmom gazi dolje na asfaltu, nedaleko ulaza u hotel Dubrovnik.

Morali smo vidjeti kako iznenađenu ženu, koja ništa od zlogukih opomena preko logorskoga megafona nije mogla čuti jer je upravo izašla iz "Name", pred očima njezina djeteta dvojica pribijaju uza zid i pendrecima mlate. Izbezumljen mladić koji se jednostavno morao umiješati u tu životinjsku scenu, spasio je ženu i dijete daljnje gnječenja. Tek njegova neravnopravna borba s dvojicom poživotinjelih milicajaca i "marica" u koju su ga strpali, a u kojoj je nastavio obilato krvariti, dali su deset sekunda ženi da ustane, zgrabi izbezumljeno dijete i uleti u prvi dućan iza ugla, koji još nije imao zakračunana vrata. I na nju su tako zaboravili. Uspjela se spasiti. "Bavili" su se njime.

Da sam imao Hrvatsku, ne bih se toga sjećao danas, mnogo poslije tih "divnih" školskih dana...

Da sam imao Hrvatsku, ne bi zvuk staroga Landrovera za mene bio zvuk nemani. Ne bi odvratan topot čizama po asfaltu za mene bio asocijacija na mađarsko, praško, hrvatsko ili slovensko proljeće i ne bi u nama budio prkos i ponos iz čistoga mira. Ne bi me sve to sjećalo na torturu i na strah u očima onog djeteta, one žene i onoga starca s Trga. To me doba ne bi podsjećalo i na strah u očima naše razrednice dok je slušala neke naše rodoljubne opaske. Ne bi ona ustrašena bježala s mjesta događaja, da ne bude svjedokom, slučajno začuvši kako smo se šalili s totalitarizmom, već kao odrasliji dječaci...

Da sam imao Hrvatsku, ne bi me ta profesorica godinama gušila marksizmom, a danas bih vjerovao da je jedino vrijedno boriti se za standard. Imati, a ne biti.

Da sam imao Hrvatsku, možda bih manje markirao nastavu Ustava.

Šećemo tako prije koju godinu gradom i navali moj prosijedi prijatelj Krešo da idemo pogledati tko to danas više po trgovima. Naravno, opet isti. Na onom koji smo oduvijek zvali Trgom žrtava socijalizma, pored Čede Price, Ante Babaje, raznih Fumića i Matvejevića, cijele obitelji Pusića, Mesića, zatekli smo i našu srednjoškolsku profesoricu Ljerku Schneller. Hja, samo smo se pogledali: nekada marksizam, ustav, opća *mješte* nacionalne povijesti, a danas? Danas nostalgijica za onim fašizmom i za trgov kao posudicom za zamjenu teza. Hja, tako to završava. Ništa ljudsko ne bi nam trebalo biti strano... trebalo kažem, da nije bilo Domovinskoga rata... da nije bilo viđene agresije i tolike prolivene krvi. Ne bi nas dakle, da smo filozofi, i ove 1996. godine, novi skup na Trgu hrvatskih velikana, trebao uopće čuditi, da nije bilo te posljednje i najžešće agresije na Hrvatsku. Ne bi nas rodoljubno smetalo što se ti i takvi Fumići ponose javnom izjavom: "Mi pomirbu odbacujemo! Ne želimo! I nećemo je prihvatiti!" Pa, pitam se, jesu li to uopće ljudi... ili nam zaista sve njihovo mora postati jednom zauvijek sasvim strano?

Da sam imao Hrvatsku, danas takvih podjela više ne bi bilo...

Čas vojnopolitičke obuke dobili smo na odsluženju u tzv. JNA.

Da sam imao Hrvatsku, ne bi cijeli krug bratovih, cijeli krug susjedovih i mojih prijatelja završio na "odsluženju" isključivo na istoku: Bitola (moj roden kraj), Čačak, Obrenovac, Priština, Negotin ili u najboljemu Zaječar, Prokuplje i tzv. Karađorđevo.

Da sam tada imao Hrvatsku, ne bih danas više morao slušati tako brojne, u socijalizmu privilegirane, kako ogovaraju samo

stalnu Hrvatsku. Kako zaboravljaju pale i ranjene, mnoge razbijene obitelji, razrede i razrede s djecom bez roditelja. Ne bi grgljali o tome kako ništa hrvatsko ne valja i kako Hrvatska neće potrajati.

Da sam onda imao Hrvatsku, ne bi ti bivši, koji danas kukaju za izgubljenim privilegijama, a koji još žive vrlo nalik odličnome, plakali tako glasno. Ne bi grizli sve oko sebe i mrzili sve što stignu.

Ima tome mjesec dana, spazio sam iz tramvaja onoga Dušana. Kao da je bilojučer. Tramvaj je kao i onda zaglavio u prometu i bjesomučno zvonio, a naš je Dušan, doduše nešto tanji nego onda, izašao iz kuće na ulicu. Otključao je, recimo, pet godina star mercedes i započeo neznalački (njegovim jezikom rečeno) *vršiti radnju uključenja u saobraćaj*. Prepriječio se na tračnicama. Na automobilskom laku nije bilo hrđe... iz ispušnog lonca nije se zaplavio dim kao iz istrošena motora...

Da sam imao Hrvatsku, da nije bilo dušmana, mnogi bi već imali sličan standard. Ne bi se tužili da u ovoj "naopakoju" državi sve ide "ukrivo" samo zato što oni više nisu važni i što njihova više nije i prva i posljednja; što Savez boraca sada djeluje podžitno umjesto da lupa šakom po stolu (kako su navikli) i prijeti poput druga Vlade s radija, s televizije, iz udžbenika. Odasvud. Iz drugovima zagađene Hrvatske. Možda bih zaista danas već mislio da je jedino važno *karijerisati*, napredovati, putovati svijetom i uspoređivati Hrvatsku s tim svijetom. Tko zna, 35 godina kasnije, možda bih mislio da je domovina nešto jestivo, ono isto što misli, a ne pozna, većina današnjih Amerikanaca...

Da sam imao Hrvatsku, ne bih danas osjećao da je imam i možda bi mi već bila i banalna, kao njima Amerika. Ali, značilo bi to i da smo preboljeli sve uobičajene dječje bolesti. Značilo bi

to i da je Hrvatska udaljenija od osamdesetih, od posljednjih godina diktature. Značilo bi to da imamo nekakvu - ne nikakvu opoziciju. Da Hrvatska brže napreduje u ekonomskoj integraciji s Europom. Značilo bi to da ni u Rusiji više nema onoga staroga sluđenoga kadra, koji je venuo za srpom i čekićem, karanfilom i crvenom zvijezdom. Značilo bi to da su se jugoslaveni utopili u vlastitoj utopiji i da su se pomirili s tom sudbom im kletom... bez Jugoslavije.

Da sam imao Hrvatsku, ne bih morao bježati s prvomajskih priredbi, tih javnih pranja mozga, niti se iskradati na hodnik s tupavih i besmislenih govora Dušana Dragosavca. Ne bi nam takvi ni dolazili u školu, na čas suvremene *istorije*. Ne bih brucoški morao bubati govore druga Vlade i lizati bikarbonu. Ne bih ga morao gledati kako trabunja onako sporo i temeljito sporo misleći, zibajući lalokama nehoteć i nekontrolirano. Ne bih morao trpjeti sjedeći u studentskim klupama to nekreativno fraziranje dok melje kao devinim zubalom po socijalističkome besmislu. Mirno, samozadovoljno i ne slušajući sam sebe što lupeta. I ne bih morao slušati one, koji su to odmah skalupljivali u ispitno gradivo. Pa ipak, drugje sramotnim cinizmom opravdavao masovna privremena ili trajna uhićenja i zatočenja djece i studenata po milicijskim stanicama. Želio je te 1971. "umiriti" raspamećene roditelje, koji su danonoćno pretraživali bolnice i milicijske stanice u potrazi za svojim najmlađima i najmilijima. Za to se vrijeme drug Vlado, Hrvat po nacionalnosti, medijski cifrao proglasom, a vozač ga je čekao pod prozorom radiostanice, zijevajući od pretilosti i dosade. Drug je orwelovskim cinizmom patetizirao: "Roditelji! Mhm... ne gurajte svoju, mhm... djecu pred miliciju. Svoju djecu, nemojte, mhm... neka ne navaljuju na... na naše... mhm... na naše ljude, koji s pendrecima... mhm moraju... koji ukratko - da rade svoj posao. Jel' te. Reda mora biti. Ne želimo da... da se mhm... dogodi najgore. Ne želimo - da strada

ju... Studentima je mjesto na univerzitetima... a ne mhm... mjesto.: ne na trgovima..."

Da sam imao Hrvatsku oduvijek, ili barem od 1971., moglo bi mi sve to biti vrlo daleko. Ovako... ovako mhm, to će daleko biti mojim nećacima, današnjim gimnazijalcima. I to je dragocjeno mnogo, jer neman se mogla mhm, reformirati. Mastodont se mogao regenerirati. Kiklop je bez Odiseja mogao potrajati. Možda jedan naraštaj, možda samo pola... ali svakako previše. Sivilo špilje i dalje je moglo proždirati Hrvate kano ovce. Dušanovo carstvo moglo je još mnogo vremena potrajati. Da nije uhvaćen Kairosov čuperak u pravi tren, na pravi način i na našem mjestu, sve je moglo biti još zadugo gore. Kiklop sada tek urla pred pećinom, sveje kamenje pobacao, a Kroatija se tome unatoč, već otisnula i duboko brazdajući, čvrsto zajedrila. Uskoro u potpuno slobodnoj Hrvatskoj : i u Vukovaru, i u Iloku, i u Dubrovniku, i u Tovarniku, i u Mirkovcima, i u Nuštru, djeca će istodobno kretati u školu i neće više dangubiti po podrumima i hotelima. Nikada više neće rasti u Dušanovu carstvu. Jer, i u nas je, što svijet ne zanima, svako djetinjstvo bezgranično vrijedno. Jer i u nas je, što koljače s istoka golica, svaki život neponovljiv. Jer i našoj djeci - zamislite, i našoj - nije svejedno kako se zove materinski jezik...

Da sam imao Hrvatsku, ona bi mi promijenila život, okružje i svakidašnjicu. Ukratko, samo sve. I ne bih se mogao radovati danas, znajući da našu djecu neće vrebati sva ova sjećanja. Da ih neće zaskočiti ta iskustva čim odrastu i zbroje dva i dva...

Da sam imao Hrvatsku, ne bih je danas mogao slaviti onako kao i 1990. A to je, ipak, jedna velika i opća zadovoljština. Ona naša i naših prijatelja. I stoga nas danas više i ne zanima sav onaj i onakav zvjezdasti ostatak iz ropotarnice s kojim još neko vrije

me moramo živjeti. Orepina komunizma. Ne zanimaju nas krhotine Dušanova carstva, ogavan talog ostavljen u mutnom moru pod kiklopovom špiljom. Odbačen ondje daleko od civilizacije ili daleko od mora odakle smo se, od njih smo se, čega smo se, za vijeke vjekova, zauvijek i konačno, izbavili.

Da sam imao Hrvatsku, (za Dan državnosti), *HS*, 31. svibnja 1996.

048

(provala pričuvne netrpeljivosti)

Ne znaju svi sjediti na dvije stolice kao, gospodin Velimir Visković. Njegovi su afiniteti među srpskim piscima. Sa srcem za Crnjanskog, recimo.

Ne bih se uopće osvrtao na taj problem da V. V. nije u Zagrebu poznat kao promotor brojnih izdanja, koje inače vrlo rado prikazuje pljujući po njima. Malo uhereno, ali istinito: promocije koristiti da bi se omalovažavalo ono "promovirano". Pa hajde i to, ima nas svakakvih... Ali zašto V V visoku obljetnicu *Republike* pretvara u pepeljaru o čije stjenke svi ti kojekakvi stišću svoje bezvrijedne opaske kao opuške?

To više nije uherenost već nakaradnost. Na četrdesetak tematskih stranica posvećenih fiksiranju jednoga, obljetnici sasvim prigodnoga, razgovora - sudjeluje čak 13 autora. Pustimo sastav tog divnoga društva za sada po strani. No, gle, samo jedan među njima dobiva prostor od neprirodnih i sasvim odskakućih, očito naručenih jedanaest (i) stranica... Pogađate, Bogišićaje osokolio urednik Visković. Štoviše, upravo on tome tekstu pokušava dati uvodni šlagvort. Bogišić i Visković se dakle, slažu kao dvije ručice. Treća im je slatki Donat, kojega Zemljar apostrofira s kolega Donat, nadovezujući se na njega kao najteža kazna. Horvat *ni bil daleko*... Štoviše, u tom prigodnome trenu, tužni zbore, trojica autora prilažu vrlo duge pisane priloge. No, oni zajedno, ipak ne prelaze brojku od 15 stranica. Bogišićevih 11 upućuje nas, dakle, na njegovu, do sada neshvaćenu, značajnost. Viskovićevo maliciozno urednikovanje, otvarajući Bogišiću pun prostor za napad, time postaje sasvim očito.

Možemo se nadalje, zapitati još nešto, što se inače ne bismo zapitali, da Eustahije tendenciozni nije toliko uzurpatorski raspoložen

prema do sada uglednoj *Republici*. Na temelju čega je Velimir Visković član DHK od 1981. kadje prvu knjigu objavio tek 1983?! Koji klan je tome kumovao?

Nakon prvog uradka drugi objavljuje u Beogradu, a treći mu je već autobiografija. "Malo" prerana doduše, ali očito introspekcijska. Svakom tko u nju zaviri "Pozicija kritičara" zasigurno mnogo može otkriti o autoru. Tu očito leže motivi - u poziciji, koja autora, čini se, trajno muči: stacioniran i čest kompleks vječnih kritičara - da seciraju one kreativnije od sebe, pokušavajući im se za to osvetiti. V V-u se već dogodila i druga zamka, autobiografska. U kojoj javno govori o sebi samom, sluđenome tom pozicijom. O sebi kojega svrbi pozicija kritičara, pozicija koja, krene li se njegovim putem, završava tragikomično. S opusom koji je lakši od te imenice, digao se na stražnje noge brundajući sve glasnije protiv doslovno svih hrvatskih književnih vrijednosti. Onih koje je sve donedavno činovnički obrađivao. Što bi dakle, ostalo od hrvatske literature kada bismo ga takva, danas javno mrziteljskoga, poslušali? Vjerujem da je to teško (biti sasvim prazan), moći objavljivati samo tuđe, djelovati samo na tuđem, dok iz drugih ruku teče kreativnost. Ona, bez koje njegovih uradaka, jednostavno ne bi niti bilo. Ali znamo da se skromnost ne da naučiti pa svatko baš i ne zna gdje mu je mjesto. Tim više što autora muči i pozicij a kritičara i afinitet u literaturi i lokus stanovanja, a i korijeni sami. Dakle, mnogo toga.

Urednikovanje, tj. ukoričenje tuđih tekstova ovdje je udarilo u glavu glavno uređujućemu pa je postao neuredan. Odatle napadaj i na uzore. Reći ću samo da se gg. Tadijanovića i Marinkovića ne može diskvalificirati nikakvim anketama, nikakvim pejorativima o državnim piscima, jer oni nemaju ni retka teksta, koji bi bio apologija ikojem režimu. Krleža ih ima mnogo, ali fotografija partije šaha s Titom ne dokazuje baš ništa. Nazorova staračka fotografija s danas neukusno velikom, prišivenom zvijezdom na

grotesknoj partizanskoj kapi, ne znači opet ništa osim neukusa istog toga kružoka tobožnjih diskvalifikanata, koji razinu intelekta spomenutih velikih hrvatskih pisaca nikada doseći neće. Čak ni kad bi svi zajedno pokušali dostići samo jednoga napadnutoga, samo jednu pronađenu metu, samo primjerice klasika Nazora.

Prema tome, kad se taj i takav Velimir udružuje na protukulturnoj, protutradicijskoj, protuvrijednosnoj i naravno, na ukupnoj protuhrvatskoj osnovi, tada treba javno reći da je godinama prikrivao svoj mrziteljski duh. Da je godinama vježbao ovu netrpeljivost sada iskazanu u *Vjesnikovoj* anketi, u *Republici* pa i kojekakvom splitskom ili riječkome žutilu koje bi htjelo da ih zovu novinama.

Nije dakle, slučajna ljubav prema srpskim piscima i nije ona samo obiteljska. Nije dakle, pohađanje Beograda godinama, a stanovanje u Zagrebu, samo koincidencija. To je osnova bez patriotskog korijena, a kad njega nema - "sve je lakše". Pa i vrijeđati.

Slažem se s talentiranom pjesnikinjom i publicistkinjom Đ. Ivanišević da u Hrvatskoj ne postoji nikakva opasnost desnice. Ali svakako treba pripaziti na one, koji nas stalno svim tim straše te posebice na poslovičnu hrvatsku prevrtljivost. Na one lako potkupljive.

Floskulom o državnim piscima (tobože tema je aktualna), pokušava se štapom iz žablje perspektive dokučiti ono za takve kritičare oduvijek nedokučivo. Pokušava se uvođenjem novo kriterija izbrisati postojane i uvriježene kriterije. Na tako stvorenoj krčevini, koju razni viskobogišići ne stvaraju bez razloga, želi se tada planski potaknuti onaj predvidivo "spontan" uspon njihovih generacijskih prijatelja ili barem onih nevidljivih "velikana" koji su do sada bili neshvaćeni. Neopravdano zapostavljeni. Poput Horvata, Zemljara, Donata Mg i ostalih. To je stvarni cilj ovih raskrčivaća.

Sama pak Viskovićeva odnarođenost postaje mu pomalo već i libidinoznom. Jugoslavenski leksikografski zavod bio je samo završni frizeraj na već odavno odlutaloj glavi. Zato bi ona, poput

već brojnih mandićevskih, rado koketirala s Beogradom i objavljivanjem u Beogradu. Čim to Viskoviću ponovno bude moguće baš kao što je to Mandiću cijelo vrijeme Domovinskoga rata nesmetano bilo moguće. Ah, samo još da ti uzori ne smetaju... Odatle i rodoljubi toliko iritiraju... Zbog toga je svime ovime dezorijentiranim i nesamostalnim, a odraslim intelektualcima u Zagrebu tako nesnošljivo teško pala činjenica da su najcjedeniji hrvatski pisci od dragih im komunističkih disidenata "postali" hrvatski rodoljubi.

Na zdravlje svima, a posebno ovoj sorti književnih kritičara, koji u prozi hrvatskih klasika nisu do sad primijetili elementarno domoljublje. Ono samo jedno, jedino i neodvisno - hrvatsko. A da ih ta, sada razbijena igračka, boli kao vlastita glava - i to znamo... *

Uništavanje hrvatskih veličina (provala pričuvne netrpeljivosti) *HS*, 12. srpnja 1996.

- - - - -

* Povodom ovog teksta s "malim" zakašnjenjem oglasila su se gg. Visković & Donat... S napadom na mene i tekst iz 1996. oglasili su se u jesen 2002.!

Da nije jadro bilo bi to tužno...

Na njihov sinkroni napad - vidi moj odgovor objavljen u *Vjesniku: Duhovni mentor opće prakse* (09. studenoga 2002.)

No, zanimljivo je koliko je trebalo da ta Viskovićeva, Donatova ili Katunarićeva pričuvna netrpeljivost otvorenim protu uljudbenim zapahom stane linčovati sve koji ne dijele njihovo mišljenje (ali 2002.).

(a sanjati o visokoj politici)

S novcem se može gotovo sve, a s tuđim i ponajviše. Lako je tada okupljati, primjerice, srpske dušobrižnike u klanove. Lako je organizirati "savjetovanja", recimo i u Esplanadi. No, osim tim tuđim perjem, prosrpske dušobrižnike trebalo bi moći okupiti i ideološki. Motivirati ih ne samo novcem već ih instrumentalizirati i platformom da rade protiv hrvatske vlasti. Da svaki dan iščeprkavaju ono što misle da je vlasti najkompromitantnije. Taj programiran, a banalan plan iz kloake imperijalističke dopisne škole već je na hrvatskoj, politički marginalnoj sceni vrlo dugo. No, nikako da se jednom već okupi ta naša, za "srpsku nejač", zabrinuta inteligencija. Nikako da se dadu okupiti i ideološki, protuhrvatski. Skupovi naime, propadaju iako je Esplanada ponudila kudikamo više od švedskoga stola, iako su TV kamere već bile spakirane da točno na vrijeme stignu u Zagreb; iako su termini emitiranja snimljenoga materijala već bili osigurani na ponajvećim europskim postajama, u samim središnjim emisijama. Sve baš kao i kad je počelo suđenje neodgovornim i neprofesionalnim novinarima *Ferala*... I tada je sve već bilo pomno organizirano kako bi se sinkrono od neistine proizvela i rastrubila "istina".

Parafrazirajući barda hrvatske književnosti, nazvao bih Banca i Cviića "ljudima koji su spasili Niskoziemsku". Njihov je naime, onaj prst u nasipu, koji će sigurno i spasiti Hrvatsku... ma samo da oni pobijede na izborima... No, Soros još nestrpljivo čeka na neki sasma konkretan rezultat, a ne tek na puko zazivanje kiše. Briga za povratak četnika (od sada u neovisnu i međunarodno priznatu RH), zaostala je još samo na pokušaju. Cijele ekipe odnaroditelja po zadatku, žele Hrvatsku ukupnu žrtvu, staviti u poziciju ponižene strane, strane bez dostojanstva, koja upravo

vene za svim oblicima suradnje s dojučerašnjim hegemonom, okupatorom i zatirateljem svega hrvatskoga (osim isisanog novčanog dobitka).

Ratne boje tandema Banac-Cviić tj. njihova dobro sponzorirana protuhrvatska, a međunarodna kampanja sračunata na mimo izbornu rušenje hrvatskoga Predsjednika, još ne da je rezultata. Lako je, naime, vladajućoj stranci viriti u želudac i reći da je kiselo, to je tek politikanstvo iliti politika za šankom. Gdje su međutim, programi? Gdje rješenja problemima koje tek nabrajaju isprazno glumeći superiornost? Kritizirati je lako, baviti se svojim političkim protivnikom brojeći mu krive korake još je lakše, pogotovo kad sami ne rade, ništa ne poduzimaju i ni za što nisu odgovorni.

No, gdje su ti svjetski pajdaši bili do sada, gdje su bili kad je u Hrvatskoj grmjelo na prve demokratske izbore? Gdje su bili kad je okupator klao po Vukovaru, Škabrnji, Banovini ili Srebrenici? Gdje kada je spaljivan Dubrovnik? Popisivali su pogreške žrtvi, eto što su radili i gdje su bili... a ne okupatorove zločine.

Te, nedvojbeno i naknadno došle i slabe rodoljube, ne treba međutim, stavljati ni pred metafizički streljački stroj, a nek moli onaj pravi, jer rat je prošao. Ne treba ih gledati ni preko nišana ni bez njega ni kroz cijev jer mnogi se od njih uplaše već i od same vodovodne cijevi. Čupnimo im radije, s vremena na vrijeme, koje pero, a oni, poput vračeva, neka plešu dalje. Pa nek im bude ta propala cirkuska točka (eskapada za poznatoga isplatitelja).

I na kraju, Kurt je Waldheim bio daleko od savršena čovjeka ili savršena predsjednika (dok je bio medijska osoba broj 1). No, kad je austrijsko biračko tijelo prepoznalo imperijalističke apetite, tuđinske prste u svojoj domovini, u svojoj predsjedničkoj kampanji, za tren se probudio zdrav rodoljubni inat: Austrija je preko noći osvanula oblijepljena golemim plakatima s ovakvom porukom: "Upravo zato - Waldheim!" I tako je i bilo, oduprli su se moći. U potpunosti.

Danas je u tom položaju Hrvatska. Zakinuta je za velik komad pobjedničkoga kolača, još je zakinuta za ulazak u Vijeće Europe, zakinuta za mnoge integracije i brojne, doduše, neizbježno nadolazeće, izvore kapitala, a sve doista nepravedno. Sve ucjenjivački. Sve bez jedinstvenoga kriterija, moralnog obrazloženja. Sve nakon Vukovara i sve sramotno. Imperijalisti nam žele nametnuti ono "što je za nas najbolje" i što je "u našem interesu".

Hvala.

Tiskajmo plakate! Ne dajmo se ucjenjivati. Tiskajmo plakate s porukom: "Upravo zato - Tuđman!"

Živjeti od donacija (a sanjati o visokoj politici) *HS*, 19. srpnja 1996.

055

Što može zaboraviti filozof, europski intelektualac i osvjedočeni hrvatski prijatelj? On lako može izgubiti na svojoj uvjerenosti, ne izlazeći iz košuljice vlastita židovstva. On time glatko upada u zamku isforsirane, iako ustaljene tvrdnje da je židovska žrtva najvrednija, najveća. Taj bitan komad uvjerenosti, koji je izgubio upravo na tom pitanju, optužba je koju je tako brzo spreman namijeniti hrvatskim nacionalistima. No, ako njima predbacuje uskogrudnost, pokazao nam je gdje je njegova. Ali, upravo činjenica da postoje sasvim određeni prioriteti, iako počesto posve različiti, čini te narode i te težnje potpuno istima. Ako je dakle, riječ o opsesiji, ona je zajednička (premda na različitim osnovama), židovskome i hrvatskome narodu.

Finkielkraut je tolerantan filozof, koji imponira dotle dok razgovor ne dođe do židovstva. Zato Jesenovac odjednom ima tako veliku ulogu u njega. On hrvatsko pomirenje vidi kao opsjednutost, a Predsjedniku uredno nabraja pogreške u koracima baš onako kako to nezanimljivo čini hrvatska liberalna oporba. Šaptači su, dakle, bili preglasni... Zabrinjava ga nadalje i Pavelić. Glatko generalizirajući, nedostaje samo još ono komunističko: "Sve su to bili koljači." Ili ono Fumićevo: "Da nisu bili krivi ne bi ni bježali na Bleiburg". Znači to je zločincima dalo bjanko dozvolu da bez suđenja, bez presude, poubijaju sve, koji su (pred diktaturom) bježali. I da danas javno odobrava taj masovni zločin protiv čovječanstva, to otvoreno klanje, taj masovni ratni (još uvijek neprocesuirani i nekažnjeni) zločin (a oni tobože nikada ne zastarijevaju). To je ta partizanska i uljudba i suđenje i presuda, sve u jednom i sve odjednom (po mogućnosti preko noći). No, taj stupanj isključivosti autoru da je čistu ocjenu nedovoljan iz uvjerenosti. Preplavila je subjektiva, on ne želi kazati da je Tito bio satrap (koji je) neometano pekao punih pola stoljeća...

Zašto, dakle, Hrvatska ne bi imala pravo vratiti sve svoje vođe u domovinu; zašto ne bi imala pravo da smogne snage i suoči se sa svojim najtamnijim stranicama povijesti baš ovdje, doma; zašto ne bismo imali pravo na svu prašinu koju su drugi već odavno iščetkali sa svojih odijela; zbog kojih to svjetskih razloga Hrvati nemaju pravo pomiriti se s činjenicama, počistiti za sobom i ukinuti hipoteku jedne daljinske bombe? Naprave smještene toliko daleko, da je uvijek i svatko, kad god zaželi, može izvući i njome nas ucjenjivati? Zašto Finkielkraut ne razmisli o vijeću međunarodnih povjesničara, koji će usporediti Tita i Pavelića i odrediti temperaturu njihove krvoločnosti na treću decimalu? Zanimaju li ga hrvatske komunističke žrtve, trebaju li mu brojke? Gdje je objektivnost jednog europskog intelektualca i filozofa, koji se koristi namjernim umanjenicama kad Titovo razdoblje krvave diktature zove tek "totalitarnim poglavljem", kad primjerice, govori tek o "komunističkim nedjelima". Bi li ga ti eufemizmi zadovoljili i kad je o Židovima riječ... možemo li dakle, govoriti i o ustaškim nepodopštinama, nedjelima ili tek o poglavljima?

Čini se da francuska sloboda i standard na račun Alžiraca ili Polinezije prolazi, ali ne i na račun Finkielkrautovih rođaka. To se nikako i nikada ne smije. Stvara se dakle, jednodimenzionalna slika vrlo nalik onoj kojom smo šopani proteklih pola stoljeća iz usta velikosrba, jugoslovena i imperijalne međunarodne zajednice. U najmanjem, dosta nam je toga "cijelog čovječanstva" kad su posrijedi pripadnici židovskoga naroda. Jer, kad su po srijedi hrvatske patnje, muslimanske patnje ili tisuće drugih još anonimnijih i "manjih", tada je riječ o "balkanskome loncu", tada su to "vjerski ili građanski ratovi", te posebice cinično: "plemenski obračuni" od kojih upravo to "cijelo čovječanstvo" uspješno pere ruke evo već šest godina. Upravo to čovječanstvo namjerno produžuje agoniju Bosne nad kojom se istodobno tako duboko moralizatorski zgraža. No, nešto će konkretno poduzeti samo ako

su u pitanju Englezi, Francuzi, Židovi ili Amerikanci. Nad ostalima vježbaju svoje licemjerje...

Ta nepodnošljiva lakoća relativiziranja, nezamisliva je kada je riječ o židovskim žrtvama... Bilo čije žrtve nisu klub za koji se navija i one nisu bilo čije, nego opće čovječanske. Ili mi Hrvati samo umišljamo da su naše žrtve baš takve - da i naš Domovinski rat vrijedi barem koliko i svi drugi ratovi za nezavisnost... No, po čemu je to tuđa sloboda vrjednija i važnija od naše? ...

Što ćemo ako ispliva na površinu da su otoci Grgur i Goli, te recimo, još samo Gradiška, redovito, a to znači dekadama (!) prosipali pepeo "nestalih" Hrvata upravo jasenovačkim ozemljem? Što ćemo učiniti povodom te zasljepljenosti Zapada, koji je prešutno tolerirao Titove političke žrtve (snimajući njegova stratišta iz satelita!) Što ćemo ako multidisciplinarna znanstvena istraživanja povežu te hrvatske kazamate i dokažu da je brojka od 400.000 bila točan broj žrtava jer su Tito i vjerni mu divljaci točno znali koliko su Hrvata smaknuli i gdje su ih utopili da ti najteži zločini protiv sukrivog čovječanstva nikada ne budu otkriveni? Kakvo je to, dakle, zanimanje za istragu kad joj se već u početku nameću koridori da bijoj se osigurao smjer (ni apsurdan, ni opasan nego "ispravan" je li?) kojim tada trebamo "nezavisno" poći!?

Ukratko, dužni smo ne samo dopustiti nego i pokrenuti međunarodnu istragu s nakanom da se dokaže ustaška krivnja (koja će naravno, odmah biti pretvorena u hrvatsku krivnju) ali ne i komunistička krivnja, mnogo pogubnija, zločinačkija i opsežnija. Istina je poznata - dokažite je međunarodno (!) ali pazite - tako da ne promijenite naše predrasude - to nam poručuju bjelosvjetska gospoda zadužena za imperijalističku ekvilibristiku stavljenju iznad svake pravde.

I srpska je žrtva veća od hrvatske, za Finkelkrauta, ni riječi o srpskim logorima smrti... Nema mjesta ni istini da je srpska hegemonija počela s pravoslavnom crkvom još u XV stoljeću.

To može samo netko tko se s fašizmom nije upoznao na našoj obali, tko nije gledao krajolik obilježen humcima koji su za sobom ostavili Benito Musolini i ostale nakaze. Koji, dakle, uistinu hitro mimoilazi temeljne povijesne činjenice.

Manirom prečesto češljanog, a situiranog Europejca, koji mnogo i brzo putuje, on ne želi vagati argumente. Već ih je naime, izvagao doma. K nama je došao tek širiti kvazi-liberalne ideje i savjetovati, te velikodušno nuditi svoju svesrdnu odmoć...

Naizgled vrlo plemenito, mnogokad za Hrvatsku možda i korisno, ali u predstavljenom obliku u *Hrvatskome obzoru* - vrlo površno i nadasve neobjektivno.

Razmišljanja u povodu Finkielkrauta, *HS*, 02. kolovoza 1996.

BRISANJE TRAGOVA

(za onima koji su bili oruđe)

Mislili smo da "civiliziran" svijet neće dopustiti velikosrpsku agresiju na Hrvatsku. Vjerovali smo da će zaustaviti jugočetničke horde. Bili smo gotovo sigurni da će velehvaljeni demokratski Zapad stati na našu stranu i, kad se sve to jednostavno nije dogodilo, vjerovali smo da barem neće izostati potpora u oružju. No, nažalost smo se prevarili. Slobodu smo morali platiti krvlju, a oružje po najvišim švercerskim cijenama. Bili smo pod embargom, koji su nam mirne duše (kao žrtvi!) nametnuli. Štoviše, morali smo biti sretni da uopće postoji bilo koja cijena, pa i ta apsurdno visoka (zbog koje se nekome i nameće embargo), po kojoj je trgovina, ipak, moguća.

Mislili smo da će velehvaljeni Zapad zaustaviti četničke horde, a on je brinuo kako da zaustavi Hrvatsku vojsku te kako da srpske horde ne budu potučene.

Mislili smo da će demokratski Zapad stati na našu stranu, a stali su tako da su teškim ucjenama i prijetnjama zaustavili nas i to u istjerivanju neprijatelja iz naše kuće.

Da će svijet i Europa tako dvolično igrati od samoga početka, hrvatskim žrtvama i masovnom krvoproliću unatoč, to nitko nije mogao prognozirati. Moguće je da su i sebe same nadmašili.

Morali smo zatim, svemu unatoč, pristajati na nebrojene kompromise i pripustiti bijesne špijunske pse gladne denunciranja mlade hrvatske države. Morali smo zatim svaki dan dokazivati svim zapadnjačkim tabularama, svim diplomatima (spravljenima preko noći u Hrvatsku), koji su se nadugačko iščuđavali dubini naše povijesti, ljepoti naše naive, kuhinje ili (baš kao da se zemljovidu ne tiskaju oduvijek) tek otkrivenoga arhipelaga. Morali smo napokon zaigrati našu vlastitu partiju bridža i riskirati

doista mnogo. Tek kad je svijet bio temeljito zaskočen (vlastitim krivim procjenama), tek kad su prvi put oni bili stavljeni pred svršen čin, priznali su Hrvatsku (kojoj su usput prognozirali da se neće moći održati). U godinama koje su dolazile, morali su priznati i snagu Hrvatske vojske, i tvrdoglavost naše diplomacije, i stabilnost kune i našu ukupnu ekonomsku žilavost. Prvi put doveli smo mi njih u nervoznu poziciju; prvi put njima je gorjelo (a da nisu bili pod okupacijom, teretom izbjeglica ili ukupno razrušeni, razoružani, opljačkani i od svijeta napušteni), a mi smo bili tromi žaleći što hrvatska vojna sila mora stati prije Banje Luke. Šteta što im tada nismo mogli reći: Ne čujem dobro!

Na žalost, tek naraštaji u 21. stoljeću imat će neumoljive dokaze imperijalističkih silnica podastrte na stolu. Tek će ti hrvatski naraštaji, kada se otvore dokumenti i skinu pečati, znati točno kako je reagirala Francuska, kako Engleska, kako Rusija i Amerika. Tek tada povijest će presuditi, a Srbi će moći ismijati Miloševića. Izvrgnuti ruglu jednu imperijalističku lutku koja je vrlo slabo odigrala "svoju" ulogu te koju je trebalo žurno spašavati, zaštićivati i umjetno oživljavati. Koja je doduše, donijela smrt za više od pola milijuna ljudi, ali koja nije obavila zadaću. Koja je doduše toliko toga porušila da će Zapad imati u što, pod sasvim nekonkurentnim i ucjenjivačkim uvjetima ulagati sljedećih trideset godina i bogatiti se baš kao i tijekom Domovinskoga rata na našoj krvi. Ali u konačnici, lutku, koja nije donijela željenu promjenu strateške ravnoteže najugoistoku Europe, već je svoju prevlast zauvijek izgubila. I ne samo izgubila nego je i nehoteć pospjela otvaranje vrata germanskome neželjenom prodoru do toploga mora; omogućila je obnavljanje europske interesne zone izgubljene u Drugom svjetskom ratu. Usput, od mora je definitivno odrezano i pravoslavlje (Crna je Gora vojno neiskoristiva) pa je suvezluk Istok - Zapad (od kojega smo posebice trpjeli) nastao i po toj osnovi.

I nakon što je okupacija bila temeljito planirana, razoružanje detaljno provedeno, višedesetljetna pljačka privedena kraju, agresija izvedena silovito, Hrvatska je preživjela nemoguće. Jaz se otvorio na istoku, a ne u Zagrebu. Ni u Bosni nije išlo glatko, kako su se imperijalisti nadali. Zakuhavali su u najtežim trenucima, izazivali sukobe i na oslobođenim teritorijima, prijetili Hrvatima umjesto agresorima i pravili se da ne vide što sve rade Srbi. Dopustili su Vukovar, Srebrenicu, Dubrovnik, Pakrac, Karlovac... Vijeće Ujedinjenih naroda pred tim je tragedijama zatvaralo oči i čekalo na žuđeni ishod, procjena sviju bila je da Hrvatska neće izdržati.

Zvijeri rata produživale su agresiju preko svake mjere pa i kada je postajala sve uzaludnijom. Sami su sebe razotkrili pa su se gazde na Zapadu morale udaljiti od tih "njihovih" jama prepunih krvi. Morali su osnovati međunarodni tribunal (vlastitog ispiranja savjesti radi) i barem privremeno osuditi i pokojega Srbijanca. Morali su priznati da plan ove geopolitičke podjele na europskome jugoistoku nije uspio i da sada moraju našu vojničku (a neželjenu) pobjedu još i priznavati. Morali su uroniti i u Podunavlje i vratiti hrvatski suverenitet ma koliko se trudili produžiti vrijeme prilagodbe za lokalne divljake. Prilagodbe na uljudbu koja s Hrvatima ulazi u Vukovar.

I na kraju, morali su ubosti lopatom u masovne grobnice, u rak ranu srpskoga ratovanja, ali ne ubosti preduboko. Ne povrijediti saveznika, ne ubiti mu volju i ponos, da ne počne optuživati. Da im zajednički prljavi veš ne ispliva pred nos. Da ne procure istine o tajnom signaliziranju tijekom cijeloga rata. Da ne pobjesne u Beogradu i ne postanu razočarane ljubavnice, koje bi, kao napuštene, bile kadre sve odati pa i obilatno dodavati; sve staviti na kocku. Zato Karadžića nema u Haagu, zato Mladić živi kao bubreg u loju, zato se četnički vojvode vozikaju Beogradom slobodno i ne brinući se za optužbe. Štoviše, kandidiraju se na izbori

ma! Zato nitko na Zapadu ne spominje ratnu reparaciju Hrvatskoj. Zato Ovčaru treba otvarati potih. Zato je moraju snimati isključivo Englezi (dok ne vide razmjere strahota). Dok ne pripreme platformu zataškavanja. Oni su u ovome ratu barem stotinu puta pokazali protuhrvatsku pristranost do umiješanosti. Neka snimaju njihovi, tobože nezavisni (dok ne nađu načina kako štititi saveznika u Beogradu). Neka snimaju njihovi, možda onakvi kakvi su "objektivno" snimali seriju "Smrt Jugoslavije". Dajmo im još materijala, poslije će im biti lakše (upravo nama!) prodavati ekskluzivni TV materijal naslovljen bombastično: "Ovchara - Jugoslavia: the true story" ili kako su Hrvati zakopavali sami sebe i *pakirali* Arkanu.

Zapad će na kraju "pomoći" i u izborima u Bosni financirajući obilato sve srpske stranke. Izravno će novčano poduprijeti i Arkanovu stranku, (zaboravljajući čak i na sve njegove Europske policijske tjeralice) sve u ime demokracije! U ime demokracije kleveću hrvatsku vlast već šest godina uporno kao i prvoga dana i izvlače kapital iz Hrvatske. U ime demokracije sve su ovo i započeli sa Srbijancima kao najprljavijim mogućim oruđem. U ime profita donosili su ijednu za drugom rezoluciju UN-a, žalosni što će jednom ipak morati napustiti Hrvatsku. Tu zemlju za koju su mislili da je Afrika, a tako je fino blizu središnjoj Europi (ima čak i toplu vodu!). Tako lijepu i bogatu. Hm, dalo bi se ovdje u Hrvatskoj ratovati još cijelo stoljeće (na debelim dnevnicama) i nikakvi promatrači, unproforci ili humanitarci ne bi se iz nje žurili doma. Hja, šteta, sada treba brižljivo obrisati tragove i polako napustiti poligon zvan Hrvatska i Bosna. A tako imje lijepo bilo (imali su i djevojaka)!

Sada treba otvoriti samo one jame koje se baš moraju. Začepkati po površini kao i sa Haagom i prepustiti posao balkanskim krvnicima da završe uglavljeni posao. Srbi, dakako, znaju kako se to radi, jedino su malo spori i vole piti. Ma, ostalo im je u redu...

Samo kad ne bi ti Hrvati toliko uporno inzistirali, svjetski bi se psi rata i promatrački hohštapleri mogli povući u odijelima s kravatom; povući kao časni pomagači, udaljiti iz "regije", udaljiti se s toga žarišta sukoba "dviju" zaraćenih strana; oputovati s tog uvijek iznova geostrateški zanimljiva terena. A ovako? Ovako treba tražiti moduse kako obraniti Srbiju, kako zabranjivati istinu, ograničavati njezin prodor, ne priznavati hrvatsku pobjedu, cenzurirati TV materijal, braniti roditeljima da saznaju, da prate barem s udaljenosti kako im tuđinci otkapaju grobnice s njihovim jedinama i najmilijima.

Koja to rezolucija demokratskoga svijeta može opravdati? U ime koje humanosti i ljudskih prava imaju obraza zabranjivati snimanje HTV-u, štititi agresore i brinuti se za njihov ponos!? Nije li jedino bitan, jedini vrijedan onaj žrtvin? Nije li svetogrđe poigravati se patnjama tolikih obezglavljenih obitelji? Nije li to poslije Drugoga rata, do sada najveća međunarodna sramota? Najdublji pad ljudskoga dostojanstva i defektan izostanak svakog pijeteta?

Gdje je prirodni kraj toj sramoti i dokle ona uopće može ići? Nije li njezin beskraj uvreda cjelokupnoj svjetskoj uljudbi (na kraju drugoga tisućljeća!) veća od ičega u povijesti videnoga do sada?

Brisanje tragova (za onima koji su bili oruđe), *HS*, 20. rujna 1996.

(a govore protiv nje)

Bilo je krajnje vrijeme da se u Hrvatskom novinarskom društvu pokrene razgovor na temu mržnje u medijima, pa makar i samo jednim jedinim okruglim stolom. Već više od šest godina u Hrvatskoj traje žestok verbalni rat. Puca se svim mogućim riječima po privatnosti osoba, po njihovome integritetu, po onome čemu svi zakoni obično jamče punu nepovredivost. Ne odvaja se javno od privatnog čim se ukaže prva prilika za zloporabu. Već, dakle, predugo, kako kaže Žarko Puhovski, govorom mržnje svode se objekti govora na objekte političkih i drugih obračuna. I time se, doista, kako kaže isti, mobiliziraju masovne emocije. Pogledamo li količinu žutoga tiska u današnjoj Hrvatskoj, zatim djelovanja Otvorenoga društva ili Helsinškoga odbora, koji uopće nije hrvatski, vidjet ćemo da smo zapravo zatrpani tim odnaroditeljskim kemičarima; njihovim govorima i djelovanjima mržnje prema Hrvatskoj; ubojitim napadajima na uljudbu, ali i na običan dobar ukus. Gdje je tu novinarstvo?

Kako dalje kaže Ž. Puhovski u svom uvodnom referatu povodom okrugloga stola "Govor mržnje u masovnoj komunikaciji" (26. rujna. 1996.), zaista je riječ o uporabi negativnih vrijednosnih kvalifikacija, ali zato, dodajmo, jer je njima sve hrvatsko odavno postalo glavnim predmetom govora mržnje. Klevete po tisku ili za okruglim stolom množe se iz dana u dan bez obzira na slabu posjećenost i na činjenicu da za okruglim stolom ima dvostruko više govornika, nego publike po kutovima dvorane tog iznutra zaista već oguljenog Novinarskoga doma.

Koliko su tim svojim klevetama i govorima mržnje otišli daleko, najbolje nam svjedoče brojne izgubljene parnice Globusa, *Nacionala* i ostalih iz tog mrziteljskog koša.

Također bih se složio s profesorom Puhovskim da u Hrvatskoj već pola desetljeća čitamo, kroz govore mržnje, izražavanje krajnje negativnih želja i nada, te kojekakve javno tiskane teorije o urotama. Sjetimo se samo svih onih brojnih i opetovanih podvala g. Tomislavu Merčepu, primjerice. Tako je tek sud morao dodjeljivati zadovoljštinu, izričući posljednju riječ i braniti integritet hrvatskoga viteza. No, Hrvatsko novinarsko društvo za to vrijeme je spavalo. A spavalo je čak i poslije pravomoćne presude! Ono se nije smatralo pozvanim reagirati na sve to smeće od članaka, baš kao što nije osudilo ni ispad stanovitoga Latkovića iz riječkog *Novog lista*, već ga je štoviše, pohvalilo (!).

Svime time, zaista držim da govor mržnje u Hrvatskoj šire Puhovski i njemu slični, koji Hrvatskoj vječno izvlače samo ono najnegativnije. Zaista držim da u govoru mržnje Čičak prednjači, iznoseći vječno svoje crne slutnje i želje, svoje mračne sumnje u boljitak Hrvatske. Time se zaista slažem sa Puhovskim da je stvorena javna nesnošljivost (koju upravo oni smišljeno izgrađuju, namjerno zaoštavajući kad god im se za to ukaže prilika). Za dobru plaću, oni rado izgrađuju netrpeljivost čak kad je u stvarnosti i nema. Nesnošljivost naspram hrvatske vlasti. No, u toj žalosnoj situaciji žrtvovana je istinitost novinskoga iskaza, vjerodostojnost javne procjene i objektivno prenošenje informacija. Time je posebice stradala uljudba i integritet osoba, koje se govorom mržnje stalno napada. Svi ti takvi govori Hahaoa, Otvorenog društva, okruglih stolova ili tribina Hrvatskog novinarskog društva, zaista se, kako kaže Puhovski, održavaju ovdje i danas, u suvremenoj Hrvatskoj.

Ono u čemu se Puhovski nikada neće sa mnom složiti jest činjenica da su napadane skupine redovito pripadnici većinskoga naroda u Hrvatskoj, ili, važnije, pripadnici naroda po kojem ova država nosi i ime. Po kojem nosi ponosno ime i njegova povijest i njegova baština. Pa čak i taj tzv. Helsinški odbor. Riječ je, gospodo,

SIRE MRŽNJU

o činjenici hrvatske države koja vas, bit će, još uvijek jako muči. Riječ je o hrvatskoj povijesti i stvarnosti, o hrvatskome književnom jeziku, o "sitnicama" koje tendenciozno zaboravljate i o narodu, koji vam smeta na isti onaj način kako smo smetali i četnicima...

Naučite zato nešto od njih, od njihove otužne sudbine gubitnika, pogledajte kako su prošli. Naučite već ponešto i od propalih komunista. Jer, najjadnije je kad vrijeme prođe, a vi još ne shvatiste da je ono prošlo upravo vama.

Sve drugo rečeno na okruglome stolu "Govor mržnje u masovnim medijima", održanom u Hrvatskom novinarskom domu (čemu taj "preživjeli" atribut u imenu?) pod slabo pismenim vodstvom Drage Pilsela, biloje potpuno suprotno logičnim stajalištima. Bilo je potpuno suprotno istini, Domovinskome ratu i općepoznatim činjenicama.

Šire mržnju (a govore protiv nje), *HS*, 04. listopada 1996.

067

GDJE TOGA IMA?

U kojoj je to demokraciji moguće da u tek oformljenoj i suverenoj domovini, u tek stečenoj slobodi, u zavičaju tek obranjenom od surove agresije s istoka, najzaslužnije ljude za tu slobodu, za tu demokraciju, napadaju (tzv. hrvatske) tiskovine sa svojim više nego amoralnim naslovnica i gadljivim tekstovima, objavljenima na samim prvim stranicama tog odnarođiteljskoga smeća? I to iz broja u broj, iz godine u godinu.

Splitsko crno smeće, stalno napadajući ministra Gojka Šuška, nedavno objavljuje čak i rečenicu da ministra obrane RH "može zaustaviti samo rat pluća". Tim uličarima bez trunke odgoja i morala nije, dakle, ni bolest sveta - i s njome se izruguju. Oni ne znaju drugo nego izrugivati se s Predsjednikom Republike pišući: Tuđman - nula, *Feral* - 1 (povodom parnice u kojoj ih je upravo ta ista "totalitarna i diktatorska" država "koja nije pravna" i koju toliko mrže, oslobodila svake krivnje).

Međutim, ono o čemu je javnost vrlo slabo obaviještena jest da su gornja dva primjera tek posljedica. Nije uzrok u *Feralu*, uzrok, na žalost, leži u našim redovima. Zamislimo se nad činjenicom da je Soros izravnom uplatom iz New Yorka putem svoga Otvorenog društva, u razdoblju od '93. do '95. na račun *Ferala* uplatio više od 500.000 dolara! I to nije sve. Ministarstvo kulture RH proteklih je godina od dvadeset projekata - dvadeset listova u njih čak 7 (sedam) sufinanciralo projekte zajedno sa Sorosem! Slično je i s novcem iz proračuna Grada Zagreba. Novac je, dakle, otišao u isti koš!

I dok se ne trebamo čuditi tim brojnim financiranim i ciljanim napadajima na Šuška i Tuđmana, možemo se samo zgražati nad kanalima kojima odlazi novac hrvatskih poreznih obveznika. Moramo se zgražati nad našom svakidašnjom činjenicom da temelj

ni hrvatski projekti dobivaju odgovor iz Ministarstva kulture da novaca nema, a istodobno se sufinanciraju ovakvi protuhrvatski projekti. Možemo se samo zgražati da je to moguće u našoj Hrvatskoj, u kojoj, znamo, koliko je teško sada, poslije rata, pokrenuti proizvodnju, podići standard, a nekmoli ulagati u vječno zapuštenu i gladnu kulturu. U naš temelj. U ono po čemu zaista jesmo.

Pitamo se samo - dokle? Dokle ćemo plaćati, pa i darivati metke našim neprijateljima da nam blate prve ljude hrvatske slobode, države i vojske, a infiltriraju se čak i u *Glas Koncila*; dokle ćemo rasipati teško stečen hrvatski novac, zakidajući istodobno samu hrvatsku bit - kulturu; do kada ćemo se kockati s našom predragocjenom slobodom, omalovažavajući one, koji su je stvorili? Gdje toga ima i u kojoj je to demokraciji moguće?

Gdje toga ima? uvodnik *HS*, 11. listopada 1996.

ČETNICI NAPRIJED, OSTALI - STOJ!

(o djelatnosti "Hrvatskoga" Helsinškog odbora)

Na Filozofski fakultet, u organizaciji Odsjeka za povijest, pozvanje Amerikanac hrvatskoga podrijetla, koji se, već na početku predavanja, pohvalio da mu je otac, čim je došao u Ameriku, s ponosom izjavio da je Amerikanac, a ne Hrvat!

Kao znanstvenik i povjesnik, čije su područje proučavanja i pisanja narodi od Austrije do Grčke, a sin dakle takvoga, bivšeg Hrvata, danas nam hrabro izjavljuje da su se Slovenci 1.000 godina borili za svoj jezik! Naravno da na tom i takvom temelju tada mogu klijeti svakakve sumnjive ideje poput izrečenih da je "bolje da narodi žive zajedno, nego da se kolju" ili "ja sam za europsku naciju, za uniju, za United States of the World!"

No, pametnih studenata ima dovoljno, pa se naš vrli Amerikanac, zajedno sa svojim domaćinom profesorom Dragom Roksandićem, nikako nije uspio spasiti od lavine preteških pitanja. Nije se uspio izvući iz svog jugoslavenskoga blata. Štoviše, toliko se omeo tražeći pravi odgovor, da je svog prijatelja zazvao Draganom... Koje je vrste bio taj lapsus?

Sutradan je uvrijeđeni američki profesor, nenaviknut na neuspjeh svojih anacionalnih predavanja, brže bolje kupio povratnu kartu, žurno otkazujući sve druge predviđene susrete u Zagrebu...

Napokon, gotovo da čovjek ne vjeruje koliko neinformiran, a prepotentan može biti postariji Amerikanac. Sveučilišni profesor! Čovjek, koji preda je svoje neznanje...

Na jednoj drugoj zagrebačkoj tribini, okruglome stolu "Srbi u Hrvatskoj, jučer, danas, sutra", "predavači" su bili vrlo daleko od bilo kakvih dobrih namjera.

Za istim stolom, prošloga tjedna tako sjede Pejnović i Karmen Bašić, drug Šuvar i Pilsel. Boljkovac pada u srdačan zagrljaj

070

Bancu i samo im je poljubac nedostajao. Drug Dragosavac, ponešto prašnjav, čavrljao je s prijateljem Juzbašićem, Pupovac je mudro paradirao, a Bilandžić je po običaju, vlastitim prstima gužvao lice. Predstavnici Instituta Otvoreno društvo širokom su kretnjom, preko dvorane, srdačno pozdravili svog omiljenog im Zvonka Makovića, a Jelena je Lovrić po običaju bespotrebno zamahivala kosom, uvjereni da je mladost neprolazna. Profesor Puhovski, nešto zgrbljeniji nego inače, zadovoljio se buljenjem u prazno, a Čičak je, poput onog rumenog lika gostioničara s trogrle kupice ("pij malo - pij dobro!"), brisao masnu bradu i umjesto ruke ljudima prvo nudio svoj najizbočeniji dio: zgužvan, slabo zakopčani trbuščić, nepotpuno upakiran u nekada bijelu košulju.

Sav taj, intelektualni *jugopolivini*, osim što se upravo omastio besplatnim ručkom, čini se i da je bio preblizu vatri, jer je skup, koji je nakon tog javnog kabareta konačno započeo, otkrio svu iskrivljenost njihova poimanja hrvatske stvarnosti. Ponovno nam je nekakav prepotentan Amerikanac, snažnog južnjačkoga naglaska, nadugačko deklamirao svinjarije. Za predstavnika "Otvorenog društva" g. Neiera "odlazak" Srba iz Hrvatske "središnje je pitanje ljudskih prava našega vremena" (!). Poznatu južnjačku, još prisutnu ksenofobiju prema crncima ili stigmu Vijetnama na Amerikancima, nijednom jedinom riječju nije spominjao. Zato se bojim da profesora Neiera, zapravo i prije svega, muče vremenske zone. To njegovo vrijeme naime, ni po čemu nije i naše...

Nastavljajući s invektivama o etničkom čišćenju za Oluje, povlačeći upravo neprekidno usporedbe s nacistima, on tu sjajnu hrvatsku akciju naziva opsesijom "jedne grupe koja želi zauzeti teritorij one druge" (!) Za Srbe kaže da su izbačeni iz Knina, a hrvatski oslobodilački rat stavlja u otvoreni kontekst s holokaustom i plinskim komorama! Za razliku od nacista - kaže - u ovome su ratu "hrvatski naredbodavci poznavali ubojice, koji su iz

vršili zločin nad Srbima iz Krajine". I, na kraju, ni na ponovljeno pitanje preglasne voditeljice nitko se nije javljao ni za diskusiju, ni za odgovor, a nije bilo ni pitanja. *Tacito consensu*, znači! Skup je bio jednodušan, barem što se tiče uzvanika, koji su lijepo sjeli između Dragosavca, Pejnovića, Šuvara, Pupovca, četnika Kuprešanina, Banca, Branka Horvata i tko zna koga sve još. Saborski zastupnik Božo Kovačević nije imao prigovora na sadržaj "izlaganja", a nije ga smetao ni sastav uzvanika. Riječ je dakle, o adekvatnome mu društvu u kojemu se vrlo dobro osjećao, po onome s kim si - takav si. Štoviše, Neier je dobio "zasluženi" pljesak uz blagu opomenu da je tobože bio predug. Kojega li farizejstva! A toliko su uživali za njegova kmečava i klevetnička govora...

No, što je zapravo pokazao ovaj jadan skup? Bio je to zapravo, do sada najotvoreniji napad Instituta Otvoreno društvo Zagreb na hrvatsku vlast. Najviši predstavnik pristigao za tu svrhu iz inozemstva (g. Neier) siktao je duže od pola sata napadajući hrvatsku vojsku, vlast i "nacistički" narod! Takav neviđen ispad nikada se do sada nije dogodio u Novinarskom, osramoćenu domu metropole.

Umjesto da svaki tjedan održimo tri naše tribine o tome tko su četnici i kako su nas Srbi, uz svesrdnu pomoć međunarodne zajednice, oduvijek klali, umjesto da imamo dopisne škole i već podijeljene besplatne udžbenike za strane nepismene diplomate, umjesto da istinske žrtve Škabrnje, Pakraca, Borova sela i sve druge objašnjavamo tako da već i vrapci po New Yorku viču dosta, umjesto da letke s istinom dijelimo po svim svjetskim metropolama kao zdravu hranu za zdrav duh, (ako ga u svijetu danas još uopće ima), nama u Hrvatskoj, kao nekakvo "središnje pitanje našeg vremena" naturaju "hrvatski govor mržnje". Nameću nam kao nekakav središnji problem bežaniju Srbalja, četnika i njihovih naučnika. Za njih je to naš problem, a za nas problem njihove

ukupne nečiste savjesti. Panični bijeg pred silovitim napadom pobjedničke Hrvatske vojske i jedan težak i konačan poraz velikosrpstva sada bi trebao biti naš središnji problem?! Pa to što nam žele nametnuti na tim tribinama u središtu Zagreba, ne prihvaćaju više ni sami četnici. Oni su i sami razočarani kako se srpstvo borilo, branilo i uzvraćalo napada je. Stubokom su razočarani. A ovamo je nekakav naš problem trebala biti i nečist na njihovoj savjesti. Ovakve bi se tribine trebale zvati "mazohizam i kako ga steći".

Kojem je danas rodoljubnome Hrvatu stalo do sudbine paleolitskih srpskih divljaka, koji su poklali i razorili toliki dio domovine naše? Koga je još, pored svih naših žrtava, briga za njihov strah od pravde i masovan bijeg preko Dunava i Drine, gdje im je sada lošije nego u "ustaškoj" Hrvatskoj. Toliko lošije da bi nam se, iako ovdje snažno neželjeni, opet htjeli vratiti? Naime, osjećaju sad, između svega ostaloga, i da su ondje, kamo su toliko žudjeli poći i za one za čiji račun su sve riskirali i razarali Hrvatsku, daleko snažnije neželjeni nego u samoj Hrvatskoj ("gde nam je lepo bilo dok smo bili zajedno"). I to je svojevrsna naša sramota, što taj povratak teče tiho i stalno. Četnici naprijed, ostali - stoj! To je naša sramota. Sramota da zaboravljamo Borovo selo i Čelije, Žutu Lokvu i Škabrnju, Vukovar... A kad zaboravljamo, nije ni čudo da nam se vraćaju kojekakvi zločinački Đoke i uredno pozvani, sjedaju za stol tribine u samom središtu hrvatske metropole. Nije čudno da ti isti govore o hrvatskom "holokaustu u Kninu i okolici". Nije tada čudno što imamo takve odnaroditeljske medije, jer isti taj duh vlada svima njima, isti je duh i u Hrvatskom novinarskom društvu. Duh te tribine zajednički im je sablasni movens. A sve je to upravo nedopustivo. Nedopustivo je da jedna, i na žalost jedina, nacionalna udruga novinara pruža, po stoti put, gostoprimstvo ekipi "I.O.D. Zagreb" koja iz temelja mrzi sve hrvatsko, koja naočigled laže o svemu

najsvetijemu u našem domu i koja manirom terorista ne želi iskazati ni minimum pijeteta prema hrvatskim žrtvama u ovome ratu. I to je demokracija? I to je najviše dostignuće civiliziranog i političkoga života?

Zapravo, sa svakom lijepom idejom je to tako: dajte je u ruke nekoj moralnoj rugobi, i ono što će vam se iz tih ruku vratiti ne će više biti vaše. Tako je i s idejom demokracije. A Hrvatska je država (i ovaj to gadan primjer dokazuje) demokracija *par excellence*.

Četnici naprijed, ostali - stoj! *HS*, 25. listopada 1996.

SVE SAMI... (2)

Vremena su očajna. Nikako da se već jednom završi ta četiri godine duga era života u sjeni, nikako da Gotovci ugrabe vlast. Koliko je bilo referenduma, izbora i provjera izbora, i opet ništa. Koliko masovnih odlazaka u snažni, "snažni" HND, koliko napada žutotiskovina - i opet ništa. Koliko je svojedobno Letica objavio podataka, koliko akademik Bilandžić uvreda, koliko Manolić i Mesić usmjerenih napadaja... i opet - ništa. Sve sami Gotovci.

Koliko je dolara potrošio Soros, koliko žutotiskovina plaća njegov adlatus Goldstein, koliko spisatelja mjesečno javno denuncira Igor Mandić, koliko izmišljotina tjedno proizvede Jelena Lovrić? I opet...

Koliko truda još uvijek ulažu Banac ili Đukić, Čičak ili Pupovac i Linić, a sve protiv hrvatskih interesa. Sve samo svojih probitaka radi, a onog, namjeravanog im rezultata, nigdje. Sve samo Gotovci, sve same bujice rečeničnih naplavina. I opet ništa!

Koliko je delegacija do današnjega dana prošlo kroz Predsjednikova vrata, koliko je imperij alističkih zadaća na tom pragu propalo, i opet... kao u kazalištu svakoga mjeseca dolaze neki novi i donose svoju masku i, tobože, novi kut iz kojeg žele letalno zagristi u hrvatsku samostalnost. I opet ništa. Sve sami Gotovci.

Koliko propalih ambicija u stranačkome životu, koliko umišljenih političkih veličina samo u ovih šest prekratkih demokratskih godina, koliko "pregladnjelih" nazovi intelektualaca, koliko tužibaba Hrvatske po svijetu. I opet ništa...

Koliko samozaljubljenih istupa Prosperova Novaka, koliko povrijeđenih veličina, koliko ambicija, koliko gorkih obmana o Hrvatskoj, o njihovoj domovini, prosutih pod noge svjetskim agenturama. Koliko dobrovoljno ili nehoteć ponuđenih državnih informacija, koliko jada u toj bolesnoj želji za afirmacijom. Koliko narcisoidnosti. Koliko smiješnih stranaka... i sve zaludu.

Koliko je ljudi vjerovalo da se bez njih ne može, da Hrvatskoj bez njih nema budućnosti, da će vlast biti izgubljena, da će nas svijet odbaciti, da će Hrvatska ostati izolirana u istočnome toru i, opet - evo je, tu je. Evo nas sad već moraju gledati redovito i u eurointegracijama o kojima su toliki bulaznili. Toliki su pouzdano znali što će i kako će biti, i to onako hrabro, iz prve, i zasigurno. Toliki su lajali, a naša brodica plovi lijepo, polako, sve dalje napreduje. Plovi i bez njih, a toliki čak ni to nisu kadri priznati. Nisu u stanju ili ne žele, a rado i "zaboravljaju". Sve samo Gotovci.

Toliki u "najboljoj namjeri i demokracije radi", sačuvaj Bože, autopromocije radi, istresaju koješta u mikrofon, u kameru, za saborskim i tolikim drugim govornicama, toliki su već mokrili uz vjetar... i opet - ništa. Koliki su tobože razglabali samo stajališta "svoje baze" i grmjeli s govornice u kameru, opravdavajući zapravo tek svoje lijepe dnevnice te višednevno izbjivanje sa svoga osnovnoga posla, i opet... Toliko je njih za saborskom govornicom bilo revolucionarno inovativno (do otkrića tople vode), ali sve, sve ih je ipak nadmašio naš nesuđeni vođa. Doduše, i njih je javno pozvao (zlorabeći dobru volju predsjednika Hrvatskoga sabora), na ubojstvo kralja. Vođa (tal. duce, njem. Fuhrer) otvoreno je (u parlamentu!) pozvao na izvanparlamentarnu borbu i nije otjeran s govornice koju je zlorabio. Prima državnu plaću, a prijeti joj izvanparlamentarnim udarcem... I nije opomenut da iskrivljuje želje svojih birača, koji su ga i uveli u parlament i koji mu jednostavno nisu dali mandat za borbu na cesti. Nisu blagosloveli to uvredljivo odustajanje od legitimne borbe, taj poraz intelekta, to kukavištvo i pokleknuće. Nisu dali svoj glas za huliganstvo, za dogadanje naroda, za podivljalu masu i za hvatanje za sve, sada već i ponajtanje i posljednje slamke. I... umjesto da bude opozvan, da njemu i svim tolikim Gotovcima, mikrofon zauvijek ostane ugašen, gledamo ga na televiziji, slušamo na radiju, čitamo u novinama i to iz tjedna u tjedan. A u nas demokracije

"nema", mediji su (stalnim istupima njihovih čelnika unatoč) opoziciji "zatvoreni". (!) I opet ništa od toga. I dolaze neki novi Gotovci, neki stari ljudi - gljive bez izgleda za nove pobjede i zaludu prenapinju svoje nemaštovite spore.

I sjedaju u prve stranačke redove, svaki put kad televizija snima. Ti neki nadobudnici, ti ljepotani kreštava glasa. Sve samo Gotovci. A mjesec-dva poslije, svoj su politički kisik već potrošili, svoj su medijski prostor već razgazili kao stare cipele. Ti stari i novi, vječno sami samcati, a bučni Gotovci uzalud štete Hrvatskoj. Jer - i opet ništa!

Sve sami... (2), *HS*, 15. studenoga 1996.

077

TITOV KRIVI PUT

U utorak je, u najgledanijem terminu, Hrvatska televizija emitirala dobrosusjedske razgovore. Tako bismo u najkraćemu, mogli okarakterizirati obiteljske intervjue što ih je g. Mladen Hanzlowsky vodio s Hrvatima koji žive u Sloveniji. U tom dugačkom snimljenome materijalu, raspon opredjeljenja sugovornika nije izlazio iz onih, po Sloveniju lojalnih, a po Hrvatsku rodoljubnih okvira. Štoviše, ljudi koji već petnaestak i više godina žive, rade i podižu djecu u Sloveniji počinju se danas osjećati, kako kažu, gotovo podjednako udaljeni od svoje domovine, pa bili oni u Hrvatskoj na godišnjem odmoru ili u Sloveniji u mjestu stanovanja. Dakako, nisu preskočeni ni razlozi zašto sve to danas stoji baš tako. U Hrvatskoj nije bilo ili posla, ili stana, ili obojega, a Slovenija im je to pružila. Bili su to, dakle, pravi dobrosusjedski razgovori. Gotovo da se Zmago naježi. Ali...

Istog tog utorka, u istom terminu poslije dnevnika, na jednakom takvom prvom programu, Slovenska državna televizija donosi vrlo opsežnu, oštru, dnevnopolitičku emisiju. Prvu poslije izbora, a ne uoči njih kada je sve naelektrizirano. U njoj, prema realnom problemu Piranskoga zaljeva, ona najblaže rečeno, zauzima ambivalentan stav. Znamo s kakvom recepcijom takvo serviranje ambivalentnosti završava. Ako se država nije jasno ogradila od teritorijalnih pretenzija, jasno je tada da to pogotovu neće učiniti ni slovenske vruće glave. Štoviše, upravo to im je zeleno svjetlo. Time se na smišljen način (jer režija je bila nedvosmisleno precizna), otvara prostor za legalizaciju pretenzija. Štoviše, otvaraju im se vrata masovnim uspaljivanjem tih teritorijalnih strasti. No, na već davno viđen način...

Televizijski se medij, po tisućiti put, u samo pet hrvatskih ratnih godina, smišljeno zlorablja protiv nas. Priča nam je poznata: započinje se s "malim" čovjekom (tih je birača najviše).

Ribar je "zlostavljan", krivac je hrvatska policija u Piranskome zaljevu "gdje nikada nije bilo granica, a sada oni nama ovako..." Notornu činjenicu da se Slovenija osamostalila i povukla svoje međunarodne granice po ozemlju i po moru - prešućuju, izgleda da se trebala osamostaliti tako da sve ostane kao i prije, a granice nepovučene! Činjenicu da su prilikom isušivanja upravo Slovenci promijenili deltu rijeke Dragonje, a time i federalnu granicu, ribar naravno ne spominje. O tome ne donosi sud ni televizija. Što je u korist, o tome se, naravno - šuti. Zatim kronologiju policijskih incidenata, u drugom sloju zatrovanoga sendviča, iznosi načelnik policijske uprave Piran. Sve to, dakako, prate iritantno lijepi zračni snimci spornoga zaljeva, koji se zrcali na suncu kao obećani, ali Slovincima nedostižni medaljon.

Zatim gledamo opet red ribara, red policije, red zaljeva, pa na red dolazi pravi zmaj: slovenska vruća glava, Zmago Jelinčič, trajni izborni gubitnik (poput nekih naših isto takvih s kojima mu je zajedničko da se voli kartati zemljovidima). Njegova se uvjerljivost sastoji u povijesti slovenske kartografije. Zemljovid ovakav, zemljovid onakav, i eto njega za tren sa slovenskom granicom u Kvarneru, tik uz prve kuće Matulja!

Ono što mu je zajedničko s našim istočnim hegemonima jest to da bi se i on teritorijalno nagađao, pogađao, cjenkao. Kaže da je Kvarner "možda" i prošlost, ali onda bi barem "kao najmanje, slovenska vlada morala zauzeti granicu na Mirni". Poslije toga alpskoga četnika, državna je televizija osjetila da treba ublažavati. Stiže zato red argumenata trijezne slovenske povjesničarke (nesklone javnim konfliktima, a i sugestivnije), koja otvoreno govori da bi granica na Mirni značila pretenzije na hrvatski teritorij. I eto još malo božanskoga kadra zaljeva (režijskim potezom toplo-hladno) tek da se od brižljivo dozirane teme gledateljstvo ne može odlijepiti. No, odmah zatim ide priča polupismenoga seljaka (pandan ribaru), koji s mukom ipak sastavlja tri optužujuće

tvrdnje: da je sve započelo s hrvatskom izgradnjom graničnoga prijelaza zbog kojeg je cijelo njegovo selo, inače vezano uz piransku općinu, preko noći, postalo tuđinsko. Slijedi zatim red Zmagovih povijesnih zemljovida iz čega vidimo da državna televizija ne odustaje od Zmage, nego ga želi tek kanalizirati u korisnome smjeru aranžirajući ga s običnim svijetom koji, eto, mora prolaziti te "nepotrebne" granice.

Tako Slovenci tik nakon što su se odcijepili, započinju vrtjeti beogradsku ploču o nepotrebnim "unutrašnjim" granicama! (ploču protiv koje su se i sami borili, žudeći osamostaljenje i temeljeći ga upravo na suprotnim argumentima). Tendenciozno zaboravljaju poredak stvari u vremenu, a teritorijalnu promjenu (koju su stvorili sebi u korist s deltom Dragonje u Piranskome zaljevu) prešućuju. Umjesto istine i mira oni radije iritiraju gledatelje, običan svijet, koji sada "mora trpjeti te suvišne procedure i svu tu hrvatsku aroganciju". O suvišnim procedurama i suvišnim granicama s Italijom, Austrijom ili Mađarskom ni riječi, arogancija tamo (navodno) nikada ne "raste". Smiješno.

Pogađate, u svom tom televizijskome ludilu, ovdje sada emitiraju onaj iritirajući let iznad izgubljenog Piranskoga zaljeva.: gdje je ono Jojca Nikolson? No, režiseru još nije vrijeme za humor, on gradi javni, masovni bijes. Vrlo uspješno, mada: već viđeno.

Akademik Ibler, profesor s našeg Pravnoga fakulteta, prikazan je u vrlo malim dozama (tu smo tehnologiju "objektivnosti" upamtili kod BBC-jeve Smrti Jugoslavije s Predsjednikom RH, kojeg su stalno poklapali sugovornici dvostrukom umontiranom minutažom), odnosno prikazan je samo ondje gdje je trenutno trebalo zakrpati preoštre teritorijalne pretenzije. Tako mu je, kao vrhunskom međunarodno pravnom strukovnjaku i akademiku, bilo dopušteno demantirati tek neke najočitije nesuvislosti i najnezajažljivije slovenske apetite. Zmago Jelinčič, koji se tako voli igrati nad zemljopisnim kartama da od bojica i crtica više ne

vidi povijest naroda nastalih istočno od Tršćanskoga zaljeva, a koje novogranicama sve umjetno ušančuje, zaboravlja tek nekoliko "sitnica".

Prva je od njih da se zemljovidom nabacuje upravo on, pripadnik najmlađega naroda u regiji. Što bi dakle bilo kad bi Talijani, Mađžari ili ne daj Bože, Austrijanci izvadili svoje zemljovide iste kategorije presezanja? Recimo - kao on - samo one, koji baš njima odgovaraju (izlaz na more!). Zmago to jednostavno ne bi mogao izdržati ali - Slovenije bi u tren nestalo. A to nestajanje mogli bijednakovrijednim "argumentima" kao i Zmagovim potkrijepiti i Talijani i Mađžari i Austrijanci, a bome i Hrvati.

Nadalje, sve te igre s ribarima i seljacima zlorabe su neukosti. U praktičnome životu događa se sudar svakodnevlja s novonastalom političkom situacijom. Ali ne situacijom "palom s neba", već državopravnim poretom za koji se slovenski narod desetljećima borio i na koncu izborio, osamostalio. Pa, valjda nezavisnost donosi i obveze i poneku lošu ili neželjenu stvar osim svih onih dobrih i željenih... Sudar svakodnevlja s političkom konstelacijom stvari na terenu u graničnome je području uvijek ekstreman. Granice su tamo uvijek nepravedne prema nekome. Stvarnost, da bi postojala, mora činiti manje nelogičnosti i nepravde, ali i veće logičnosti i pravde na kojima temelji cijeli sustav. Teško da u Europi ima granice koja nije nelogična na nekom svome dijelu. No, je li slovenska državna televizija ičim demantirala neuku tvrdnju? Da li je demantirala otvorenu neistinu, da je sve započelo izgradnjom hrvatskog graničnoga prijelaza? Dakako, nije. Nije rekla da su Slovenci otvorili pitanje Piranskoga zaljeva u trenutku u kojem su četnici već konkretno "otvorili pitanje" Zadra, Karlovca i još "samo" Vukovara... Slovenska televizija nije podsjetila svoje gledateljstvo, sa čijim linčom potajno računa i kojeg planski pothranjuje, da se prva poželjela odcijepiti upravo Slovenija. Sada, po već viđenome receptu s istoka, sve što im je u prilog - žele - a što

nije - ne trebaju ili odbacuju. Kao što im je lijepo rekao akademik Ibler, Slovenija se odcijepila u federalnim granicama, a ne u administrativnim. Zašto vanjske granice propale Jugoslavije također ne proglase administrativnima?? Ima zaista mnogo Talijana ali ne i Hrvata - koji bi to otvaranje granica sa Slovenijom, jedva dočekali. Zašto dakle, od Italije ne traže pristup međunarodnim vodama, zašto bi cijenu slovenskoga osamostaljenja trebali, ni manje ni više nego vlastitim teritorijem, platiti Hrvati? Nisu li se upravo oni tako tvrdoglavo dohvatili Piranskog zaljeva samo zbog toga - zbog međunarodnih voda? Što mi imamo s tom njihovom pustom željom?

No podgrijavajući tu juhu na tri plamena: maltretiranje - ribar, Zmago - tobožnji zemljovidi, seljak - neželjen tuđin u "svojoj" zemlji, državna televizija, na svom prvome programu, u udarnome terminu, donosi i razgovore s pravnicima, donosi nacрте prethodnih razgraničenja, govori o međunarodnim presedanima, sličnim slučajevima, itd. No, uporno se vraća ribaru, zaljevu odozgo i seljaku odozdo. Let iznad piranskoga zaljeva ide i preko raznih prikazanih kišnih lokava koje će Slovencima na kraju ostati umjesto zaljeva i mora. Želi se dakle, asocijativno na blato i lokvice razjariti i polarizirati gledateljstvo u slobodno otvorenom smjeru - Piranski zaljev je slovenski! O uzurpaciji Svete Gere i vrlo teškoj povredi međunarodnoga prava (jer je gore slovenska vojska!) naravno, ni riječi!

Prividna ambivalentnost službenoga stava državne televizije, prikazana na prvome programu, tako zapravo postaje poziv na demonstracije. Stvar ide još dalje i završava u Ljubljani. Na žalost, time taj let potpuno opravdava naslov poznatoga filma Miloša Formana. Nitko manje nego Janez Drnovšek iznosi dva stravična nonsensa. Prvi je onaj poznati, da Slovenija ima samo Piranski zaljev i da od njega nipošto ne će odustati, već će se lavovski boriti do posljednjega. Hrvatska ima tolike zaljeve - kaže - a tako

je s ovim jednim jedinim "nepopustljivo zakomplicirala situaciju". Nevjerojatno koliko je štete učinio socijalizam u glavama ljudi: odcijepiti bi se željeli ali bi istovremeno željeli da hrvatska bratski dijeli svoje zaljeve samo zato što ih Slovenija nema dovoljno! Drugim riječima, pa dajte nama malo koji smo se navalili osamostaliti na vaš račun. Socijalizam u duši rađa socijalizam u mozgu, za sva vremena...

Kada bismo dali Piranski zaljev, već čujem Talijane kako plaču zbog Palagruže, ionako je bliža Italiji; već čujem Crnogorce na našim vratima: ionako nećete moći ulaziti u Boku na samo pola plovnoga puta kroz tjesnac; već čujem Srbe u Baranji i Mađare u Podravini... a i Bosna bi im se kad-tad pridružila, bez brige, prvo s Neumom, a zatim... Gdje je dakle, tomu kraj? Gdje je kraj Titovu krivu putu, gdje je kraj njegovome prekrajanju naroda. Gdje je kraj posljedicama njegovog upornog stvaranja umjetnih (do tada nepostojećih) naroda, koji sada svi žele imati državu i to još k tome na Hrvatsku štetu? Do kada će Hrvatska biti vječna moneta za zadovoljavanje tuđih teritorijalnih i svakovrsnih drugih apetita? Kad ćemo konačno spržiti to leglo zlih duhova, posijano iz njegove ruke?

Slovenski državni vrh uopće ne teži normalizaciji, već ucjenama i vezivanjem jednog međudržavnog problema s drugim (u što je moguće veći čvor). Na tome godinama uznastoji. Slovenska državna televizija potpiruje narodne pretenzije na hrvatsko tlo. Njihova javnost velikim dijelom uopće još nije zrela za samostalnost. Oni će ustrajati na Piranskome zaljevu "jer je on jedini zaljev koji imaju" (a gdje je nestao koparski?). Tek im je osamostaljenje "otvorilo oči", tek su sada shvatili koliko imaju zaljeva, a koliko im treba? Zapravo, kad već skrivaju Koparski zaljev tada nemaju jedan, nego nijedan, točnije samo njegovu polovicu i to bez pristupa međunarodnim vodama. Tek su danas progledali, uvidjeli, shvatili?! Tek su se sada probudili dišući u

vlastitoj državi? Tek sada vide sve one manjkavosti i privredne i tržišne i one koje se odražavaju u padu standarda, i političke i međunarodne i teritorijalne, a Slovenija je u proteklih šest godina izgubila ponešto na svakom od ovih planova. Narod za to očito nije bio pripremljen. Njime se manipuliralo kao što to danas radi i vrh države i vrh slovenske televizije. No, ne odustajući istodobno od Svete Gere već, štoviše, držeći gore svoje vojnike iako je, kako kažu, "Trdinov vrh Hrvaška".

Lako je, lako sanjati samostalnost. No, životna žalost nije san.

Janez Drnovšek, svejedno, ipak izgovara mučnu rečenicu: "Ali sada se i Hrvatska okreće stabilizaciji svoje države, stabilizaciji svoga međunarodnoga položaja, pa s toga očekujem da će napokon uvidjeti i svu važnost Slovenije i našega teritorijalnog pitanja, koje je, sve donedavno, namjerno zanemarivala. Hrvatska ima veliko more i dugu obalu." Iz toga stajališta izbija dvostruki mrak. Prvi je taj što se stalno aludira na moguću nagodbu oko hrvatske zemlje, koje eto, ima tako puno da bi i gazda onda morao biti mekši. No, taj gazda je hrvatski narod, a to se rado zaboravlja. Zatim se taj, gotovo prvi Slovenac, ponaša kao netko tko bi želio da im se posveti više pozornosti. Sve što je izgovorio u kameru te večeri, bilo je prepuno taštine, neke izmišljene važnosti, neke nepravde zbog dosadašnje neshvaćenosti, ukratko, nekakvoga ostarjeloga puberteta, da ne kažem lokalne zatvorenosti kao česte boljetice malih naroda. Sivih i beznačajnih država. Kao: i mi smo važni, napokon ste shvatili. Kako to da je Slovenija bila zadovoljna tim administrativnim granicama posred Piranskoga zaljeva? Zar u federaciji nisu bili Republika? Ako su federalne granice - administrativne, zašto bi one bivše jugoslavenske, vanjske, bile međunarodno priznate? Onda su i one administrativne, zašto onda Slovenija od Italije ne zatraži izlaz u međunarodne vode, zašto treba žrtvovati baš hrvatski Piranski zaljev... Samo zato što je (nekadašnja logika) postala moda XX stoljeća:

potkradati Hrvatsku? Potkradati u Boki, Podunavlju, Bosni, Srijemu, Raskrižju, sv. Geri i Piranskome zaljevu? Dokle tako!?

Bilo kako bilo, realnost je često sirova. Slovenija je geostrateški sporedna zemlja, bez značajnijih prirodnih i gospodarskih potencijala. Ima vrlo kratku, nezanimljivu - i što je privredno najgore - plitku obalu. Ona još k tome nema ni otoka, pa je i turistički dodatno nezanimljiva. Ukratko, nema morski turizam, brodogradnju, naftu, žitnicu, jaku industriju. Nije zemlja graditelja i povijesnih gradova kao Hrvatska. Njezina je povijest i plitka i kratka. Kultura i baština Amerike svojom "starošću i bogatstvom" može jedino Sloveniji imponirati. Tri je puta brojem stanovnika manja od Hrvatske, pa cijela stane u jedan mali europski grad. Prometno nije zanimljivija od Austrije, Mađarske, Hrvatske ili Italije, ali sasvim sigurno ima svoju budućnost i svoje prednosti i svoje razvojne mogućnosti. Sasvim sigurno ima svoj kulturnopolitički značaj, samo ga treba znati njegovati, a ne kljaštriti, što je očito njezina aktualna politička stvarnost.

Na Slovencima je da shvate, čini se prvo na vrhu države i televizije (jer je to u njih isto), da razvoj ne može ići na štetu susjeda ni za Domovinskoga rata, a ni poslije njega. Da shvate da je Titov krivi put urodio malignim plodovima komadanja Hrvatske i dijeljenja susjedima i da ovi prostori traže blagotvorno, a ne raspaljujuće djelovanje.

Na kraju, Slovenci to već uviđaju, ali se još nisu s time pomirili. Slovensku dodatnu ljutnju sigurno raspaljuju dvije činjenice: da će međunarodnu arbitražu o zaljevu izgubiti čimje pokrenu. Drugo: međunarodno pravna činjenica koje se jednostavno moraju pridržavati, koja je već pravovaljana, a koja jasno kaže : "Ako se stranke ne sporazume, na snazi je pravo nepovrjedivosti središnje crte zaljeva." Time je svaka slovenska ribarska ili policijska provokacija izravno kršenje zakona, a njih je bilo u velikim količinama. I gotovo: istina najviše boli.

Nisu se, čini se, još do kraja pomirili s time da je Hrvatska svoju slobodu platila u krvi, a da će oni svoju morati mnogo dulje plaćati kroz navedenu ljestvicu: kroz gospodarske, političke, međunarodne i teritorijalne mane osamostaljenja, te kroz neminovan (za prvo vrijeme pripadajući) a bolan, pad standarda.

Zapravo, to je kao kupovina na karticu. Uzeti je lako, zaboraviti račun još lakše, ali čak i otplate na dug rok neminovno stižu na naplatu i nisu ugodne. No, zašto smo im za to krivi mi, zbog onih 508 portoroških hektara pretvorenih u solane? Zato što uzurpirano želimo natrag? Nisu li melioracija i osamostaljenje bili njihov vlastiti izbor? Zašto uopće traže pristup otvorenu moru ako im ne pripada, ako ga nemaju? I gdje je u Slovenaca dobro susjedstvo koje njeguje Hrvatska? Odakle im obraz usred Domovinskog rata i okupacije Hrvatske, umjesto humanitarne ili vojne pomoći tražiti Raskrižje, Svetu Geru i cijeli Piranski zaljev sa zaseocima uokolo granice te sam granični prijelaz? Gdje je kraj tim apetitima...

Izbori su završili, a oni na prvom državnome programu šire orkestrirane, režirane i brižljivo montirane teritorijalne pretenzije na način kako su to Srbi radili u Slavoniji, Dalmaciji, Boki ili u Bosni. "Mali" je čovjek tobože ugrožen, u pravima zakinut... i to guraju nama, koji smo sve to (i prije rata i u ratu) već vidjeli... i nositelje teritorijalnih pretenzija potukli. Nama, koje su upravo Slovenci i to vrlo perfidno, Ljubljanskom bankom i nuklearkom opljačkali?!

Titov krivi put, *HS*, 22. studenoga 1996.

BESPOSLENO ODNAROĐIVANJE BEZ RAZLOGA

Na pitanje, koji su to jugoslavenski mediji u Hrvatskoj, nedavno je, doduše sasvim nepotpun odgovor, dao beogradski tisak. Na listi je, zamislite kako su se otkrili, i splitski feralčić, kao znak stare, a trajne ljubavi jugoslavenčina i propale im *prestonice*. Na popisu se slučajno našla i Pukanićeva (dakle njihova) *Republika*, dnevni listić. I dok smo glasno razmišljali o toj "koincidenciji", eto novoga broja naše, daleko starije književne *Republike*, časopisa. Već s naslovnice budu imena onih, kojima do Hrvatske nije, poput Slobodana Šnajdera iz jugoslavenskoga *Novog lista*. Da će se toliko slabim argumentima, ujoš mnogo slabijem društvu, pojaviti i Zdravko Zima, patnik besposlenik, moglo se do tada samo naslućivati. Može li se kratkovidno braniti deklaraciju PEN-a kao što to on čini? Pa, izgleda da mora, s obzirom na to da se traži svaka moguća prigoda ne bi li se opravdalo ono neopravdivo: sramno praško ponašanje hrvatskih penovaca godine 1994. Kako je to "daleko". . Ili možda, danas opet nije? Zar još toliko svrbi ona jasna pljuska, koja im se dogodila odmah po povratku iz Praga, u zagrebačkim medijima; ona koja je stigla od prvih među prvima, a koja je bila donesena tako spontano i jednodušno do boli? Čini se da da. Zato PEN-ov štab umotvoraca danas, čak dvije pune godine poslije svrbljive Praške deklaracije, tu istu ponovno vuče za rep. Vlastiti gnjev zbog toga domaćega prezira nad njom, a koji ga je tako nezaboravno pogodio, Zima zato uzaludno pokušava prikriti invektivom o "takozvanim kolegama". Onima kojima se do jučer divio, od čijeg je djela kao kritičar živio, a koji su sramnu deklaraciju, ovdje doma, s gnušanjem, javno i odmah, odbacili. Pri tome isti zaboravlja samo jednu sitničicu, a taje da su "povelju" sasvim odbacile one njegove kolege za koje je Zima, opravdano - takozvani pisac.

"U zemlji u kojoj je u strelovitom roku oživljen institut unutrašnjega neprijatelja", smjelo o Hrvatskoj piše smjeli Z. Z., zaboravljajući primjerice samo na snajperiste po Zagrebu; na raketiranje Banskih dvora uoči kojeg su trajno nestale u nepoznatome smjeru dvije tajnice iz tih istih prostorija; zaboravlja na upadanje brojnih hrvatskih policajaca u klopke u Borovu selu i na Plitvicama. Tko je sve to "otkucao" gospodine Z. Z. ili gospodine koji ste prespavali, koji ste o tomu, eto slučajno, "zaboravili" pisati. Čiji je to rad ako ne petokolonaški? Koji su od ovih, oni argumenti, zaboravni gospodine, Vama dostatni?

Čini mi se da bi Vam bilo daleko primjerenije domovinu potpuno zatajiti. Time biste sigurno manje vrijeđali one, koji do nje zaista drže. Naravno, ukoliko za to imate ponešto kritičkoga senzibiliteta usadenoga u svoj, kako kažete, nepristojan intelekt.

Za Vas je to tek nepristojnost i ništa više - ne odazvati se na poziv i ne doći na proslavu Dana državnosti na Pantovčak, pa se odmah zatim javno posvuda hvaliti kako ste to glatko odbacili. Manira Čede Price, kazali bismo. I za njega je to obična "masovka", koje zajedno nikada niste podnosili. Valjda ste se poželjeli "individualke", pod tim uvjetom biste došli?!

Sve sami predsjednici, sve same veličine...

No, istodobno Zimi to nikako nije mizerno, poput tužibabe, iznositi svoja zapažanja javno. Da nema on kakve godinama skrivane *Bilježnice namjernoga sjećanja* poput Price? Takvu masovku, naime, oba vole jako.

Gospodine Zima, svojim ste uradkom u Republici zaista opravdali vlastiti naslov "Svatko uzlazi u svačiji vrt smrti". Vašega, i ne ulazeći u njega, već namje dosta. Pišite za koji god *buđelar* (!) hoćete (kad ga već tako istočnjački od milja zovete), samo, prodajte tu vašu "Slobodnu Europu" za koju tunelski radi i vaša odana Mime Rakela, nekome drugome u koga je malo manje "kritičkoga mišljenja". I neka vaši tamni duhovi budu spojeni

gdje god i na koji god način vi sami poželite, samo molim, poštedite nas vaših gugutanja u mraku. Ne pretvarajte nas u prisilne voajere.

Kažem vam to unaprijed, da u nekom novom tekstu, poput Pantovčaka u ovoj *Republici*, ne iznesete i to. Vi, skloni popunjenju *buđelara* i nekoj vašoj posebnoj vrsti "masovki", bili biste to zaista (neukusno) kadri.*

Besposleno odnarođivanje bez razloga, *HS*, 29. studenoga 1996.

* U tekstu spominjana, inače vrlo razvikana *Republika*, tada novi dnevni list glavnog urednika Ive Pukanića, bila je bučno medijski promovirana, promicana skandalima (čak i u Dnevniku HTV-a). Propala je u rekordno kratkome roku, još brže od *Tjednika*.

IDEJE S IDEOLOŠKOGA DEPONIIJA

Uredništvo časopisa *Politička misao*, tobože potaknuto suradnicima, prošloga je tjedna organiziralo okrugli stol na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Općenit naslov skupa "Iluzija centralnosti (politička stajališta srpskih elita u završnoj krizi jugoslavenske federacije)" već je uvodnim i počasnim izlaganjem zlorabio akademik Eugen Pusić, perfidno se gradeći znanstvenim objektivistom i paradirajući usputno uzduž brojnih povijesnih činjenica. No, cijelo je izlaganje bilo prožeto usporedbama Hrvatske i Srbije, kojima nam se otrcano nametala nekakva podla ravnoteža krivnje. Tobožnje hrvatske pretenzije na nekakvu hegemonističku centralnost izjednačene su tako s onim stvarnim, srpskima, pa se ta neodrživa "znanstvenost" brzo urušila do jedine suvisle razine, a taje - Pusićeva potpuna neuvjerljivost. Brižljivo građeno - a dugo izlaganje - palo je; naime, u minuti izricanja osobnoga stajališta. Zapravo, čim je ponestalo kronoloških činjenica, pa je trebalo zaigrati vlastitim argumentima, a ne deklamacijom kompiliranog naučenog gradiva.

Da se sve može utopiti u blato, Pusić je dokazao sramotnim izjavama kojima je želio poantirati i čemu je vrlo dugi uvod zapravo trebao uvjerljivo i poslužiti : "U Hrvatskoj danas postoji sklonost raspravljanju o tome tko je kriv... (za rat op. J. N.) ... ja mislim da bi se s time trebalo prestati, ta je tema znanstveno nezanimljiva, a i raspiruje strasti umjesto da ih smiruje. Hrvatska prolazi fazu adolescencije, nedoraslosti, iluzija te fascinaciju vlastitom državom."

Eto, tako lako Pusićeva "znanost" izjednačava i odbacuje vrijednost žrtve baš kao i krivnju i odgovornost agresora. Uzroci rata su joj nezanimljivi ali bi ipak (!) željela poučavati o svemu, krivotvoriti činjenice i stvarati "povijest". No, znanost bez povijesnih

uzroka - samo je Pusićeva znanost. Ona je zaista i dika svim njegovim istomišljenicima, koji se na skupu nisu znali kratko i nedvosmisleno od takvih uvrjedljivo paušalnih izjava ograditi.

Ne začuđuje zato što je podrška stigla od nezaobilaznoga Banca, koji se rado odazvao baš kao i akademik Dušan Bilandžić, Milorad Pupovac, Drago Roksanđić, akademik Josip Županov i još poneki, predstavljeni prvo prezimenom pa tek onda i imenom. Prijepodnevno oduže, a umotano krivotvorenje, koje je malobrojna publika slušala i nije slušala, više izlazeći nego ulazeći, smisljeno je osvježilo profesor Radovan Pavić, usredotočenošću na Pusićeve neistine te britkom kratkoćom, koja je sugovornike ostavila zatečenima: "Odbacujem svaku logiku velikoga zaborava; ako je to modus - primijenimo ga tada i na uzroke Drugoga svjetskog rata; ne postoji fascinacija hrvatskom državom danas, upravo obratno; nema iluzije centralnosti; u rat nismo ušli zbog nje, već zbog pukoga nagona za održanjem, bili smo žestoko napadnuti i okupirani; alternativa je bila samo nestajanje." Pusićeva stajališta kasnije, od narednih govornika, dobivala su tek baršunaste kritike i kmečava odobravanja, a ništa se drugo (temeljem predloška Davora Rodina) i nije moglo očekivati. Pavić je ostao u manjini. Polazište moderatora skupa sastojalo se u uvrjedljivoj ocjeni da je danas riječ o "ishodu rata i trenutnom (!) stanju raspleta jugoslavenske krize", koja zahtijeva "promišljanje političke situacije u kojoj se nalazi RH", imputirajući tako da je riječ o osnovnom pitanju koje zaokuplja misleću inteligenciju, te posebice podvalom o tobožnjoj stvarno mogućoj ireverzibilnosti povijesnih događaja u budućoj proširenoj Europi. No, taj okret povijesnih događaja i povrat na autorovo željeno, hrvatski je narod upravo već po stoti put odbacio i izbornom, i referendumski, i na sve druge moguće, a legalne načine. Zato se iza te famozne "mogućnosti" i iza snova o revindikaciji, srpskom "vlasničkom" posezanju za odnedavno potpuno osamostaljenim prostorom (1974.

konfederativno ustavno ograđenim - a povijesno i narodno nikada Srbiji pripadajućim), kriju tek tuđinske spletke zamotane u akademski "nužne" retoričke tuđice.

No, ta bijedna krinka samo je jasan odraz organizatorova podvaljivačkoga duha. Tako su i naziv skupa i sam organizator ispali šuplji i pretenciozni preko svake mjere. Čini se i sami sebi dostatni, jer zanimanje čitatelja časopisa *Političke misli* očito nisu izazvali (osim ako nemaju samo petnaest čitatelja). Tridesetak sudionika okrugloga stola bili su tako točno dvostruko brojniji od slušatelja i to je možda najpravednija reakcija na veliku većinu izrečenog. Ovo je bio skup, na kojemu je redakcija između sebe razmijenila misli, natežući stare argumente na unaprijed određene i optužujuće, a nostalgičarske kalupe. Koliko je taj predložak, potpisan imenom glavnoga urednika Davora Rodina, bio poticajan potvrđuje i činjenica posjećenosti i odziva ostalih predviđenih izlagača, koji jednostavno, nisu ni došli. No, zato se tu "našao" organizator i zato je tu *Politička misao* da se svi zajedno upinju pa makar i uzaludno - te ideje, dijelom Soroseve, učiniti trajno kolajućima.

Srećom, sve potpuno uzaludno.

Ideje s ideološkoga deponija, *HS*, 25. travnja 1997.

SVE SAMI DAENIKENI

Na samome je početku 1997. predsjednik Hrvatske akademije (u odlasku) izjavio: "...u nas je i položaj radništva puno gori no što je bio u tijeku komunističke vladavine. I radnici imaju puno pravo prosvjedovati protiv takva obnašanja vlasti. Čudi me što su sindikati dosad bili tako blagi u svojim zahtjevima." i sl. Što nam to zbori predsjednik HAZU? Brine ga položaj radništva. Lijepo, nekompetentno i demagoški. Uspoređuje, važe i politički procjenjuje položaj jedne tako uopćene kategorije stanovništva. No, izrijeком tvrdi da je taj položaj (ne obrazlažući ga i ne argumentirajući ničim), da je taj, dakle, ne samo danas gori, nego puno gori. Sjajno, dakle, nije bilo rata, agresije isto, posljedica po privredu i opći standard također, a s brojnim međunarodnim ucjenama niti smo živjeli, niti, po Supeku, živimo. Ono dostignuto i sagrađeno u Hrvatskoj - ne želi vidjeti, sve je to dakle - već tako izlizano. Dokono, mada iznimno opširno, g. Supek se latio rada, onog izvan svoga rada. No, što je zapravo poziv, posao ili hobi tog umirovljenoga uglednika? Znanost? Trebamo zato pitati znanstvenike gdje je to otkriće koje je znanstvenik Supek tomu konciznomu svijetu iznio na prosudbu, gdje su radovi? Umjesto toga akademik Supek huška i poučava radnike da imaju puno pravo tražiti više, jače, rezolutnije... kako se to ono kaže *prevaziđenim* (njegovim) rječnikom: *agitovati*?

Smeta ga takvo obnašanje vlasti. Znači li to ne i vlast sama? O čemu je ovdje zapravo riječ? Gdje je ono znanstvenik zametnuo znanost? Nu, ostali su utjecajni prijatelji u svijetu, koji rado posvuda zvone jer *cornix cornici oculos non effodiet* i ne samo da ne vadi... već rado podupire onu drugu iz svogajata. Funkcija predsjednika HAZU ipak bi morala biti nešto iznad prizemnog politikantstva. Neštojače od sindikalizma i demagogije. Očekujemo

li previše? Ta u nazivu institucije nema imena politika, sindikalizam, publicistika, zašto dakle zlorabiti (doduše podosta jugonostalgичnu instituciju) u političke svrhe? Zašto uvlačiti u to žitko, žitko blato i sve akademike i suradnike? No, ambicija je prokleta stvar, *voćka čudnovata*, da ne kažem, jer gospodinu nije išlo sa znanošću, a ni s književnošću. Nekako i zato što taj bivši strukovnjak baš kao i običan čovjek, ne bi bio sposoban raditi sve to što pokušava raditi. Pa čak ni onda kad ga tome doslovno prigrioni vlastita fibrozna ambicija. No, time se ne bih zanimao. Usporednica ima mnogo, zapravo je pravi naslov ove priče: Sve sami gubitnici, a mogao bi biti i ovakav: Sve sama ogorčenja, sve same propale ambicije... eto pravoga razloga za osnivanje Supekovog "Hrvatskog pokreta za ..." Sintagma je to takvoga tipa kao ona "kupi gazda kišobran ZA kišu..."

Ogorčeni građanin Supek predstavnik je ideologije koja je skončala u ropotarnici, a izmiriti se s time očito još ne može. Za znanstvenika zato znamo točno što znači nemogućnost prihvaćanja činjenica... Plovidba je, kao bijeg, dugo trajala: od znanstvenika do funkcionara u znanosti, do književnih odisejada (ali bez susreta s Penelopom kao kvalitetnim nadahnućem), kako je jedino ambicija predsjednika HAZU trajna, uglubio je brod prvo u politiku, a zatim i u interviewe iz šaša, iz žutila navodno visoke tiraže. Je li to znanstveni pristup? Visoka naklada po svaku cijenu? Teško onome u koga ambicija mahnila...

Otisnuo se željan jedne vrlo duge plovidbe i pogleda s one najviše, kapetanske palube i tako postao glavnim likom kojemu bismo mnoga poznata mitska letaćka imena mogli pridodati, ali ostavljam se voštanih usporedbi. A kad je o polemici riječ, Supek rabi prozirne ljeposlovne podilaznice *in abstracto* ali kao obilaznice istine i smisla. Zbog toga ta tanka razina ne može veseliti, zbog toga su njegova krila ikarovska. A i te su žutotiskovine prije svega dugo, tajno i obilato (izvana) sponzorirane, pa tek onda navodno i čitane i možda kupovane...

Da je ambicija pogubna stvar, dokazuje i činjenica poigravanja s akademikom Supekom kada je objavljena (sa slikom) ona smijurija od ponude (nikada demantirane unatoč Supekovoj stalnoj prisutnosti u medijima) da predsjednik HAZU hitno postane Degenov zamjenik, slijednik, istomišljenik i provoditelj ideja u klubu Zagrepčana. To zapravo time već vrlo dugo ide prema Daenikenu, njegovim letovima u visinu i prema malim zelenima kao pripadajućem rezultatu... pravo je pitanje tko sve odista treba "radnika" Supeka? I gdje su djela? Što kažu znanstvenici, indigniraju? Što kažu književnici, odmahuju? Frustrativno. Slutim.

I kad se poželio strogoće, kao predsjednik HAZU, što će mu sindikat, zašto to ne obavi sam? Je li to uznapredovalo trovanje proljevičarskim štivom ili je radnik Supek gladan novoga položaja, putovanja, po mogućnosti onih na najvišoj državnoj razini (dok razmišlja o zahtjevima osiromašenih radnika!). Čemu dakle, brojni napisi, napadaji i uskličnici, čemu lepet voštanih krila i perja na asfaltu? Taj građanin Supek, svima je jasno, ne dijeli s pukom ni obroke, ni standard, ni putovanja svijetom već sa Sorosem ispod stola smatra logičnim podijeliti mito, a javno izraziti istomišljeništvo! I. S. ponajmanje s radnicima dijeli simpozije te onu treću, najviše željenu, kapetansku palubu u državi. A tobože čudi ga "samo" što su sindikati blagi (!). Zapravo mislim da se znanstvenik Supek napokon znanosti uspio nametnuti otkrićem, a naziv mu je huškački humanizam. Nekada simpatičan gospodin Supek "umočio" se, kako on sam upravo taj (da ne vjerujete) šatrovački termin koristi imputirajući ga predsjedniku Republike. Okaljao se u sve ovo sam, a da plovidbe nema ni od korova.

U ožujku zbog toga izjavljuje još nervoznije: "Sada je mnogo teža situacija Hrvata u toj zajednici s Muslimanima, nego li da je ostala zajednica triju naroda: Muslimana, Hrvata i Srba. Za takvu politiku najviše je kriva proustaška emigrantska grupa, koja je 1990. financirala HDZ, odnosno Tuđmanovu kampanju (...)

Jer, ako mi stvarno uzmemo Hercegovinu sebi u Hrvatsku - onda će cijela BiH pasti, a to se nažalost i dogodilo." Nažalost se Supeku dogodila krvava uvreda jer mu priroda nije dala onu ključnu prsnu koščicu bez koje leta nema pa kljuca i kašljuca po dvorištu, po onoj vječno optuživanoj desnoj strani. No, Supeku su, nažalost, baš kao i desnici - jednako slabi rezultati.

U travnju 1997. akademik I. S., (u godini okončanja svoga mandata), da je još nervozniju izjavu: "Što se Sorosa tiče, ne mislim da postoje opravdani razlozi njegove sotonizacije. Čitao sam njegov referat o Bosni koji se u mnogo čemu podudara sa stavovima HAZU." No, otkada se to HAZU službeno bavi geopolitikom i politikom? Od I. S.-a? *L' etat c'est moi?!* "A to što je Soros nedavno optužen...", nastavlja Supek, "...za razne isplate na crno ne čudi me: država ga je sama prisilila na takav postupak. On je samo želio da velik broj intelektualaca, kojima je pomagao na međunarodnim kongresima, izbjegne neugodnosti." (!) Ova sotonska metafora imala bi nas uvjeriti u nekakvo istjerivanje vještica i u nazadnjaštvo onih koji Sorosa optužuju, a ne u zakonski utvrđenu krivicu. Ne vjerovati zatim u sotonizaciju jest dvoznačnica kojom se tvrdi da je Soros sotoniziran, a nije. G. Supek "samo" ne vjeruje i ne želi prihvatiti nalaze Financijske policije. Lijepo od građanina, lijepo i civilizirano od predsjednika najviše ustanove u državi. Za primjer, jer ovdje je riječ o nepoštivanju državnih institucija, i to sve čini jedan predsjednik Akademije! Presudna je tobože korelacija s referatom o BiH, to je "pravi" temelj, a ne nalaz Financijske policije. Štoviše, ni činjenica da je Soros pravomoćno osuđen, i to ne samo u "totalitarnoj" Hrvatskoj, nego doslovno mnogo gdje u svijetu, predsjedniku tako ugledne institucije ne predstavlja ni argument, niti činjenicu, štoviše, on se ne libi tu sramotu i javno priznati potpisujući je. On pravomoćnom presudom nije impresioniran (čitaj fućka na nju) pa ne treba čuditi pozivanje sindikata na žešću

bunu, možda i izvanzakonsku (kao kod Sorosa?)... jer, kako opravdati činjenicu da je Soros morao raditi ilegalno "jer ga je država na to prisilila"?! Znači li to možda obrat teza - varalice država? I još: isplatu "na crno" predsjednik HAZU u svojoj državi, ne da tek podržava nego već i potiče, odobrava, javno preporučuje i smatra logičnim! Gazda Soros je "nedužan", htio je samo ljudima (protuzakonito!) pomoći (I. S. je znači, propustio založiti se da Soros pomogne i radnicima) kao dobri duh iz imperijalne boce, da im ispuni tri željice pa da puste zlatnu ribicu... Ali ne negira da je bogati financijaš "pomagao" ljudima na međunarodnim kongresima... Zašto onda bijes? Zbog gubitka funkcije i isteka mandata krajem godine? Neka imperij Soros (ispod stola) riješi tu sitnicu od cifre (za radnike kad su mu već toliko na srcu i za uskoro bivšeg predsjednika HAZU!). Napokon, što to zapravo znači imati neugodnosti?

Nešto je tu građaninu Supeku promaklo, a to je da se još 1995. imalo točno znati u koliko će smjerova ići naš vojnički prodor, kojim oružjem i brzinom ispaljivanja, kojim kursovima, po kojoj cijeni i s kakvim rasporedom. Sa čijim sve protivljenjem u međunarodnoj zajednici, s čijom šutnjom, a protiv kakvih prijetnja. Te "sitnice" eto promiču ljudima, već eto nakon samo dvije godine, pa imaju, jadni, neugodnosti što bi ih se javno moglo povezati s odnaroditeljem Sorosem. Ta zlatna koka još ponekad izroni, samo pitanje je koliko još dugo i koliko puta?

Kakvi su to dakle intelektualci koje sada već političar Supek i školuje... koji bi pokreivali i to iz jednog tako "uglednog" lista kao što je *pornoFeral*. I još nam predsjednik HAZU objašnjava da ga ne bismo ispravno shvatili kako "nikada nije bio angažiran u politici"...

Sada u lipnju, poraženi iz grupe sve samih predsjednika, koji se voze u kolicima (fingirajući posljedice "opasna atentata" na čelnika liberalne stranke bezopasnim predmetom), a nije ih stid

prave svrhe tih kolica (njima nepotrebnih te s kojima izvode javno ruglo), kriče kao galebovi oko malo ribe. Sve sami Gotovci...

Supek sada sve radi da bi izazvao slučajnika, da bi javno pozvao nekog naoružanog bolesnika, poput onog koji je upucao Lennona, ili onog koji je postavio eksploziv pred zgradom u Americi, ili onog koji se zove Oswald ili... Samo zato što su izgubili sve izborne šanse, povjerenje i kredibilitet izvanjskih financijera i što će im sada zaista morati postati (barem pred stranim gazdama) neugodno, dežurni je krivac, najbolje, onaj ponajveći. Najbolje (im) je pucati u Predsjednika, uvjerljivost je tada najveća. Amerika je najbolja, Amerika je vodeća, Amerika ima najjaču demokraciju, Amerika je ubila svoga predsjednika... zašto je dakle, ne slijediti?! A zapravo čemer i tuga što im više ne ide ispod stola, a tako je dugo godina lijepo išlo...

Ono što se predsjedniku HAZU pričinja logičnim jest da je i država s Financijskom policijom postavljena naopako pa sad svi oni koji to do sada nisu morali, "odjednom" plaćaju porez. No, zato uskače Soros... Zato *Tjednik* loše kopira svojevremeni plakat za film "The hunt is on" (Lov je započet) sa Supekovim portretom na naslovnici, te s dvosmislenom porukom: "I. S.: hrabar lovac ili žrtva?" Oh, kako je to trebalo ispasti tiražno... Zato je *Tjednik* u crvenilu. Želi se napokon udar s lijeva kao u svoj drugoj većinski "normalnoj" Europi, pa kao da nam kažu: dobili ste neovisnost ali vratimo se sada starom trgovanju i ucjenama koje mi vodimo, mi gazdujemo, a vi slušate i izvršavate.

Sada je kucnuo tren, domaćini su ih predugo čekali i jako su nestrpljivi da se Hrvatsku vrati u ralje izolacije, među očnjake privrednih ucjena i mlinove marionetske politike. Zato im trebaju ovakvi "predsjednički" Daenikeni.

No, nisu li se malo zaigrali na vlastitu štetu, ne priznaju li zapravo svi ti *pornoFeralovci* upravo onom svojom objavljenom fotomontažom, da je dr. Tuđman Hrvatskoj ono što je bio

Lincoln Americi? Moraju priznati, dakako, ne preostaje im drugo, ali kad ih je već to namučilo ne znaju ići ničim drugim nego onim uličnim na što su svikli: na javni linč, "događanje naroda" te poigravanje atentatom uz sveukupno duhovno zajedništvo, odobravanje i podršku predsjednika HAZU! Znanstvenik Supek, osim što surađuje u tom smeću od lista, čak ih i hvale!

Ipak, osim tuge što se predsjednik HAZU sam u to, kako kaže umočio, te objede ostaju, a one nipošto nisu male. To je akademikov polugodišnji publicistički rad. Obrana humorom, uz sudbinu J. F. Kennedya, pomalo je nekrofilna i nekusna. Ne djeluje i nije uvjerljiva. Ne bi joj se nasmijao baš nitko u toj "u svemu prvoj" Americi.*

Sve sami Daenikeni, *HS*, 04. srpnja 1997.

* U tekstu spominjan Tjednik, luksuzno tiskano glasilo glavnoga urednika Krisa Cviića, eksperta iz engleskog Kraljevskog Instituta ubrzo je propao.

VELIKOSRPSKI HROPAC

(SPC će se Miloševića odreći i nastaviti)

U životu nacije, nekmoli u čovjekovu životu, rijetka su vremena u kojima je pojedinac izravni svjedok značajnoga dijela povijesti. Tim je tragičnije ako u tim sjajnim uvjetima propusti priliku da snimi taj dokumentaristički tijek povijesne matice. Hod tog najtežega kotača, ali ne iz onih vlastitih, domoljubnih izvora (tako često proglašavanih pristranima), već s one druge, protivničke strane. A za nas je to značilo biti svjedokom povijesti u nastajanju, biti svjedokom događaja, koji će se prepričavati i unucima. Za nas je to značilo doživjeti ostvarenje hrvatskoga sna, imati tu povlasticu. I nije on bio američki kratak. I odatle sva oduševljena lica diljem domovine nakon Oluje. Odatle milijuni poklika i čestitaka Hrvatskoj vojsci i svima, svima koji su se pobrinuli da makar i jedan jedini metak dohvati dušmane. Taj *Blitzkrieg* odigrao se od 4. do 8. kolovoza 1995. i ispunio najzlatnije stranice Domovinskog rata. To je veće moje žaljenje što navedenoga nadnevka nisam u autu, u Markuševcu, imao kakvu praznu audiokasetu da snimim ono što sam, kao prikovan, slušao cijelogajutra - onoga četvrtoga kolovoza, a bio je to melem za sve ispaćene hrvatske uši. Slušao sam Srpski Radio Prijedor. Oluja je već trajala satima, a neprijatelj je emitirao radosna srpska kola, ijuju poskočnice i glazbene želje te, još u početku, pokoji rijetki "demanti": "Nije istina da su ustaše napale otadžbinu... tek naše jake snage manevrišu, a borci su u najvišem stepenu gotovosti, rešeni da pobednički dejstvuju i obrane vaskoliko srpstvo od fašista svih boja i oblika."

Usljedio je red ijuju poskočnica i glazbe tipa "voli Srbin da brlju trusi". Oko deset izjutra otadžbinu se branilo bez poskočnica i uz: "Nije istina da su ustaše i balije napale RSK sa svih

strana. Manje formacije ustaša pokušavaju da bezuspešno prodru preko Slunja kroz zid odbrane naših vojnika na braniku otadžbine." Tek, glazba je s cile-mile prešla u one dublje registre, u manje pokretne tonove.

Sutradan, između dva broj a započele su poruke: "Traži majka sina svoga iz Knina, naći će ga u bolnici u Banja Luci." No, kako se za njih službeno još ne događa ništa, glazba je još bila prpošna. Sat kasnije poruke Knin-Banja Luka toliko su učestale da su glazbu morali još utišati, a i s toliko ranjenih teško je bilo ne priznati: "Ustaše neprekidno zasipaju krajinu raketama kojih imaju u neograničenim količinama. Naši borci se junački drže i uzvraćaju protivofenzivom." Nešto kasnije, objavljen je još jedan "uvjerljiv demanti": "Nije istina da je RSK pala, samo su se ustaše i balije spojile kod Slunja."

Glazba je već bila oko gležnja, rupe u eteru sve češće, spikerski glasovi sve su dulje kasnili, čineći sve nepotrebnije, a spontane cezure. Popodne i sutradan protuslovlja bi bila tragikomična: da nije riječ o vlastitome narodu, koji Srpski Radio Prijedor, kao uostalom i sva velikosrpska politika, već više od 150 godina sustavno sluđuje (i to po bilo koju cijenu). Glazba je sada bila isključivo pogrebna, a vijesti i poruke smjenjivale su se jedna za drugom. Tugovanje i lelek sugerirani su neizravno, nikada izrijekom, ali intonacijom i lažima: "Nije istina da se predala ova ili ona jedinica RSK, imamo podatke da je Banijski korpus krenuo u protunapad. General taj i taj ušao je u samo središte Kordunovca nanevši težak poraz okupatoru. To je blistava pobjeda srpskoga naroda koji hrabro napređuje u odbrani svoje krvi i tla."

U nedjelju ujutro, vojničke vijesti zamijenile su civilne kuknjave. Svima je "već" bilo jasno da nikakvih vojnih operacija više nema. Samo 84 sata od početka Oluje, sve je bilo, po četnike zauvijek, svršeno. Emitirali su patničko junačku "glazbu", kukajućí što su sve i koliko izgubili. Pronašli su glumca, sugestivnog

baritona, koji je više od sata kukao koliko je sredstava njegov brat uložio u kninski Tvik i kako je sve to sada "palo ustašama u ruke". "Doduše, sve smo minirali na vreme i prevashodno digli u vazduh; bilo je, doduše, i mnogo poginulih ustaša, ali eto, uložena sredstva niko ne more da nam vrati." Bježanije dakle uopće nije bilo, sve su "na vreme" minirali, čak su poginuli i brojni ustaše...

Tako je uvjerljivije od bilo kojeg pisanog povijesnog dokumenta, s naše strane, ostalo nezabilježeno to izravno svjedočanstvo - ono, kako je vaskoliko srpstvo obmanjivalo (i) u sudnjemu trenutku (!) svojsvojege, te koliko ih je boljela, a još ih i danas boli (hrvatski briljantna) Oluja. Toga se treba sjetiti u molitvama za poginule hrvatske branitelje, koji su dali sebe da bi Hrvatska danas bila cjelovita i da bi joj se smiješio sutrašnji prosperitet. Toga se treba sjetiti pri molitvi za nestale, ali i za još izložene i patnjama prepuštene prognanike. Bez žrtve braniteljeve, tražili bi od nas da se križamo s tri prsta, da uzdižemo Vuka i svetog Savu, a gospodarsko bogatstvo da redovito dostavljamo Beogradu. Bez hrvatskih branitelja, logistike i svakog pojedinog čovjeka nikada ne bismo ušli u Podunavlje i na Prevlaku. A sve će to biti. Sve će se to zbiti, ma kako bolan i zavojit bio naš put kojim samo jedan vojskovođa, zna voditi. I taktički. I strateški. I državnički. Provjereno.

Ostali, svi oni opozicijski šmiranti i trajni izborni gubitnici, uz stranu pomoć i sa željom povratka na staro, spremni su već sutradan svojom "genijalnom" *opštenarodnom odbranom* baš sve za tren upropastiti. No, drugovi zapamtite: Hrvatska? To vam je za navek!

Velikosrpski hropac, (neobjavljeno u Vjesniku), *HS*, 08. kolovoza 1997.

DEGRADACIJA KAO NAČIN EGZISTENCIJE

Kad sam u članku (objavljenome u Hrvatskome Slovu br. 115) pod naslovom "Sve sami Daenikeni" na glas razmišljao o nekim citatima iz javnih izjava predsjednika HAZU Ivana Supeka, nisam želio vjerovati da je ne samo hrvatski medijski prostor (što je stara stvar) već i hrvatski kulturni i znanstveni prostor zahvatila mučna bolest prave bizantinske laži. One pri kojoj vas sugovornik gleda u oči i laže, a pritom želi biti uglednikom, predsjednikom svega i svačega pa čak i države (!) i čini sve ne bi li međunarodno organizirao i promaknuo svoj "ugled". Jedan takav primjer dočeka nas je ovih dana pri povratku s godišnjih odmora. U bizantinskoj je akciji ponovno I. S., ovoga puta međunarodnoj. Pođimo redom, nabrojimo samo neke listove i neke naslove od brojnih koje je u nepunih deset mjeseci napunio akademik i predsjednik HAZU, I. Supek, onaj koji se, kako tvrdi, ne bavi politikom: 1.) 11. studenoga 1996. u velikom interviewu *pornoFeralu* pod naslovom "Moramo srušiti ovaj sistem!" osim pravoga mnoštva neistina, podmetanja i invektiva te bahatoga zahtijevanja političkih promjena mimo izbora, isti se zdušno zalaže za obaranje zakona. On izravno govori o "rušenju ovog sistema" kao preduvjetu "otvaranja putova i posve drugačijem, modernom gospodarstvu." Tobaže, ako se stvar zamota u "otvaranje novih putova" i u "moderno gospodarstvo" onda nije riječ o rušenju? 2.) 14. travnja 1997. I. S. ponovno je u *pornoFeralu*, ovaj put pod naslovom "Supek za predsjednika" s izjavom prigodom njegova izravnoga uključanja u politički život: "Hrvatska je politika od samoga početka bila pogrešna"... "oporbene stranke trebale su se ujediniti na ukidanju autokratskog sistema te biti protuteža hrvatskom nacionalizmu, koji nema veze s domoljubljem".

Bez demantija

Predsjednik HAZU uvijek javno preskoči činjenicu višestruko održanih izbora pa je on tako doista daenikenovski zamislio Hrvatsku kao zemlju koja je nakon nekoliko izbora i referenduma u autokraciji. To je doista slabo zanimljiv šund s podosta *lufta* između dva novinarska pitanja. Važno je reći da se akademik I. S. nikada nije javio demantijem ni o sadržaju interviua u pornoFeralu, niti su ga zasmetali naslovi članaka, a očito ni ukupna žutotiskovina jer joj je stalan i čest, dragi gost. Dakle, riječ je o gostu koji uživa u svemu tome, opetuje razgovore pa opravdano zaključujemo da je tu riječ o uzajamnoj ljubavi između pornoFerala i predsjednika HAZU (!). Štoviše, I. S. se rado uključio u dirigiranu kampanju u kojoj Tjednik od 13. lipnja donosi naslov: "Predsjednik bez prava na metak", a *pornoFeral* u svibnju donosi fotomontažu predsjedničke lože u HNK u kojoj do Predsjednikove supruge sjedi američki predsjednik A. Lincoln, žrtva poznatoga atentata. Fotografijom pokraj ove te aluzija je do kraja radikalizirana i očišćena od "neupotrebljivih primisli - pornoferalovci su izriječom pokazali što se želi: fotografija do Lincolnoveje ona s Kennedyem u predsjedničkoj koloni u Dallasu snimljena koju minutu prije nego je i taj predsjednik ubijen...

Bez međunarodnih prigovora

Predsjednik HAZU verbalno se uključuje u cijelu kolonu takvih javnih istupa ne demantirajući ni jednu svoju izjavu, ne pozivajući razborito na smirivanje strasti, niti se pozivajući na svoj "poslovični humanizam". On želi srušiti legalno izabran sustav (!), sustav ustanovljenju kojega ni jedan jedini, Hrvatskoj poznato neskloni, strani promatrač nije uspio pronaći izbornu pogrešku. Ni jedna strana agencija, novinska kuća ili koja druga od brojnih nam agentura, nije uspjela iščeprkati nešto što bi regularnost, višekratno ponovljenih izbora od 1990. do 1997. dovela u pitanje.

Što, dakle, hoće I. Supek, što on vidi i kakve kriterije on želi nametati prije nego neminovno skonča svoj mandat u HAZU? On želi ponovno vladavinu onih kriterija iz vlastite mladosti koje je sam ovako opisao: "Doduše na partijske sastanke na fakultetu nismo smjeli nositi revolvere, ali smo se zato oboružali toljagama..."

Danas, očito kao i nekada, I. S. nadasve želi vlast, zatim relevantnost u političkome životu (s obzirom na to da ju je izgubio na znanstvenom i književnome polju). Želi biti netko s političkim djelom jer će mu mjesto predsjednika HAZU pobjeći prije nego uđemo u zimski solsticij. S toga, kao rezultantu svih tih uzaludnih nastojanja u poznoj dobi, želi prvo rehabilitirati svoj međunarodni ugled.

Pa, kako se to radi?

Blaćenje

Na trošak HAZU odašilje više desetaka pisama, faksova i ostalih žalopojka kako je napadan, telefonski maltretiran, anonimnim pismima proskribiran, ukratko ugrožen. Za sve to, dakako, kriv je Predsjednik Republike, nitko manje. Poznato je, Predsjednik "nema" drugoga posla. Riječ je, dakle, doista o Daenikenu protiv kojega se zaratila cijela njegova životna zajednica. Ona je, dakako nepravedna, a on pravedan. Uvijek je bio ispravan na proljevici, baš koliko i njegove toljage skrivane u njedrima kojima bi se tako rado vratio i danas, u svojoj vrlo zreloj "humanističkoj" dobi. I. S. ne misli da je možda okolina reagirala (ako uopće jest) upravo zbog njegovih neprikladnih i neprekidnih medijskih potvora - kolumni ispod razine ne samo predsjednika HAZU, ne samo akademika, nego profesora uopće.

Unatoč osude te okoline o kojoj kuka, on traži, i stalno treba, afirmaciju baš u njoj. Razočaran što je nikako ne doseže, naš se akademik utječe međunarodnim žalopojkama i vrlo vjerojatno onomu (već mnogo puta u nas viđenu) blaćenju vlastite domovine u inozemstvu.

Obmanjivanje

Što su posljedice takva Supekova dopisivanja? Navodno čak petnaestak dopisa Predsjedniku Republike u kojima se nesuvislo brani "ugroženog" akademika. Zašto je sve to prozirno?

Prvo, I. S. je 03. rujna 1997. požurio urbi et orbi razaslati pozive (ponovljene pozive hrvatskim akademikima) za skup redovitih članova 07. listopada 1997. Usput, politizira kulturnu ustanovu kakva je HAZU, rušeći joj ugled, rekavši da mu je predsjednik Republike poslao pismo na koje je I. S. odgovorio, a sadržaj toga dopisa kaže da je članovima Hrvatske akademije poznat. No, sadržaj odgovora ne može se smatrati odgovorom iako I. Supek to tako ne misli: možda zato piše u inozemstvo, svojim prijateljima, ne obavještavajući ih, naravno, o onim naslovima redosljed: "Srušiti sustav", "Predsjednik bez prava na metak", ubiti kao Lincolna, kao Kennedyja... To im Supek nije prenio. On se samo uključio u kolonu onih koji viču, dajući im javnu potporu, naputke i argumente, a kada su (ako su uopće) počeli na njega vikati - tužaka Hrvatsku u inozemstvu i teško kleveće njezinoga Predsjednika! Tko zna čime je sve svojim stranim kolegama potkrijepio i začinio svoju "ugroženost", a prešutio činjenice.

I što se slijedi?

Svi su nasjeli

Peter Schindler, former Secretary General, Swiss Academy of Sciences, nasjeda i piše predsjedniku Tuđmanu. Carol Corillon, executive director, International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societas, nasjeda i piše predsjedniku Tuđmanu. John C. Polanyi, Nobel Laureate and Member of Croatian Academy of Sciences and Arts and The Canadian committee of Scientists and Scholars Comite Canadien des Savants et Scientifiques, nasjeda i piše predsjedniku Tuđmanu. Dr. M. F. Perutz, Oder of Merit Companion of Honour, Fellow of the Royal Society, No

bel laureate in Chemistry 1962., nasjeda i piše predsjedniku Tuđmanu... Academy of Sciences of the Czech Republic, president Rudolf Zahradnik nasjeda i piše predsjedniku Tuđmanu...

Svi oni mole milost za "raspetog" Ivana Supeka, podsjećajući Predsjednika da je I. S. uglednik, humanist i da on nikada ne bi... Znači, gospoda su informirana iz druge ruke jer je gospodin I. S. već počinio, čini mi se, kažnjivo djelo (kao takvo vrlo dobro poznato u mnogim demokratskim zemljama) pozivanja na rušenje legalno izabrana sustava i višekratno izabranog predsjednika države.

Politizacija HAZU

Gdje je u Supeka želja za vlašću pomahnitala? Predsjednik HAZU bio bi doista naivan da pomisli kako će čitateljstvo povjerovati u formulaciju iz onoga pozivnoga dopisa za sjednicu hrvatskih akademika, u kojem doslovce kaže: "Kako je otvoreno pismo..." (pismo Predsjedniku Republike - op. J. N.) "...pobudilo pažnju i u inozemstvu, šaljem Vam radi informacije, neke reakcije upućene gosp. Franji Tuđmanu." Osim što Supek izbjegava službenu obvezu naslovljavanja Predsjednika imenom njegove funkcije svodeći sve na neku uvredljivu privatnu razinu, pitam se čemu (kroz taj dopis) politizacija HAZU? Drugo, ako je "pobuđena pažnja" u inozemstvu, kako to da samo I. S. zna za to? Zar samo on čita strani tisak u Hrvatskoj pa samo on ima tu informaciju o "pobuđenoj pažnji"? Zašto bi članove pojedinih razreda Hrvatske Akademije trebalo zanimati što privatno pišu predsjednici stranih akademija kad to već oni sami nisu objavili ni u stranome ni u domaćemu tisku? I, na kraju niza pitanja s jasnim odgovorom: zašto svi ti ljudi uredno šalju preslik svojega pisma Predsjedniku još i Supeku?

Odgovor je jednostavan, na njegovu zamolbu potpore, ti ju ljudi dokazuju preslikom upućenim upravo onome tko je sve to i naručio - akademiku Supeku. Oni kao da kažu - evo, tražio si, učinili smo. Nisu mogli ni pomisliti da će Ivan Supek biti toliko

banalan i zlorabeći i svoju funkciju i uglednu ustanovu ali i sva njihova imena, razaslati svim članovima HAZU ali i svijeta (uključivo i dopisne i izvanredne i počasne članove HAZL) pismo s preslikom "nekih reakcija" (ono - kao - spontanih!) i to na sedam stranica... Koliko bi papira tek otišlo, da je taštinom razaslao ne samo neke već sve te naručene, a tako "sponatne" reakcije...

"Visok" rejting

Naručitelj je očito, želio u hrvatskoj javnosti stvoriti sliku o svojem visokom međunarodnome ugledu i statusu (izgublenu već odavno kod kuće upravo zbog takvih sumnjivih istupa i metoda). Tako to "sporno" pismo dr. Franje Tuđmana, za koje ne znamo zašto je "pobudilo" Supekovu međunarodno (narudžbom) probuđenu poziciju "žrtve", razotkriva metode izborna propala I. S. koji nikada više neće biti ne samo predsjednikom države nego ni ikoje važnije političke stranke. Možda bude Degenov potpredsjednik? Čini se da se i na temelju tih prirodnih očitosti može glumatati ugroženost u nas, čini se da i istina može biti ugroziteljica i patološki pokretač. Čini se da brojni propali autoriteti na kraju moraju pokušati rehabilitirati, "ostvariti puninu" u dnevnoj politici, od nekih bivših pjesnika marksista do I. S.-a, a sve to u onoj dnevnoj politici kojoj isti izriječkom navodno ne pripada ("nikada se nisam bavio dnevnim politikom")!

Skrivanje iza ustanove

Na kraju svoga dopisa akademikima, počasnima, izvanrednima i dopisnima, I. Supek pokušava (sad, kad je "neupitno" izgradio svoj međunarodni ugled) izdići sama sebe do visina superiornosti ili nadmoćja pa piše: "...šaljem Vam, radi informacije, neke reakcije upućene gosp. Franji Tuđmanu, bez želje da se o tome povede diskusija." Naravski, jer nakon što je stvar zakuhao, bolja je ona provedena u privatnim krugovima. Naravski, jer kada bi se povela rasprava trebalo bi objasniti zašto se dogodila; ta Predsjednik

se obratio otvorenim pismom Ivanu Supeku, a ne Akademiji! Zašto bi o njegovu sadržaju raspravljala cijela ustanova? Zbog slabosti "napadnutoga" pred argumentima? Ali Supek žali za tom propalom mogućnosti pa ipak pismo uvlači u HAZU. I sada je tobože superiornost to što ostaje na kraju s onim "bez želje" za diskusijom. Tako se gradi "ugled", "istina", "superiornost", i tako akademik Supek vjeruje da stječe političke bodove te da će time oživjeti svoj odavno srozani autoritet.

Poziv CPJ-u

Na ovome mjestu treba povući usporedbu s jednim nezavisno vođenim projektom kojim sam se bavio ovih vrućih ljetnih mjeseci. Pokus kojim sam se neznanstveno zanimao zvao se ispitivanje stupnja demokracije u vodećih ljudi američkih najrazglašenijih medija (u tzv. opinionmakera = tvoraca javnoga mnijenja). Nije me zanimao nikakav nezavisan stupanj, bjelosvjetski stupanj, internacionalni stupanj, stupanj slobode i ljudskih prava, nisam prijatelj nebuloza. Zanimao me stupanj i tip njihove komunikativnosti, razina informiranosti i demokracije u Americi, ali kad je o Hrvatskoj riječ, kad je o našoj demokraciji riječ, kada govorimo o otvorenosti prema Europi i prema zemlji kojoj tako često, pisanjem, presuđuju. Moj izbor pao je na organizaciju koja izdaje biltene o političkim prilikama u Hrvatskoj, na organizaciju koja samo u kolegiju direktora ima 28 vrhunskih publicista, a s počasnim, stvarnim i potpredsjedničkim članom njih čak 31. Njihovo je zvučno ime Committee to Protect Journalist. Dakle, zabrinjava ih i muči zaštita novinara i "ništa drugo". *Hrvatsko se Slovo* zato obratilo na pravu adresu vrlo kratkim dopisom i to najpoznatijim čelnim ljudima te svjetske organizacije. Naš je dopis sadržavao isključivo poziv na suradnju na temu demokracija, Hrvatska, novinstvo. Vrlo općenito i vrlo široko, a opet to je izravna mogućnost da se utječe na hrvatske medije, njihovu slobodu, slobodu kolanja drukčijih zamisli, a još im je zaštita novinara (i u Hrvatskoj) i posao...

Ušutjeli dušobrižnici

Pa ipak, od sedam naslovljenih dopisa na čak pet nije stigao ni profesionalan (kurtoazan) odgovor. Može se dakle, dijeliti savjete hrvatskoj demokraciji ali i izabranoj i izborenoj vlasti, hrvatskoj "neslobodi" medija ali i narodu; može se "suvereno" pisati o političkoj situaciji u nas ali se ne želi komunikacija već se ostaje zatvorenim za argumente. Zašto? Tko to ne želi? Oni koji sudove donose unaprijed pa se komunikacije boje da im ne sruši predrasude bez kojih ne bi imali što raditi. Nije li Amerika najslobodnija zemlja na svijetu? Nije li... Jesti Jest! "Samo" počesto zaškripi, pa nema ni slobode, ni demokracije, a bome nijedne obične banalne ili kurtoazne - komunikacije. Primjeri toga američkoga "škripanja" ne bi stali u cijeli jedan broj *Hrvatskoga Slova* kad bismo tiskali samo one nastale u drugoj polovici dvadesetoga stoljeća...

Nisu nikako željeli komunicirati Kati Morton, Board of Directors, predsjednica Committee to Protect Journalist, Peter Arnett, CNN, direktor odjela CPJ-a, Tom Brokaw, NBC News, direktor odjela CPJ-a, Dan Rather, CBS News, direktor odjela CPJ-a, te Bernard Show, CNN, direktor odjela Committee to Protect Joournalist.

Vabljenje mladih i neiskusnih

Oni nam tako pokazuju ne samo što rade i kako misle o Hrvatskoj, nego kakvo je njihovo poštenje i odnos prema poslu, istini, demokraciji i pravdi. Istodobno, u Biltenu CPJ-a pronalazim, osim njihovih vlastitih hvalospjeva o organizaciji, i ponude tipa: kako "da se uključiš", "pomogneš CPJ-u", "kako da izvijestiš o ataku na tisak " te, naravno, budeš li dobar, "kako da postaneš član". Osim tih naputaka slijede rezultati njihova "rada" - izvještaj sa suđenja *pornoFeralu*, Croatia, Zagreb. Članak je priređen s podnaslovom Mediji u Hrvatskoj, kao detaljna kronologija od 22. ožujka 1995. do 14. lipnja 1996.; do prvog ročišta *pornoFeralu*.

Bilten se ujedno i nudi, i ako su vam potrebni njegovi preslici, oni će vam biti umnoženi i distribuirani zahvaljujući CPJ-u. Kronologiju o kojoj je riječ CPJ naziva kronologijom dokumentiranih protesta naslovljenih njemu. Povijest hrvatskih medijskih sloboda tako počinje i završava s *pornoFeralom*! Izvješće je to sa suđenja u kojem se slavi oslobađajuća presuda *pornoFeral* u, a njome se pozabavio i executive director William A. Orme Jr., dajući izjavu koju prenosi Bilten o oslobođenju kao "znaku ekspanzirajuće slobode medija u Hrvatskoj". Sudac, novinari, izjave sa suđenja prenošeni su do u detalje, a na kraju članka iznesen je prosvjed CPJ zbog podizanja optužnice protiv *Novoga lista* i *Nacionala*.

Svjetsko tijelo - Committee to Protect Journalist nema nažalost, običaj, svoje vjerne čitatelje obavijestiti o razlozima podizanja optužnice, oni samo protestiraju. Oni ne prenose fotomontaže, oni ih ne opisuju, oni se kao izvorom koriste samo *pornoFeralom*, dakle, jednom stranom, vjerujući bezgranično njegovim tzv. novinarima...

Neinformirani, a zabrinuti

Treći tekst opisuje putovanja i susrete Kati Morton, predsjednice CPJ-a, s vođama Hrvatske, Bosne i Srbije u "Balkanskoj misiji za slobodu tiska". Opisuje dvotjednu istraživačku misiju K. Morton citirajući njezinu izjavu o dva temeljna cilja te misije: "Želimo se informirati iz prve ruke o problemima koje doživljavaju nezavisni reporteri na Balkanu. Drugo, želimo prenijeti našu ozbiljnu zabrinutost u vezi slobode medija vođama u regiji." To je, dakle, ta nepodnošljiva lakoća trpanja svih u isti koš: Balkan, regija... Lakoća izjednačavanja nezavisnih i odavno međunarodno priznatih država u fazi u kojoj prepotentni čelnici svjetskih medija tek prikupljaju prve nezavisne podatke. Kako kažu "iz prve ruke", ali već dijele savjete i, štoviše, žestoko optužuju... i

već "iskustva" prenose UNESCO štabu u Parizu te američkim medijima na tiskovnoj konferenciji u Washingtonu...

Četvrti tekst (nenavedena prevoditeljja) prijevod je "Otvorenog pisma Franje Tuđmana Ivanu Supeku". *Bilten* je prijevod pisma priredio na ništa manje nego šest stranica. No, pitam ih javno na koliko su stranica pisali o pokolju u Vukovaru, gdje je mučki ubijen i njihov kolega (nezaštićeni) novinar Siniša Glavašević? Ujedno, to je jedini tekst u *Biltenu CPJ-a*, koji nema komentar. Svi drugi događaji u Hrvatskoj, za koju se, vidimo, *Bilten* zanima na svim svojim stranicama, kao da smo samo mi na cijelome svijetu, dakle, i cijelim jednim brojem, i te kako su obojani komentarima (osim Otvorena pisma).

Hrvatsko je *Slovo*, za slučaj da se bude željelo razgovarati, pokušalo dobiti odgovore na neka otvorena pitanja. Gđa Katherine Graham, *The Washington Post*, kurtoazno se ispričala navodeći prezauzetost, osobne projekte, obveze u vezi s knjigama i sl. zbog čega mora odbiti interview. Čak i u bližoj budućnosti je jako zauzeta pa osjeća da neće moći - piše nam Barry Tonoff, Assistant to Katherine Graham, dodajući slabo uvjerljivo kako K. G. "zahvaljuje *Hrvatskome Slovu* što misli na nju i žali što nije u mogućnosti prihvatiti". Čak ni načelno prihvatiti?; čak ni vidjeti pitanja? Pa ipak, Hrvatska tako iznimno jako zanima CPJ, zar ne?, a Amerika je naj demokratskij a zemlj a na...

Antony Lewis, *The New York Times*, profesionalno se odazvao uljudnu pozivu *Hrvatskoga Slova*, zahvaljujući na faxu te, iako je tada bio na godišnjemu odmoru, tim namje dopisom kazao: "Bit ću sretan ako dobijem Vaša pitanja ovdje na moj vikend fax i odgovorim na njih što prije mogu. Molim faksirajte mi ih."

Nestala sreća

Usljedio je naš dopis sa slijedećim pitanjima: 1.) Kako biste okvalificirali novinske izvještaje i napise koji sadrže laž o Hrvatskoj (Hrvatska - prijetnja sigurnosti, Hrvatsko obnavljanje fašizma,

mramorni spomenik podignut Paveliću u središtu Zagreba), 2.) Kako biste u Americi gledali na nekrofilске fotomontaže predsjednika, pozive na njegovo ubojstvo, bi li to s Lincolnom i Kennedyem bila u Vas dobra šala?, 3.) Afera s Lyndonom La Roucheom, koji je kao sveučilišni profesor i publicist znan širom svijeta (zatvore nje i osuđen na dugogodišnju kaznu) zbog toga što je pozivao na rušenje američkog sustava, vrlo je nalik javnim nastojanjima predsjednika HAZU. Što bi dakle, rekao američki Ustav na tu i takvu "slobodu govora" i tiska? Je li to Vama duhovito? 4.) Kako bi američki javni tužitelj, Vaši mediji, nezavisni reporteri i sve ostale institucije demokracije prokomentirale izričaj u poznatim novinama raspačanim po cijeloj državi, koja ujeku predsjedničke kampanje donose naslov "Predsjednik bez prava na metak"?, 5.) Kako ništa od navedenoga, od ustanovljenja Hrvatske države do danas nije procesuirano, a nekmoli sankcionirano, kakvom biste demokracijom nazvali ovu našu?, 6.) Pod pretpostavkom da su te informacije točne, možete li objasniti našim čitateljima zašto tako mnogo svjetskih novinara pišu kritičke članke o Hrvatskoj, uključivši i Vaš *The New York Times*?, 7.) Iz perspektive Vaše novine i Vaše osobne, kakav je bio rat u Hrvatskoj: a) secesionistički, b) građanski, c) religiozni ili d) obrambeni?, 8.) Možete li usporediti Domovinski rat u Hrvatskoj s onim u Vijetnamu, u Pustinji, na Falklandima ili s američkom intervencijom u Panami?, 9.) Je li Haaški tribunal nezavisno tijelo i što mislite o suđenju hrvatskome generalu Tihomiru Blaškiću te, s druge strane, suđenjima tek srpskim desetnicima?, 10.) Kako američka javnost i slobodni mediji gledaju na činjenicu da više od tri mjeseca nije bila podignuta optužnica protiv hrvatskoga generala u Haagu?, 11.) Što nam možete reći o hrvatskom političkom zatvoreniku Zvonku Bušiću-Taiku koji je osuđen na više od 20 godina zatvora, kojem je ta kazna odavno istekla, ali mu američko pravosuđe sve molbe za pomilovanje i dalje redovito odbija?

Poimanje daleko od poimanja

Naravski, na sva pitanja nismo očekivali odgovor, ostavljajući prostor za komunikaciju u obliku, koji interviewirani sam poželi. No, vidi vruga, već sutradan *Hrvatskome Slovu* stiže faks od gospodina A. Lewisa, u kojem nam poručuje slijedeće: "Žao mi je što moram reći da neću biti u stanju dati taj interview. Pitanja koja ste poslali učinila su jasnim da je Vaš pogled na slobodu medija vrlo daleko od američkog poimanja iste te slobode da bi u tom formatu, moj komentar, bio moguć. Molim primite moje žaljenje."

Svjetska organizacija Committee to Protect Journalist smještena u sedmoj newyorškoj aveniji, koja samo u upravi objedinjuje 31 najpoznatijeg američkog i svjetskog novinara iz 10 najjačih američkih medija, izdala je u lipnju taj svoj Bilten cijeli posvećen maloj i dalekoj Hrvatskoj. *Hrvatsko je Slovo* čekalo dostatno (dva mjeseca) na odgovore njezinih čelnika o načelnu pristanku na razgovor da bi u svojem, okruglo, 125. broju moglo hrvatskome čitateljstvu predočiti američku slobodu medija, demokraciju i otvorenost svim pitanjima pa i neugodnima te njihovu komunikativnost na djelu (i kada se o njima radi). Imamo li na to pravo? Imamo bez obzira na sve, ali s obzirom da nas stalno kleveću, to nam je i dužnost da se zaštitimo, da tražimo objašnjenje. Ili mi na dostojanstvo jednostavno nemamo pravo jer smo premali? A silno se zanimaju za nas! Kako to da komunikacija, kako kaže, nije moguća, a on sam nije u stanju odgovoriti?! Vjerujte, nije bilo teško pokazati da, čim se povuče ravnopravna usporedba između Domovinskog i Vijetnamskog rata ili samo nelegalne intervencije u Panami, američki ponos "trčećim korakom" kopni. Dostatno je samo usporediti djelovanje Supeka i La Rochea pa da pozivi na rušenje sustava prestanu biti duhoviti ili slobodoumni baš kao i "satiričke" fotomontaže u koje su se do tada zdušno kleli kojekakvi komiteti sa zvučnim članskim imenima, a koja se tek trebaju informirati o Hrvatskoj iz prve (uistinu nezavisne?) ruke. U međuvremenu će nas

naširoko klevetati i za nas istovremeno neće imati vremena... Uz to, Hrvatska još nije imala predsjednika HAZU koji odobrava, podržava i redovito surađuje u listu tipa *pornoFeral*, listu s društvenog, političkog i novinarskog dna. Bilo je nadalje, dostatno uspoređivati pa da glasovita pera zanjeme odbijajući svaki razgovor, pa čak i onaj između "neprijatelja".

Slobodumnije tijekom hladnoga rata

Takav dijalog, bez navodnika, njegovali su i od njega nisu odustajali, čak ni s istočnim blokom (dok je postojao), čak ni za hladnoga rata. Željelo se glumiti prijateljstvo čak i zajedničkim letovima u svemir. Pa ipak, svom svojem nepoznavanju Hrvatske i svim svojim animozitetima unatoč, oni misle da mogu, da imaju pravo, da imaju kredibilitet i autoritet, baš kao što neki u kasnijoj dobi još sanjaju o svemu tome (a izgubljenome u domovini), te žele docirati i miješati se u naše unutrašnje stvari...

No, kad se postave konkretna pitanja, nemaju se snage očitovati i bježe od odgovora iako im nitko nije rekao uzmi sve ili ništa! Ostavljeno im je na izbor da nas uvjere i u točkama koje sami odaberu, kad već ne žele u svima. Kad ne mogu u onima u kojima ne dijelimo mišljenje. Jedino ako su gospoda svikla samo na "dijalog" istomišljenika, ili još bolje, na monolog "velikih". CPJ se tako, primjerice, ne odriče svojega prava da punih 13 stranica Biltena posveti Hrvatskoj (sumnjam da su i upola toliko kritičnog prostora posvetili primjerice agresoru - Srbiji ili barem Bosni), ali odbija svaki dijalog (pa makar i hladnoratovski) između današnjih gotovo već partnera!

Začuđujuća nemoć američke inteligencije, tzv. opinionmakera...

Oni se bave jednim opskurnim *pornoFeralom*, jednim lokalnim Radijem 101, ukratko svim svojim promašenim kolonijalnim investicijama, dižući buku do neba samo zato što je hrvatski narod osviješten i što u njega ne pale imperijalne taktike namijenjene Africi.

Dvostruka mjerila

Kad dakle, trebaju izići s vjerodostojnim argumentima, pa ako treba i pred protivnike, nemaju "vremena", boje se komunicirati, većina čak ni pitanja ne želi vidjeti, nestaje poslovične američke otvorenosti. Zašto? Da ne dođu na tanak led, da im u žaru rasprave ne ispadne da je Sarajevo lučki grad. Da se ne pokaže da je jedno stupanj demokracije namijenjen Amerikancima, a drugo onaj namijenjen maloj Hrvatskoj? Kako to da se razgovor odbija zbog velike udaljenosti stajališta, zar oni takvi nisu najzanimljiviji? Znae ono - raznolikost, multinacionalnost, pluralizam, multikulturalizam. Ili ono najstarije - raznolikost veseli. Nisu li sve to upravo same ljepote u koje su se još do jučer zaklinjali? Nije li ona poznata američka proturasna promidžbena poruka zapravo tek obična uzaludnica kojom bi se htjelo pomiriti crnožutozelenu i bijelu djecu nazivajući ih najljepšim društvom? Nije li taj nedovoljan pokušaj upravo dokaz te ljepote raznolikosti, pokušaj potaknut žestokom američkom "demokratskom" stvarnošću? Rasizmom...

Odred za promidžbu

Ukratko, da naši američki publicisti ne bi pomislili da nam mogu neizmjereno mnogo dati, a ostati pri tom čisti i neokrnjeni surovim vlastitim rasizmom prema Indijancima, Crncima ili "Hispanjolasima" kako ih nazivaju, treba im reći da vidimo i svaki dan osjećamo, od embarga na oružje pa sve do dana današnjega, da su sve te čete iz komiteta, kojekakvih veleposlanstava, delegacija, udruga i *human rights* sklepanih organizacija, ovdje u Hrvatskoj samo zbog sebe, ne zbog nas. Oni su tu kao odred za promidžbu i optužbu istovremeno. Unutrašnji odred za promidžbu, zaštitu, proboj i potkrjepu zacrtanih smjerova svojih vlada, smjerova djelovanja unaprijed i na dalekome drugom kontinentu određene američke i slične imperijalne politike.

Što će njima, dakle, intervjui i razmjena argumenata? To je naporno! A već s početka vide da neće moći biti gazde, čemu se, dakle, brukati u teškoj situaciji?

Komitet za zaštitu čitatelja

No, ti i takvi stranci, a i pojedini Hrvati čija se imena non-stop okreću na ražnju medijske eksponiranosti u Hrvatskoj, devastirajući istinoljublje, dokidaju pravdu i stvarnu demokraciju. Pogledajte samo kako nemaju što reći, a stalno govore. Pogledajte samo koliko izmišljaju i tko su ti kojih su novine neprestance pune u toj zemlji "bez" slobode medija, u Hrvatskoj u kojoj govori "samo" njezin predsjednik. Tako će isplivati istina da bismo već trebali osnovati komitet za zaštitu čitatelja, a ne novinara. No, to je već druga tema...

Ovom prigodom želio sam javno predočiti što su i tko su oni kojima mahnita njihova nerealna ambicija poput one u Ivana Supeka. Želio sam pokazati, kako rade i kakvim se privatnim namještaljkama služe prodajući ih (na bizantinski način) nama i to pod "spontanu" inozemnu "potvrdu" njihova ugleda. Želio sam predočiti muke američke inteligencije, inače tako bučne na svim našim političkim simpozijima kojima gazduju lupajući šakom o stol kao da su u očevoj štali u Koloradu ali i kako ih za čas nigdje nema kad bi trebali napregnuti vijuge i nategnuti argumente svojeg Divljeg zapada na modernu, izvorno afirmiranu, europsku i osviještenu Hrvatsku. Zemlju, koja nema toliko razvikani *tajms*, ali koja se, Bogu hvala, i ne miješa i ne kroji političku sudbinu drugim zemljama na svim kontinentima. Još manje ih tome (neuspješno) pokušava podučavati s visoka, neutemeljenom superiornošću.

Smutljivci, a ne demokrati

Hrvatsko Slovo zahvaljuje im svima, svakome na njegovu prilogu i suosjećaju sa svima, koji su se u neslavnoj raboti prepoznali. Žao mi je i što su ih naša pitanja zatekla, učinila manje sretnima, pa

su morali odustati, a već su se uljuljkali u vlastitu taštinu da će biti interviewirani.

Za pitanje na kraju ostaje ipak: Kakva je to demokracija u koju se eto, već 150 godina zaklinjete, gospodo, kakav je to *The New York Times* i kakvo je to novinarstvo koje nije kadro diskutirati kad postoje suprotna stajališta?

Bila je ovo skica za legitimaciju onih, koji degradiraju modernu i oslobođenu Hrvatsku. Bolje rečeno, samo to (neuspješno) pokušavaju. Skica za portret Ivana Supeka, koji se upinje biti predsjednikom Republike, a izgubit će i vodstvo i tu svoju strančicu. Skica onih njegovih neinformiranih prijatelja i američkih neinformiranih, a slabo za interview pripremljenih razvikanih novinara još razvikanijih novina. Svih, koji bi zahvaćali u Hrvatsku, a samo je degradiraju dok joj "pomažu". Nestade tako one sreće gospodina s čudnim poimanjem o različitostima pogleda na stvari. S čudnim smislom, točnije izostankom svakog smisla za argumentiranu diskusiju, gospodina A. Lewisa. Nestade, čim je ugledao naša pitanja.

Konačne će zaključke *Hrvatsko Slovo* prepustiti domaćemu biračkome tijelu i svojoj čitalačkoj publici, kojoj u povodu 125. broja možemo samo zahvaliti što nas je bodrila u nevremenima i kupovala s oduševljenjem pa makar se Slovo prodavalo, točnije rečeno, bivalo skrivano ispod prodajnih pultova u samostalnoj i neodvisnoj, demokratskoj i međunarodno priznatoj Hrvatskoj, tzv. Lijepoj Našoj (kojom caruju žutotiskovine)...

Degradacija kao način egzistencije, duplerica *HS*, 12. rujna 1997.

(na račun onog našega)

U godinama koje predstoje i pred naraštajima koji dolaze ne bismo se smjeli dati zavesti zvučnim imenima svjetskih geopolitičkih, povijesnih, ratnih, i inih bogatih institucija, te njihovih senzacionalno uvjerljivih znanstvenika, komentatora ili agenata, kako tko hoće. Domovinski rat, (i onaj u Bosni), još će zadugo ostati, za nas suvremenike, onaj pravi lakmus tog razvikanog velesvjetskog "poznavanja" stvari. Taj zapravo, jedinstveni rat protiv velike Srbije, ako nije prepoznat (a nije ni u ovom primjeru autora Samuela P. Huntingtona i knjige s naslovom "Sukob civilizacija i preuređenje svjetskoga poretka"), obara, i to vrlo glatko, svu nategnutu teoriju o brojnim drugim, sinkronim ratovima u svijetu, koje autor vrlo marljivo navlači na svoj kalup. To što se sam na početku knjige hvali burkanjem, koje su njegove teorije izazvale, ne bi nam trebalo govoriti ništa značajnije i istini bliže od činjenice da je Zapad blaziran i sit i da ga samo senzacije bude iz letargije. Istine su i onako "oduvijek dosadne". To zasigurno može biti jednim od putova kojim je autorova knjiga pronašla onaj svoj. No, kada se teoretiziranje do samozadovoljenja protegne na rat kojem su milijuni ljudi bili očevici i, nažalost, suvremenici, tada možemo govoriti o slabo priređenom gradivu, onome pisanom sa svrhom, te gradivu koje će takvo još mnogo puta biti, samo će se, manje ili više maštoviti autori, na njemu smjenjivati. Zapad još uvijek alkemijski traži recept za proizvodnju novopovijesti i trenutno ga nalazi u ovome autoru. Naravno da bosanski lakmus baca sjenu na ukupni uradak i na autorovo poznavanje svih drugih svjetskih sukoba s kojima neprekidno tekstualno korelira, hineći globalno poznavanje stvari. Pri tome upada u generalizacije.

Broj navedenih izvora za knjigu također je imponantan (oko 600), pa je mnogim pohvalnim recenzijama u Hrvatskoj, čini se promaklo, da čak stotinjak naslova od navedenog ukupnog broja otpada primjerice na *The New York Times*! Tako dolazimo do bitnog podatka da čak 15 % od svih navedenih izvora otpada na taj jedan (novinski) izvor. Onaj, nikada sklon Hrvatskoj, pogotovo ne tijekom Domovinskog rata. A tu su još i Henry Kissinger, Aleksa Đilas, Bogdan Denis Denitch, Alija Izetbegović, Stojan Obradović, Misha Glenny, poznati vrjedatelj hrvatske vlasti Janusz Bugajski, arogantna napadačica na Hrvatsku (poznata i Zagrepčanima), Susan Woodward, Malkom Riflcind (British Information Services), Richard Holbrooke (da navedem samo neke), no ne i primjerice dr. Franjo Tuđman ili neki hrvatski autor!

Taj niz imena, onom sudjelovanju *The New York Timesa* od čak 15 % dakako dodatno diže udjel. Udjel hrvatskoj nesklonih izvora kojima Huntington barata. Do kojeg bismo postotka tek došli da provjerimo sve autore, pa i one nama nepoznate? Ta analiza završila bi poznavanjem njihova uradka za koji očekujemo da prate uhodani svjetski trend i modu i donose veći broj negativnih ocjena žrtvi, Hrvatskoj, nego agresoru, Srbiji. To je i konstanta pisanja *The New York Timesa*, a time, čini se, i S. P. Huntingtona. No, to smo već osjetili od iste te međunarodne zajednice tijekom cijelog Domovinskog rata, koja sada tako žurno ispisuje novopovijest. Za nju ionako nikada nismo bili žrtva. Zato smo odmah na početku i na "poklon" i dobili onakav embargo na život, a ne samo na oružje!

Od kojih krivih polazišta autor polazi i do kojih neminovnosti njima dolazi? Uzroci rata, primjerice, autoru su prvi nepoznat pojam, a povijest mu je drugi. Pišući o šestomjesečnom razdoblju u 1993. S. P. Huntington (str. 38) političke prilike želi prikazati i ovakvom rečenicom: "To je promašaj Zapada što nije optužio Hrvate za užase na isti način kako su srpski užasi bili osuđivani."

Slijedi *nonsens par excellence* (str. 64): "Hrvati sada zovu svoj jezik hrvatskim i pokušavaju ga očistiti od turskih i drugih stranih riječi..." Nadalje (str. 261): "...dvoje je ljudi živjelo relativno mirno zajedno sve dok hrvatske ustaše nisu poklale Srbe u Drugom svjetskom ratu." Zatim: "Pad komunističkih režima u Sovjetskom savezu i Jugoslaviji učinio je isto na kraju hladnoga rata. Ljudi se više nisu mogli identificirati kao komunisti, sovjetski građani ili Jugoslaveni, pa su očajnički trebali pronaći novi identitet..."

S. P. Huntington nam vlastitom ignorancijom pokušava imputirati: da smo bili nitko i ništa sve do pada Istočnoga bloka, kada smo, sluđeni iznenadnom slobodom, koju valjda nismo očekivali, na kojoj nismo radili i s mukom je ostvarivali, kojoj nismo težili, već smo eto iznenada i očajnički tek tada trebali pronaći svoj identitet! Tako mu je valjda bilo jednostavnije i lakše...

Nadalje, govoreći o Bosni autor ne navodi da je prošlost Bosne bila dominantno hrvatska. Za Huntingtona ne postoji program SPC od XV stoljeća do Vuka i Garašanina, do SANU i svih srpskih memoranduma. Nema Gazimestana i Slobodana Miloševića... pao je jugookvir i to je, (samo od sebe?), rodilo sve te "pogubne" nacionalizme (a da ih nitko nije potpirivao?, a da nitko nije pozvao, naoružao i pustio s lanca četničke koljače?). Zanimljivo je koliko "neznanja" sadrži Huntingtonova evolucija ratnih sukoba: "Prvobitno u Hrvatskoj, hrvatska vlast i Hrvati borili su se protiv hrvatskih Srba, i u BiH bosanska vlast protiv bosanskih Srba i bosanskih Hrvata, koji su također ratovali međusobno. Zatim, na drugoj razini, srpska je vlada promovirala 'Veliku Srbiju', pomažući bosanske i hrvatske Srbe..." Što je ovo drugo, nego klasično izvruće redoslijeda činjenica uzroka i posljedica? Od ovoga stajališta do onoga da je Velika Srbija posljedica, a ne uzrok ratu, tek je korak... Nakon toga slijedi ono što smo tijekom Domovinskoga rata od međunarodne zajednice čuli bezbroj puta: "Srbi i Hrvati su generalno vrlo ekstremni u svojem

nacionalizmu... militantni u ostvarenju svojih ciljeva." Vjerujem, posebno smo bili militantni za Tita, svojih "jedva" pola stoljeća... koliko su nas pljačkali i procesuirali Srbi. Kada smo to u povijesti mi njih ili neki drugi narod izrabljivali da smo priskrbili epitet militantnih i ekstremnih? Ispada da smo i u obrani trebali biti djeca cvijeća, valjda hipiji, što li, tada bismo se agresoru sigurno i uspješno oduprli? "Vatikan je postao partizan u tom konfliktu." I još: "Papa... je (u Zagrebu - op. J. N.) odao počast kardinalu Alojziju Stepincu, kojije bio udružen s fašističkim hrvatskim režimom u Drugome svjetskome ratu, koji je klao Srbe, Cigane i Židove."(!) U toga Hrvatskoj "naklonjenoga" Huntingtona ima i ovo: "Hrvatskaje armija... napala Srbe u Krajini (valjda Hrvatska vojska i valjda tzv. Krajini - op. J. N.) koji su tamo bili stoljećima i proizvela stotine tisuća azilanata u Bosnu i Srbiju."

Eto, kako jednom rečenicom izreći dvije neistine: prešutjeti bitan uzrok i donijeti neutemeljenu konačnu optužbu. Hrvatska je vojska, dakako, oslobađala tzv. Krajinu, ratujući s onim Srbima, koji su se odmetnuli od legalno izabrane vlasti i prepолоvili Hrvatsku, onemogućavajući joj goli opstanak. Ona nije napadala zato što su i koliko dugo su tamo živjeli Prečani (točnije planski se infiltrirali i smišljeno se 150 godina naseljavali te čekali pravi trenutak za tu brižljivo pripremanu okupaciju Hrvatske). I sada smo mi krivi što ih je SPC i velikosrpski fašizam tako skupo stajao?

Hrvatska je, zatim, "masovno kršila embargo na oružje" a o Srbiji ni riječi. I kada autor kaže da je "rat u Bosni bio rat civilizacija", on nigdje ne kaže koji su mu uzroci, ima li agresora i kako mu je ime. Suprotno stvarnosti i istini, S. P. Huntington tvrdi: "Zapadne su vlade podržavale Hrvate, kažnjavale Srbe i bile ravnodušne i bojažljive prema Muslimanima." Kronološki gledano, raspored podrške bio je tako promjenjiv da je teško reći što je bila konstanta. Kada je ona postojala, sastojala se u tome da embargo za Srbe nije nikada postojao i da su na vojnome planu

godinama radili što su htjeli. To znači - klali civile i palili Srebrenicu, Sarajevo, Vukovar, Dubrovnik, Zadar...

Hrvatska je, braneći se nenaoružana i pod embargom, zakratko dobila podršku i zadugo je izgubila, iako je bila izrazita žrtva. S. P. Huntington, "osvjedočeni hrvatski prijatelj i ugledni američki opinion maker", nadalje povlači sasvim jasne fašističke aluzije između Španjolskog građanskoga i Domovinskoga rata. Između poslijeratnog pobjedničkog Francova režima i onog Tuđmanovog državotvorstva! "Izvornost" autora očituje se u njegovoj metodi utapanja uzroka i srpsku agresiju (koju tako baš nigdje ne naziva) u more simultanih ratova diljem svijeta. Usporedbe su zapravo tako česte da pravi uzroci u knjizi nestaju, postaju nevažni pred njima, pred svim tim ratovima, ratovanjima, koji su "svi jedan drugome nalik". Time Huntingtonu nedostaje "samo" činjenična cjelina te povijesni slijed zbivanja. Nedostaje "samo" istina nad martirijem tih naroda čiju povijest tako hladno obrađuje.

Predsjednika Tuđmana Huntington navodi uglavnom u tamnome kontekstu. Jednom je to "Njemačkoj koristan saveznik iako nepodnošljive retorike", drugi put je "bio upozoren reducirati etničko čišćenje koje su počinile njegove trupe osvajajući Krajinu..." i sl. Kad se autoru "dogodi" ovakav niz interpretacija sa svjetskom pretenzijom da one postanu povijesna istina, onda se nad njima vrijedi zamisliti. U nekom drugom dijelu knjige možda vrijede drugi kriteriji, mi ne poznamo sve ratove (kao što ih "poznaje" sam autor), ali odbijamo slijepo vjerovati u njih, jer na lakmusu Bosna - S. P. Huntington jednostavno nije položio ispit. Daleko od toga da on nije lucidan autor; daleko od toga da je on naš neprijatelj; daleko od toga da knjiga nije značajan pregled. Ostaje samo pitanje - čega?

Hrvatski stručni recenzenti na to pitanje još nisu odgovorili, oni su ostajali na razini *hofno ludensa*, koji je dobio novu (još nerastavljenu) igračku...

Od ukupnog hrvatskoga tiska, koji je mahom oduševljen Huntingtonovom knjigom "Sukob civilizacija i preuređenje svjetskoga poretka", jedino je Maroje Mihovilović izrijekom upozorio (a Vjesnik neizravno) na bliskost Huntingtonovih teza onim srpskima, i to upravo na pitanju Kosova. Huntington opravdava srpsku politiku u toj pokrajini pišući o albanskoj odgovornosti "za veći broj nasilnih napadaja na Srbe..." Mihovilović nadalje objašnjava autorov "snažan" publicitet: "Svi Huntingtonovi recentniji kritičari, a ima ih dosta, ukazuju upravo na to da je on najgore prošao upravo sa svojim bosanskim tezama, jer su se one pokazale najviše pogrešnima". Oni govore i o autorovu "netočnom prikazu svijeta..." Mihovilović nadalje piše: "Indikativno je da je (knjiga, op. J. N.) izazvala dosta reakcija, no, pretežito osporavanja. Huntington nije dobio sljedbenike."

Ono što danas vidi svatko tko je imalo pratio tijekom srpske agresije na tlu propale Jugoslavije jest to da ta knjiga boluje od suviše globalnoga pogleda na individualne političke, povijesne i geopolitičke uzroke konflikata diljem svijeta. Bez tih generalizacija, naime, teško je tanke povezne konce različitih i individualiziranih kultura pretvoriti u pretince sličnosti, u ladice poznatosti i prepoznatljivosti te onog općeg u njih svijetu. Greške, dakle, nastaju "samo" zato. Tako Huntington olako prelazi preko Vukovara i brojnih poznatih uzroka Domovinskome ratu impresioniran tek onim globalnim.

Na kraju, pozitivne recenzije u Hrvatskoj, toga nedvojbeno intrigantnog popularno povijesnog djela, ne trebaju nas čuditi. Autor je ljeposlovnim stilom, impozantnom erudicijom, asocijacijama, naznakama povijesnih događaja, likova i poslovice, te čak i poezijom, uspio zadiviti mnoge. Njegov je prikaz vlastite ideje zanimljiv, a ona sama, originalna. Autor zaokuplja i sustavnošću, te kratkim objašnjavanjem prilika u pojedinoj državi, u konkretnom sukobu što metodološki djeluje ozbiljno. Uvjerljivost

dostiže citatima izjava poznatih političara i drugih znamenitih ljudi XX. stoljeća, zaklanjajući se iza njihova autoriteta, preuzimajući njihovu vjerodostojnost i uvjerljivost, a osim toga zahvaća baš u cijeli svijet, pa stvara iluziju sveznadara, dobro obrazovanoga, elokventnog i obaviještenog autora, koji prati stvari, koji konzultira šestotinjak izvora prije nego se sam upusti u pisanje knjige i zauzimanje vlastitog stajališta te pripadajuće argumentacije. Šteta samo što je "zaboravio" konzultirati i drugu stranu, (točnije rečeno prvu stranu, stranu žrtve - hrvatsku stranu), te ju je time svjesno i grubo minorizirao, čime je svome radu izmakao podlogu, dokinuo i uvjerljivost, i vjerodostojnost, i cjelovitost, i konačno utemeljenje te recepciju u kritički nastrojenog čitateljstva.

Šteta tolika truda.

Zatravljenost globalnim, *HS*, 10. listopada 1997.

DOBRO JUTRO, AMERIKO!

Američki povjesničar Samuel P. Huntington, ugledni harvardski profesor i osnivač časopisa *Foreign Affairs*, predsjednik Američkoga politološkoga društva, ravnatelj za strateške studije, prethodno ravnatelj u Nacionalnome vijeću za sigurnost SAD i jedan od najuglednijih politologa Zapada, iznosi u svojoj knjizi (*Sukob civilizacija i preustroj svjetskog poretka*, New York 1996.) gomilu optužaba na račun žrtve agresije. Prvo na račun nje, a tek tada sramežljivo i protiv agresora - Srbije. I taje knjiga proglašena knjigom desetljeća na Zapadu...

Znamo li poznatu američku boljku (uz naivnost), a ta je vječna želja da se svijet uredi na sliku i priliku Amerike, tada možemo shvatiti zašto su upravo SAD godinama inzistirale na nerealnom i nemogućem: najedinstvenoj BiH, na zajedničkom životu u bratstvu i slozi i to čak i nakon što su Srbi poklali 200.000 Hrvata i muslimana, porušili im domove, crkve i džamije, klali braću, sestre, žene i djecu, mučili ih u koncentracijskim logorima prema kojima su oni Hitlerovi bili tek početnički. Kad se zaborave činjenice, uzroci i nedavna srpska agresija, očito se može pokušati ostvariti ono inače u praksi očito neostvarivo - Huntingtonov povijesni remiks. No, kada se u suvremenosti, dakle, u razdoblju koje Amerikanci ne mogu reći da ga ne poznaju, da ga se ne sjećaju, pokaže da je plan sasvim nemoguće ostvariti, oči je nemoguće držati i dalje zatvorenima. I to se upravo ovih dana događa u najjačim američkim glasilima. Događa se (za sada tek) kolumnistički zaokret (ali dostatan da ga zapaze i NATO stratezi) u američkoj dugoročnoj orijentaciji prema Bosni, a predsjednik mu se Clinton (još) otvoreno suprotstavlja. Naravno, svaki zaokret uključuje (izravno ili ne) i priznanje dotadašnjeg pogrešnog kursa. Da je potrebna nova strategija o tome pišu Kay Bailey Hutchison,

126

republikanski senator iz Texasa (*The New York Times*), Robert D. Novak i Jim Hoagland (*The Washington Post*) te Richard Grenier, Harry G. Summers i Doug Bandow (*The Washington Times*). O tim se prijedlozima danas u Americi ozbiljno raspravlja, prema tim se stajalištima određuje i sasvim službeno, Bijela kuća. Sve to prenosi i radio postaja (*voice of America*). Daleko smo, dakle, od toga da bi se govorilo o osamljenu glasu. U američkom se tisku glasno i doradeno izlaže novo stajalište brojnih istaknutih opinion makera i - kako to počesto biva - ono je u suprotnosti s Clintonovim željama i planovima jer on očito želi ustrajati na nemogućem konceptu izgradnje buduće BiH upravo na kalupu SAD-a.

Kada su Hrvati, u procesu osamostaljivanja, uvidjeli da se BiH kao tadašnja "Jugoslavija u malom" neće moći održati, te su to i javno rekli, trenutačno su optuženi za komadanje susjedne države. Kad su Hrvati, uvidjevši da ih nitko neće štiti od velike Srbije ako se ne obrane sami - uzeli oružje u ruke, optuženi su za genocid. Kad su osnovali Republiku Herceg Bosnu kao uvjet bilo kakvoga kasnijega ravnopravnog života u Federaciji, opet su bili dežurni krivci. Sve to vrijeme velika je Srbija preko Drine postajala sve većom, a uskoro je srpski entitet odbio ući i u Federaciju. No, Hrvati su i dalje bili krivi za "razbijanje" Bosne, Tuđman i Milošević i dalje su bili jedno i oni su se tobože dogovorili kome koliko. Taj scenarij po kojem su Hrvati trebali šutjeti i gledati kako ih kolju i otimaju im zavičaj, komad po komad, možda upravo sada doživljava svoj konačni suton.

Najjača američka glasila pišu o američkome uzaludnom naporu da prekroji i ponovno stvori BiH prema svome predlošku ili barem po beogradskom principu "bratstva i jedinstva". "Umjesto toga mislim da bismo ponovno trebali razmotriti pitanje dijeljenja zemlje" - piše K. B. Hutchinson. Naravno, takvo stajalište nije potaknuto nekom imaginarnom plemenitošću, iznenadnim

humanizmom ili probuđenim smislom za realnost u Bosni, već strahom od uvlačenja Amerike u oružani sukob na terenu, u njoj. Strahom od razvoja situacije, u kojoj SAD više nisu neutralne, pa će im i povlačenje biti otežano te sasvim nemoguće do zadanoga roka. "Vjerujem da najbolja nada za mirnu koegzistenciju leži u formalnoj podjeli BiH" - kaže senator i zaključuje: "Clinton pojačava i ubrzava napore da se dođe do konačnoga rješenja bez podjele, ali to je krivi put. Kad jurite krivom stazom, uvećavajući brzinu, nećete stići kamo nastojite. Mi idemo krivim putem u Bosni i vrijeme je da stanemo i pogledamo na kartu prije nego se nađemo na teritoriju koji smo već posjetili ranije: u Somaliji ili Libanonu." (...) "Multietnička država je san, baš kao i amerikanizacija Balkana" - priznaje R. D. Novak - "postoji opasnost od višegodišnjeg vezivanja američkih snaga bez realne nade za uspješnu integraciju Bosne."

Richard Grenier dobar je primjer tomu kako se Amerikanci "sjete" što to zapravo rade tek onda kad ih stvari počnu stajati nepredviđenih komplikacij a. Tada je odjednom ulazak u BiH "intervencija u unutarnja pitanja strane države". No, kad je trebalo uvoditi embargo i odlično zarađivati zbog najmanje trostruko povećanih cijena tajno prodavanom oružju, nikako se toga nisu mogli "sjetiti". Sad, kad im je ugrožen odlazak iz BiH - odjednom znaju da su u tuđoj državi i da joj već sedam godina kroje sudbinu u krvi. R. Grenier se sjeća da su i na kraju Prvoga svjetskog rata mijenjane neke granice u Europi, da su se ljudi morali brzo izjasniti koju zemlju preferiraju, "ali neke od tih granica stoje do današnjega dana." *voice of America* navodi stajališta o kojima razmišlja Bijela kuća i prema kojima se negativno određuje kao i Clinton, a to su: dijeljenje Bosne po postojećim etničkim granicama te činjenica da je Dayton "izgubljeni slučaj". Glasnogovornik Bijele kuće Mike McCurry odgovorio je senatoru Johnu Warneru da "nema promjene krajnjeg datuma NATO-

va napuštanja Bosne ali žarište našega napora ne smije biti dan izlaska, nego ono što moramo učiniti sada da uspješno završimo tu misiju." U toj se izjavi može prepoznati i nesigurnost zbog onoga do sada (neuspješno) izvršenoga i strah da već sto puta ponovljeni i odavno javno određeni datum izlaska neće biti moguće održati. Za slučaj da se to dogodi, potrebno je stalno naglašavati onaj pozitivan razlog ostanka - uspješno "završavanje misije", a ne negativan (dosadašnji ukupni promašaj stvaranja multietničke države po uzoru na States). "Bosna postoji samo u glavama europske i američke državne administracije" - kažu zatim H. G. Summers i D. Bandow. Još oštrije komentiraju Clintonovu politiku u BiH nazivajući ju dopuštanjem da se čini "ono što mi nikada ne bismo dopustili ovdje kod kuće". Ironizirajući situaciju do kraja autori pitaju, bi li u Americi bilo moguće gradonačelnika grada, u kojem se u proteklih deset godina dogodilo čak 2.008 samoubojstava, privesti u Haag zbog "zločina protiv čovječanstva"? Clinton bi stubokom odbio takvo privođenje. "Zamislite nadalje...", pišu autori, "...da UN snage prisilom ishode pisanje članaka i emitiranje emisija s propagandom po vlastitoj volji. Naša nacionalna suverenost nije ugrožena, SAD nisu Bosna, ali usporedba nije predaleka. U Bosni radimo ono što je u nas nezamislivo, a time je to i sasvim neobranjivo..." (...) "Amerika je na putu da postane svjetski diktator..." (...) "Zasigurno, podjela je druga najbolja solucija, ali više je logike u njoj nego u stvaranju umjetne države koja može preživjeti samo kroz prolongiranu intervenciju Zapadnoga vojnog saveza. Podjela bi mogla biti moguća bez rata..." (...) "Potrebno je riješiti se utopije socijalnoga inženjeringa."

Hrvatima se nije vjerovalo kada su procjenjivali situaciju na početku Domovinskoga rata, kada su stvarali vojsku i institucije koje će štititi hrvatski narod od velikosrpske ekspanzije. Nije im se vjerovalo ni kad nisu vjerovali u budućnost te "Jugoslavije u

malom", štoviše, optuživalo ih se cijelo vrijeme da su krivci, djelatnici, okupatori, da žele Veliku Hrvatsku. Ni sada zato Hrvatima nije mjesto među onima, koji bi trebali poticati što skoriju podjelu Bosne jer će ionako ispasti krivcima. U tome se nalazi još jedna zamka: iako će se Bosna - prije ili kasnije - sama od sebe raspasti kao što se raspala i Jugoslavija, nije svejedno kada će se to dogoditi. Dugo čekanje prijeti ponavljanjem obrasca raspada Jugoslavije - nasiljem, agresijom, krvavim ratom. Samo, sad je u sve upleten još i muslimanski fundamentalizam kao nov eksplozivni element, koji ne poznaje strpljenje. Zamka moguće, te i takve eksplozije, stvarna je, a posljedice bi mogle biti daleko razornije od one uvodne, mostarske detonacije, za koju samo što nisu proglašeni krivima - Hrvati.

Dobro jutro, Ameriko!, *HS*, 17. listopada 1997.

(ili povodom onih povijesnih)

Za Hrvate je bitno, nakon polustoljetnog komunističkoga konstruiranja i prekrajanja povijesti, da se vrate svojim izvorima, povijesnim činjenicama. Dakako, učinili bismo grješku u koracima kada bismo bespogovorno pristali na povijesne, a proskribirane izvore (recimo one nastale za ustaške vladavine), mada mnogi od njih veze nemaju s ideologijom i iznose na svjetlo dana gole rodoljubne činjenice. Dakle povijest, a ne povijest u službi vlasti. Za komunističkoga razdoblja, kako mu neki tepaju, nacionalna se povijest primjerice uopće nije uspjela othrvati velikosrpstvu, a to znači služenju režimskoj ideologiji. Naravno, da su objavljivanja izvanrednih knjiga sjećanja Dide Kvaternika ali i Meštrovića i Pavelića u mnogome iz osnove srušila komunističke naplavine u povijesnoj znanosti no, tražiti nam je dublje. Hrvatsku je povijest moguće daleko brže razbistriti oslobodimo li se privremeno stega crveno - crne, po Hrvate zapravo još presvježe, a pogubne ideološke podjele.

Putokaz za skeptike mogu biti i primjerice čudna ubojstva i premlaćivanja koja su se u Hrvatskoj odvijala jedna za drugim, a prije pojave onih pogubnih ideologija. Dovoljno se sjetiti samo nekolicine od cijelog mnoštva intelektualaca poput Šuflaya, dr. Ive Pilara ili Radića koji su pali od velikosrpske ruke samo zato što su bili sposobni osvijetliti povijesne činjenice i predočiti ih narodu na isuviše pregledan način. Osobito je indikativno što su samo neka ubojstva (ona najpoznatija) politička, a ostala uopće nisu te prirode. Dr. Pilar je primjerice bio povjesnik, pa ipak, njegova posljednja šetnja Dubravkinim putem i više je nego sumnjivoga kraja. Dr. Tonka Šoljana, ihtiologa, onemogućavali su u Hrvatskoj pa je otišao djelovati u Bosnu i tamo se baviti faunom

Jadranskoga mora! A objavljivan je, citiran i cijenjen po cijelomu svijetu. No, njega je u Sarajevu 1980. "slučajno" pregazio kamion pod rodbini sumnjivim okolnostima. Brunu Bušića ubili su s gotovo cijelim spremnikom metaka (da budu sigurni), pa i to, nedvojbeno ubojstvo, još uvijek stoji kao savršeni zločin. Popis nastradalih hrvatskih intelektualaca, političara, povjesnika, književnika ili znanstvenika vrlo je dugačak. Pa ipak, velikoj većini je zajedničko da oružja nisu nosili, a nisu bili ni političari. Oni su bili "samo" istaknuti, uspješni i intelektualno utjecajni rodoljubi, ukratko oni, koji velikosrpskoj hegemoniji smetaju oduvijek ponajvećma. Što ubojstvima, što kasnije zatvorima, ili još kasnije političkom diktaturom kroz cijelo XX stoljeće, velikosrpstvo je uspješno obezglavljivalo hrvatski narod i zatiralo njegove najsposobnije pojedince brinući brižljivo da potlačeni Hrvati, takvima zauvijek i ostanu. To je najlakše sprovesti u život kad se maknu oni koji vide dalje. Jedan od njih je i dr. Ivo Pilar čija izdanja su doživjela i objavljivanje ali i zabranu prodaje u Beču te tajnovito otkupljivanje i spaljivanje cijele te naklade u Beogradu...

Taj segment hrvatske povijesti samo je jedan od bezbrojnih velikosrpskih virusa koji su osvijestili Hrvate, a začudili bijeli svijet. Ne poznavajući ih nimalo, taj veliki svijet čudio se hrvatskome "separatizmu, šovinizmu" ili tobožnjoj secesiji. Sve to vrijeme i stariji i mnogo dublji uzroci i Prvog svjetskoga i Domovinskoga rata ležali su u Bosni, rasvijetljeni povijesnim činjenicama čiji je niz kruna Pilarovoga znanstvenoga rada ali i jednostavan dijadem hrvatske nacionalno povijesne istine. Pa ipak, naraštaji budućih povjesnika na hrvatskim su filozofskim fakultetima rasli i obrazovali se bez dr. Pilara. Za Tita o njemu nije smjelo biti riječi baš kao ni za Aleksandrove diktature. To govori o srodnosti. Pilara ponovno nije tiskala ni ta i takva Europa, pa se može zaključiti, kao što joj nije odgovarao nekada, tako joj remeti statiku čak i danas.

Kada dakle, ne bi bilo svog tog sveprisutnog, a latentnoga imperijalizma još bismo povjerovali da su ti predstavnici sure tabule rase baš onako temeljito ispražnjene i čiste kakvima bi oni nas trajno željeli imati za inferiorne i ponižene podanike.

Neželjene istine, neobjavljeno u Vjesniku, *HS*, 24. listopada 1997.

(pokolj Hrvata u Sloveniji nakon završetka rata)

Na kraju Drugog svjetskoga rata i u prvim mjesecima poslije kapitulacije, svo nekomunističko, a inače brojno stanovništvo Titove Jugoslavije, uključujući i pripadnike poraženih vojski, bježalo je spašavajući se pred osvetoljubivim koljačima, koji su se domogli vlasti. Slovenska vrata tada su bila jedina vrata prema Zapadu, prema Austriji i Italiji. Partizani nikada nisu priznali da je to bio strahoviti pokolj, nečovječna odmazda nad ranjenicima, nad ratnim zarobljenicima, nad onima koji su se predali, nad domobranima, četnicima i ustašama, ali i nad nedužnim civilima; nad starcima, ženama i djecom. O tome postoje metri i metri filmske vrpce, koju su partizani snimali i ponosno pokazivali poslije rata. Time su se ponosili kao pobjedom. TV Ljubljana pokazala je u prosincu 1996. dio tog materijala. Svi oni, po komunističkomu svjetonazoru "tko nije s nama - taj je protiv nas", nisu imali pravo na život čak ni negdje drugdje, izvan totalitarne, zločinačkim rukama stvorene, socijalističke Jugoslavije.

Slovenija je tako išarana jamama prepunim ljudskim kostima, masovnim grobnicama, zabetoniranim oknima napuštenih rudnika u kojima je najviše mrtvih upravo Hrvata. Velika većina njih nema ni obilježja, ni križa. Postojeća slovenska komunistička vlast još nije spremna suočiti se s tom mračnom "epizodom" u nedavnoj im prošlosti. To posebno smeta napadanom i čestim polemikama izloženom Međimurcu Dragutinu Šafariću, Hrvat, koji već toliko dugo živi u Velenju da mu ni slovenski jezik, ni mentalitet nisu nepoznanica.

Prije petnaestak godina, zainteresirala gaje, kao građevinara pojava čestih iskapanja ljudskih kostiju na mjestima gdje su se gradile kuće. Tako je započeo razgovarati s ljudima iz okolice,

skupljati podatke, ucrtavati masovne grobnice u karte, fotografirati ih, i poticati svjedoke da se oslobode straha i otkriju mu istinu. Njih je svakim danom bilo sve manje, a reakcija svakojake: od burnih, odbijajućih ili prestrašenih do mučnih, rijetko razgovorljivih, te pouzdanih i vjerodostojnih. Istinu koju su mu ispričavali, a koju je kasnije nekoliko puta provjeravao, složio je u stravičan mozaik svekolike patnje Hrvata u danima prije dolaska na Bleiburg i mjesecima poslije njega.

Dolaskom demokracije i priča o ljudskim pravima Šafariću se učinilo nevjerovatnim da Slovenija može tražiti članstvo u Vijeću Europe i u Europskoj Uniji prije nego otvori svoje partizanske jame i sve zločine, kojih je na stotine. Bilo mu je također nelogično da slovenska država priznaje talijansku i vrlo malobrojnu mađarsku manjinu, a ne priznaje više od sto tisuća Hrvata.

Svaka istina kad tad iziđe na vidjelo, pa će tako ugledati svjetlo dana i istina da je u Sloveniji poubijano oko 70.000 Hrvata bez žrtava Bleiburga. Vrijeme je da slovenska vlast, prije ulaska u velehvaljenu zapadnu zajednicu naroda, postavi spomen svim mrtvima na svom tlu. To je najmanje što treba učiniti danas za one, koji su prije pola stoljeća strijeljani ili zaklani kao ranjenici, ratni zarobljenici ili civili. Tek tada ćemo moći govoriti o Sloveniji kao europskoj državi čista obraza.

Celje je od Zagreba udaljeno jedva osamdesetak kilometara, a nekadašnje Titovo Velenje još dodatnih osamnaest. Pet kilometara sjeverno od Velenja, u kanjonu rječice Pake, nalazi se Huda Luknja. Tako doista taj kanjon i izgleda. U knjizi Veliki finale na Koroškem autor Franci Sterle opisuje dramatične događaje u Hudoj Luknji sredinom svibnja 1945. Scenarij pokolja bio je sljedeći, kako pišu u slovenskome tisku gimnazijalke Nika, Duška i Ana u prosincu 1992.: Partizani su svibnja 1945. zaustavili bijeg

"ustaške sile" i njemačkih četa zahtijevajući predaju i polaganje oružja. Ustaše nisu vjerovale da će partizani poštivati ratne konvencije o vojnim zarobljenicima i odlučili su se na otpor. Neravnopravna bitka u kanjonu i dolini G. Doliča (Pancer Greben), te na području Mislinje, trajala je dva dana. Nadmoćna partizanska brigada imala je deset (10!) poginulih. Na ustaškoj je strani palo 3.000 muškaraca, a zarobljeno ih je gotovo 11.000!

Procjene su da je to tek trećina odista pobijenih u toj klopci. Kako inače objasniti da je u deset velikih skupnih jama bez obilježja pokopano gotovo 5.000, navodno, isključivo ustaša. I kakav je to boj u kojem je omjer "pobjednika" i "poraženih" 10: 14.000! ? Monstruozno je i to da su kuće sagrađene oko te grobnice...

Očevidci su izjavili da se "zbog tisuća i tisuća mrtvih između Hude Luknje i..." (sjevernije - op. J. N.), "Mislinje širio tako jaki smrad da su uokolo, četiri godine, pčele umirale". Profesor Damjan Kljajić te događaje naziva masakrom u Hudoj Luknji. Smatra da su ga izvele trupe pridošle s juga, i da je slovenskih partizana među njima bilo malo. Većina jedinica bile su crnogorske i dalmatinske. Kako su ustaše bile sa svih strana okružene kanjonom, partizanskihje žrtava bilo zanemarivo malo. Oni su ih dočekali na obroncima. Bile su to zaključne partizanske "operacije", kako kaže, s kraja travnja i početka svibnja 1945. Po toj tvrdnji mnogo se ustaša probilo do Austrije, gdje su ih na Pliberskom jezeru partizani opet dočekali. Kaznili su ih smrću tobože zato što su bježali s "pokradenim vojnim plijenom."

U uvjetima, u kojima se do današnjega dana nikakvom rekonstrukcijom ne može utvrditi ni približan broj poginulih civila; u uvjetima u kojima su trajno ostale nepoznate brojne njihove (tipično partizanski) neobilježene grobnice; u uvjetima u kojima se govori o "vojnom pokradenom plijenu", možemo se s pravom pitati koliko je civila bježalo s vojskom? Što je to, zapravo, "pokradeni vojni plijen"? Zar su to najnužnije osobne stvari, koje su

ljudi nosili sa sobom spašavajući se u posljednji tren? Posebno je poglavlje pitanje gdje je taj plijen završio? Jer navodno ga je bilo i mnogo i bio je vrijedan... I na kraju, zar nije logično da su te ustaše, ili brojni civili, koji su s pravom sumnjali u poštenje i moral nove Jugoslavije, išli s vojskom koja je jedina znala najkraći put do Austrije? Mogu li slovenski partizani tako olako sprati ljagu sa sebe riječima: "To su bile ustaše i nitko drugi", ili: "Taj su pokolj počinili partizani s juga"? Rat je bio završen, zašto se ratnim vojnim zarobljenicima nije sudilo?

Zbog toga što je postavljao neugodna pitanja i dirao u zabranjene teme, gospodina Šafarića su u novinama često napadali i vrijeđali. Osobito se isticao Adolf Štorman i to pogrđnicama vrste: neslovenac, prišlek, balkanac, južnjak i ostalim uvredama izrađenim u ksenofobičnim protuslovenskim, austrijskim kovačnicama mržnje. Moraju li se naši susjedi baš u svemu ugledati u svog sjevernog susjeda?

Spomen ploča, jedna od rijetkih, obilježila je mjesto na kojem je oduzet život žiteljima Trbovlja, Hrastnika, Zagorja, Laškega Žalca i okolice Celja; ubijeno je oko 2.000 ljudi, među kojima je bilo više od stotinu hrvatskih civila (žene i djeca) i oko sto njemačkih zarobljenika. Na njoj piše: "Umrli su tu nasilnom smrću po volji moći koja je prezirala Božje i ljudske zakone." Kapelica je izgrađena kraj najvećeg skupnog grobišta od ukupno njih pet. Slovenske žrtve bili su komunisti, koji su se vraćali s utemeljiteljskog partijskog sastanka, s obližnjih Čebinah. Zato je taj zločin (počinjen od svibnja do kolovoza 1945.) bio tako dugo zavijen u muk, još više nego onaj nad slovenskim domobranima. Ta činjenica prije svega govori o obračunu s neistomišljenicima bez obzira kojoj naciji ili uvjerenju oni pripadali, koju oni vojnu odoru nosili, koje dobi bili, pa makar to bili i komunisti!

Među svim skrivenim grobnicama najdublje je ostalo skriveno gubilište u zapuštenome rudniku Barbarin rov nad Hudom Jamom kod Laškog: Vlak pun Hrvata zaustavili su partizani. Isti su putnike bacili u rudarski rov, a vagone su opljačkali domaći. Ubijali su ih tako da bi ih vezali po deset zajedno i tako ih bacali u dubinu, okno je bilo široko oko 4,5 metra i oko 50 metara duboko. U njega su bačeni hrvatski i slovenski domobrani, ustaše i hrvatski i slovenski civili. Svjedoci navode da je bilo žena, djece, građana, seljaka... Zatim su zabetonirali pristup oknu po etažama i postavili drvena vrata ispred zida. Novinari koji su se spustili u rudnik 1990. došli su do tog zida kojim je masovna grobnica zabetonirana. Iznenadili su se jer su na njemu pronašli nekoliko nacrtanih malih križeva. Po svoj prilici križeve su crtali oni koji su morali zidati zid. Od novinarskog upozorenja na partizanske zločine prošlo je punih sedam godina, ustanovljene su dvije parlamentarne komisije i jedna vladina, ali se o Barbarinom rovu iznad Hude Jame više nije govorilo, niti je rov otvoren.

Slovenski list *Demokracija* donosi u rujnu 1997. tekst zgražanja nad oskrnućem kapelice podignute kod masovne grobnice Barbarin rov. Ukratko tekst govori: U spomen mučenicima bačenim u rudnik Barbarin rov iznad Hude Jame, mučenicima iz okolice, te posmrtnim ostatcima onih koje su odvezli ne zna se kamo, podignuta je kapelica. U njoj se nedavno dogodio vandalizam. List donosi tekst u kojem se govori da je u roku od tri mjeseca, na kraju i poslije svršetka Drugoga svjetskoga rata, u Sloveniji mučeničkom smrću poginulo više od 10.000 ljudi. Riječ je, dakle o slovenskoj Hirošimi - zaključuje list. Ne opisuje se kako je kapelica obeščašćena, ne spominje natpise, koji jasno svrstavaju počinitelje, a ne zanimaju ga ni detalji: tekst zapravo ublažava, gotovo dokida istinu.

Dragutin Šafarić posjetio je i to mjesto. Evo što je zabilježio: "Unutarnji zidovi s natpisima i lijepim slikama, te jedini hrvatski vijenac bili su poliveni lakom do visine od dva metra. Očito,

upotrijebljeno je najmanje tri kile boje. Debljina laka na tlu bila je barem dva milimetra. Da ne bi bilo dileme tko je to učinio, vandali su se i potpisali parolom: `Smrt fašizmu sloboda narodu.' I još: `Smrt domaćim izdajicama.' Policiji su počinitelji, kao i uvijek u takvim slučajevima, ostali nedostupni."

Dakle, netko tko još živi u '45-oj divljački je i uporno želio obeščastiti i to skromno obilježje nevinim žrtvama ondašnjega divljaštva, divljaštva njihovih očeva i istomišljenika. I u tome je nekažnjeno uspio. Kapelica je podignuta i radi pomirenja, ali, pokazalo se, tko pomirenje ne želi: ponovno zločinci, a ne rodbina žrtava!? Takve su parole poslije "oslobođenja" pisali komsomolci (Komsomol = Savez komunističke omladine Sovjetskog Saveza - u Jugoslaviji SKOJ, o.p. J. N.) po zidovima crkava dok su po rudarskim rovovima sijali smrt. "Kako je ova kapelica obeščaćena i do kada će takvom ostati...", piše dalje *Demokracija*, "...bit će to lijepa poputbina sadašnjoj vladi na putu u Europu." I na kraju redakcija dodaje: "Što će se sve još dogoditi s kapelicom zaista sa strahom očekujemo. Nama nemoćnima ostaje samo da molimo Boga za njenu obranu..."

Tragovi zločinstava komunističke vlasti vidljivi su i iz nekih sudskih spisa. Neka djeca stradalnika imala su tu sreću da su ih roditelji uspjeli skloniti na sigurno osjećajući da im se bliži stravičan kraj. Zločinci su naime ubijali sve živo. Ona djeca koja su bila "odložena" kod slovenskih obitelji, uspijevala su preživjeti. Zločinačka Titova vlast nije se previše brinula za krvave tragove koje je za sobom ostavljala. Tako 1. srpnja 1946. slovenski sudac u Slovenj Gradecu dopušta da, se usvoji "Judita nepoznatoga rodbinskoga imena, dana rođenja i godine od žene iz Hrvatske". Djevojčica je u trenutku nalaska imala dvije i pol do tri godine. U drugome dokumentu iz studenoga 1948. ponavlja se da je to dijete pronađeno u Doliću s drugom djecom koju su "srpski partizani", kako kaže izvornik, "doveli u Turišku Vas"... Očito, nova vlast nije mogla pobjeći od zločina, koje je počinila, jer

su iza žrtava ostajala djeca. Ti tragovi ih prate sve do danas i pratit će ih, po svemu sudeći, i u XXI. stoljeću.

O pokolju blizu nekadašnjega Titova Velenja (koje li simbolike) razgovarao sam ujesen 1997. s gospodinom Šafarićem. On je prikupio brojnu dokumentaciju, čime je uspio da mnoge komunističke zločine saznaju i današnji naraštaji. To je prava zadovoljština žrtvama za čija su stradanja partizanština, Tito i komunizam bili odredili da se nikada ne saznaju. No, pokazalo se da ni duboki rudnici, ni metar debeli betonski zidovi nisu dovoljno debeli da sakriju istinu... (razgovor je snimljen tijekom vožnje cestom do masovnih grobnica):

Koliko ste rekli da je bila dugačka kolona izbjeglica od nekadašnjeg Titovog Velenja, prema sjeveru?

U dva kraka, ona je bila dugačka više od petnaest kilometara, samo u ovome području. Riječ je o relacijama Velenje-Gornji Dolić-Dovze-Vitanje.

Koliko je kilometara nizvodno od mjesta poko ja rječica Paka poplavila?

Oko šest kilometara nizvodno začepila se od ljudi i stvari i izlila se, iz korita. Začepila se od ljudi. Okolno polje, od vode iz Pake, doslovce je bilo krvavo.

Koliko je ljudi pobijeno partizanskom rukom, i koliko je Hrvata bilo među njima?

Prema informacijama koje su domaćemu stanovništvu poznate, a koje su i objavljene godine 1992. u knjizi Franci Sterlea govori se o 4.700 žrtava i oko 10.700 zarobljenih. Ne zna se jesu li to bili samo civili ili i vojska; ali govori se da je bilo najmanje oko 90 posto civila. Bili su Hrvati. Slovenaca vjerojatno nije bilo, jer oni nisu bježali ili su bježali drugim putem, ne kroz ovaj kraj... "U ovoj kući..." (Šafarić rukom pokazuje kroz prozor, op. J. N.) "...privremeno je živjela Marija Kvartič. Ona je i danas živa, a rođena je 1903. Sve je svojim očima vidjela.

Kako se zove ono mjesto koje je krvava rijeka preplavila u svibnju 1945?

Paka pri Velenju.

A mjesto gdje su judi, kako se priča, dva dana sustavno ubijani?

Kanjon Paka. Huda Luknja, isto kanjon. Tu je još i špilja Huda Luknja, mjesto, idealno za klopku, neravnopravnu borbu, bjelodani pokolj. Ali, pazite, i nad civilima! Jedan mi je Titov borac u polemici nedavno odgovorio: "Pa šta, i drugi narodi su masovno ubijali civile!" Zar je to opravdanje!?

Rekli ste mi da se ne obrađuje dio polja na kojem se smatra da se nalaze grobnice. Zna li se kojeg datuma je bio pokolj?

Svakako poslije kapitulacije okupatora. Očevidci se ne slažu oko togaje li to bio, petak, subota ili ponedjeljak. Neki anonimni izvori mi dojavljuju da je pokolj započeo u petak popodne, oko šesnaest sati.

Govorite o anonimnim pozivima upućenima vama od judi, koji su znali da se bavite istraživanjem istine o partizanskim pokojima poslije kapitulacije?

Mnoge podatke sam tako saznao i kasnije ih provjerio, utvrdio točnima. Mnogi se, znate, još boje. Tih je zapravo najviše, a ja nekih problema gotovo da nisam ni imao. Nešto uvredljivih polemika, ali javnih, po novinama, i to je sve. Ipak, ljudi još uvijek teško o tome govore. Mnogi puno znaju, ali su nepovjerljivi: morate im znati prići.

Koliko dugo istražujete okolicu Velenja i masovne grobnice u kojima je mnogo žrtava Hrvata?

Oko 14 godina... Vidite, ovdje je sada pred nama srce kanjona. Gore, okolo, na strmim padinama bile su partizanske zasjede. Žrtve nisu imale šanse. Jednostavno im nije data. Poslije su se "pobjednici" hvalili da su imali male gubitke!

U Hrvatskoj, za rodnu kuću Đure Pucara Starog, stoji uz cestu valjda deset putokaza, s preciznom kilometražom za svaki slučaj, da ne propustite tu "znamenitost". Na ovoj cesti ne nalazimo

nikakav spomen. Ovi ljudski životi manje vrijede? Ima li u poljima ili gore u šumi ikakvih obiježja?

Ovdje nema ništa od toga. Na samom izlazu iz kanjona, ljudi kažu, glavna je grobnica. Tu je pokopano oko 115 osoba. Znači, ispod ruševina grada, koji je gore na brdu. Sada ulazimo u Gornji Dolić, tamo naprijed su brojni grobovi.

Kako to da današnja slovenska vlast tako uporno šuti o tim masovnim pokoljima ne samo Hrvata; o presudama bez sudova, o klanjima djece, o strijeljanjima poslije kapitulacije?

Čujte, glavni urednik Dela na uredničkom je mjestu već četrdeset godina. Trebam li vam reći išta više? Što se promijenilo? Jedan štiti drugoga dok vrijeme ide.

Ali Europa kuca na vrata...

(odmahuje rukom) Ovo područje desno i lijevo su grobovi. Preko one stare pruge je bio prijelaz. Mitraljezi su bili užareni od neprekidne paljbe. Kuća ispred nas lijevo i ona graba iza nje... to je grobnica! Grobnica iza kuće! Gornji Dolić 53. Ove kuće desno, temeljene su na ljudskim kostima. Tu su gore pobijeni Hrvati. Kad su partizani ovdje zarobili ustaše, četnike i domobrane, onda su razdvojili četnike od njih da bi ih pozatvarali, a domobrane i ustaše su pobili! Jer, kad nekoga zatvoriš na mjesec, dva ili tri, on ostane živ, a može se i "popraviti". Hrvate su odmah strijeljali. To je bila i Titova politika.

Hrvati su znači bili opasniji, oni nepopravljivi neprijatelji...

To je apsolutna istina, nema tu tajne. Svaki je Hrvat za njih bio ustaša, bio mlad ili star, muškarac, žena ili dijete. Hrvati su zarobljeni ovdje, u Gornjem Doliću. Pogledajte livadu koja se ne obrađuje.

U svom dugogodišnjem prikupljanju Šafarić je došao do točnih podataka o svakoj od 14 grobnica koje je za sada stigao obraditi samo na ovome području. Inače ih poznaje više od dvije stotine!

Sve su one u dolini uz rijeku. Pokolj je bio od 11. do 14. svibnja 1945.; dakle, grobnice su nastale poslije kapitulacije. Leševi su skupljani čak i tri tjedna poslije pokolja. Riječ je o području obuhvaćenom lokacijama: Paka pri Velenju, Huda Luknja, Gornji Dolić, Mislinja, Dovze. Na specijalnoj vojnoj karti Šafarić nam pokazuje ucrtana mjesta jama. Na kartama sve vrvi od ucrtanih križeva, ali na poljima nigdje nijednoga postavljenog križa nigdje obilježja, spomena, svijeća... Čitamo imena mjesta, niz je nepregledan. Prsti nam zastaju na brojkama: 500 leševa, pretežito civili, Hrvati, Nijemci, Slovenci: počinitelji - partizani; 100 leševa u podnožju klanca; preko rijeke 100 leševa; uz prugu isto; zatim 30 dječjih, pa još dva odrasla. Rodbina je počela otkapati, pa je pronašla još nekoliko leševa, ali ne i traženoga. Zatim su im iskopavanje zabranili, smjesta ih potjerali. Tristo metara niže, pod magistralnom cestom, veći je broj leševa Hrvata; razbacana mjesta grobnica 20 leševa nepoznat broj leševa; nepoznat... Na kraju liste dopisano je: "Podaci nisu konačni, prema izjavama svjedoka - moguća su veća odstupanja."

Vraćamo se u Zagreb, razgovaramo o senzacionalističkome tisku u Hrvatskoj. Njih ove teme ne zanimaju. Morali bi se onda boriti za istinu, širiti ju i odista istraživati, a ne izmišljati. Njih samo zanima koliko tko u se na se i... Nas pak zanima prešućivana istina. Od 24 istražene grobne lokacije, za nj ih tri ne zna se koje su narodnosti žrtve; za jednu masovnu grobnicu stoji da su u njoj partizani; u svima drugima su Hrvati i poneko od pripadnika drugih naroda. Ali, čak u 12 grobišta isključivo su Hrvati! Dakle, više od 50 posto žrtava su Hrvati! Kada zbrojimo te približne brojčane podatke, samo za ta 24 grobišta, dolazimo do one najmanje moguće brojke, što znači da je od 1140 žrtava barem polovica Hrvata nečasno zakopana samo na jednome području.

Zadnji pokolj u ovome kraju bio je 6. kolovoza 1945.! Na Deželakovu grebenu na Savi tijekom tri godine voda je izbacivala

leševe i odnosila ih. Stratište Klembasov kamenolom: tu su ljude klali nožem i na njih nabacali stijene. "Tvornica vapna - u četiri peći ubacili su ljudska tijela..." Ima li razlike između Tita i Hitlera, pitam se na glas?

Slijedi popis masovnih grobnica u Sloveniji po pokrajinama: Gorenjska, Ljubljana i okolica, Dolenjska... itd. Za većinu grobnica (čiji popis neće stati u ovaj članak) treba reći da su označena malim križićima i natpisom..."I mi smo također umrli za domovinu." Po službenoj je izjavi u navedenim područjima zakopano 32.700 Titovih žrtava. Tome treba dodati podatke o naknadno pronađenih još 1.500 žrtava. Slijedi popis za Brežice: skupno grobište širine 10 i dužine 120 metara – slovenskih je domobrana oko 2.000 prema broju dotegljenih željezničkih kompozicija koje su tijekom cijelog mjeseca srpnja pristizale, Hrvata dovezenih iz Zagreba je oko 10.000... Krakovski gozd: ponegdje su križevi; slijede Logaška krasnica, Crni vrh, trokut Postojna - Logatec Hrušica, zatim Cerknica, Pivka, Štajerska, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Suhodol, Hocko Pohorje - pokolj u kolovozu 1945!, Tezenski gozd: kosti u jarku, koji je asfaltiran, Dravograd: kosti u dužini od 25 kilometara, Rimske Toplice: pobacani u krater od bombe... Četiri masovne grobnice Hrvata u Tuhinjskoj dolini; slijedi devet redaka samo imena mjesta masovnih gubilišta... pa Tolmin: popis 24 stratišta. Gruba službena procjena govori da je u Sloveniji, za Titove Jugoslavije, našlo i okrutnu smrt i neljudski zaborav poslije završetka rata, oko 210.000 ljudi; a prema procjeni stranih povjesnika, preko 300.000 ljudi (više nego cijeli današnji Split). To su samo podatci, koje je iz slovenske (dostupne) dokumentacije izabrao Želimir Kužatko za Hrvatski Domobran. Koliko je tek strašna ona puna i potpuna istina?

Samo u okolici Celja izvansudska usmrćenja izvršena su na čak 29 mjesta. Trideseto mjesto je odlagalište tvrdih otpadaka iz otpadne sadre Cinkarne Celje i pretežiti dio postojećega komunal-

noga deponij a u Bukovžlaku. Dokumenti govore da je Celjsko područje, po broju masovnih izvansudskih usmrćenja najbrojnije... Samo neki Konrad, koji danas živi u Žalcu, potpisnik je za oko 70.000 likvidacija na tome području. Istina je neumoljiva...

Zanimljivo je bilo predstavljanje slovenskog predsjedničkoga kandidata, dr. Bernika. On se, kao i ostali predsjednički kandidati, nije ni riječju dotakao manjinskih pitanja. No, izrekao je sljedeću istinitu konstataciju: "Zbog masovnih i nezakonitih pokolja velikog broja ljudi u Sloveniji, mnogi danas još nemaju izvoda iz knjige umrlih, tako da pred sudskim organima ne mogu zaključiti vlasničke i ostavinske rasprave".

Ono što je dokumentaristički najdragocjeniji je iz rada Dragutina Šafarića je to, što nas on prije svega upozna s povijesnim činjenicama, koje su zaboravili čak i oni koji su pisali monografije o Bleiburgu. Tako, primjerice, o pokolju u klancu Paka - Huda Luknja - Gornji Dolić - Mislinja, povodom 50-te obljetnice Bleiburga u svibnju 1995. uopće nema ni govora!

"Zločine su činili oni drugi, prijašnji, a ne mi" – uspavanka je koja se u Sloveniji još priča. "To su bili njemački i ustaški vojnici, koji su pružali otpor" – pjesmica je za državno (skupno) umirenje. Paradoksalno, ali istinito; tako najbolje štite još žive koljače među sobom. Takvo ponašanje su davno prepoznale i preživjele žrtve i djeca žrtava. Tko su bili ubojice, po svojem mentalitetu, svjedoči i ova izjava očevidca: "Na travnjaku ispod ceste bila je ubijena neka visoka dama puna zlatnine, kojoj je netko jednu nogu tako podupro da je, onako bez gaćica, pokazivala svoje najintimnije dijelove." Ležala je tako danima, sve do raspadanja...

Jednoga od koljača zatekli smo pred kućom kako mirno klepa kosu. (Naknadno saznajem od Šafarića: nedavno je umro u ljubljanskoj bolnici od komplikacija poslije banalne operacije, u dobi

od 74 godine. - op. J. N.) Njegova je priča jedna od stravičnijih između onih koje je Šafarić čuo od očevidaca. Taj je zločinac svojevremeno došao na neku proslavu u obližnju seosku gostilnu. Kako se u gostionicama svašta priča, na dnevni red je došao i pokolj civila, vojnika, žena, staraca i djece u njihovome kraju sredinom 1945. Supijani se koljač ponašao kao da se to njega uopće ne tiče. Gotovo se izvukao. Međutim, tada je progovorila, recimo "Marica". U gostionici je nastao tajac. "Ti si sam, vlastitom rukom, poklao 60 ustaša!", rekla mu je u lice. "Šta pričaš" – odgovorio joj je i ne shvaćajući koliko je priznanja u njegovoj narednoj rečenici: "Ti si tada još bila mala." - "Ja sam tada imala 12 godina i točno se sjećam kada si krvavih ruku preko lakata upao u moju kuću i tražio od moje mame da opereš ruke. Još ti je moja majka govorila: `Ne u kuhinji pred djecom, gdje se jede' - i iznijela ti lavor u dvorište. Hvalio si se da si vlastitim rukama upravo zaklao njih više od 60!" Nakon toga je zašutio, gostilna je gledala u njega. Okrenuo se i brzo izašao...

Ratni zločin nikada ne zastarijeva (osim ako je "pobjednički", saveznički, komunistički ili partizanski). Ne zastarijeva pa čak i onda kada ga počini, prizna to i o njemu snimi brojne filmove (Vijetnam!) jedna supersilapoputvelehhvaljene i demokratske Amerike...

Već sutra, jedini svjedoci bit će djeca slovenskih očevidaca, koja će moćijedino nepotpuno i nekompetentno svjedočiti tek o čemu se to u njihovoj kući potihogovorilo...

Novinar u mirovini, L. Ojstrsek, u članku s naslovom *Gorice nad Šoštanjem skrivaju grobove poslije rata pobijenih*, kaže i ovo: "Vjerojatno nema općine u Sloveniji, u kojoj ne bi imali grobova, koji skrivaju grozote ubojstava izvršenih masovno, a po okončanju Drugog svjetskoga rata. U našoj općini to su Šoštanj, Velenje, Gaberke, od Pake do Mislinje, Šentilj."

Šafarić, rodom iz Međimurja, niti je sam stradao, niti je stradao itko od njegovih koncem Drugog svjetskoga rata. On jednostavno

istražuje istinu koju su partizani, *titići* i komunjare brižljivo skrivali sve ove godine i još je skrivaju. Gospodin Šafarić ne nagovara na osvetu, niti je u potjeri za zločincima, nego istinom osvjetljava namjerno iskrivljenu prošlost. Sve ostalo je posao pravne države.

Kada smo obilazili Mislinju, odnosno njezin posljednji klanac na potezu od Velenja prema samome mjestu, uz sam austrijski Bleiburg, Šafarić je pokazao na masovna grobišta tik uz cestu. Zapravo, nije ih ni trebao posebno pokazivati. Čim smo zaustavili automobil i spustili se do tunela i stare zapuštene pruge, opazili smo kose padine divljih travnjaka i nepravilnih humaka. Oko grobišta bili su voćnjaci. Tako plodne voćke još nisam vidio. Grane jabuka bile su savijene kao kod tužnih vrba. "Nitko ih ne bere, niti jede", kazao nam je. Oko 500 metara široko i 700 metara dugačko grobište prostiralo se po upadljivo nepravilnoj površini travnjaka lijevo i desno od pruge obnovljeno voćnjacima. "Nitko te padine ne obrađuje. Nitko tu ne gradi kuću", pokazivao nam je. Na fotografijama, koje sam tom prilikom snimio, vidljivo je da trasom stare željezničke pruge, pošta i telekomunikacije Slovenije polažu telefonski kabel. Ovdje se moralo vrlo pažljivo kopati i točno u decimetar slijediti crtu napuštene željezničke pruge. Jedino je ona nedirnuti, sve lijevo i desno od nje puno je ljudskih kostiju. Na stotine njih. Jedan krivi potez i bager bi ušao u masovnu grobnicu. Otkrio bi zločine i genocid nad, ponajčešće, Hrvatima. Genocid za koji slovenska vlast još jasno i otvoreno ne želi znati. Pogotovo to ne žele slovenski vodeći mediji ili tiskana glasila, primjerice *Delo*.

U brojnim polemikama s borcima NOB-a u slovenskome tisku i izvan njega, a koje je Šafarić od devedesetih godina do danas vodio, sliku zločinačkog mentaliteta, možda ponajbolje oslikava polemika s borcem Rudijem Rogeljem iz kolovoza 1997. Rogelj je predsjednik vojnih invalida Maribora. Suočen sa Šafarićevim podacima o zločinima (i) slovenskih partizana, poslije kapitulacije

okupatora (9. svibnja 1945.) ovako je otpisao Šafariću: "Republiku Hrvatsku drži fašistoidnom gotovo cijela Europa, a ja pretpostavljam zbog njena odnosa prema vojnim invalidima i borcima Drugog svjetskoga rata..." (Što se tiče pokolja civila poslije kapitulacije - op. J. N. - Rogelj ovako nastavlja opravdavajući se): "...i Amerikanci su samo u Europi uništili gotovo milijun njemačkih vojnih zarobljenika, pa si zbog toga nitko ne stvara probleme. Svatko ima oružje - ne za sijanje ruža - već isključivo za uništenje i ubijanje." To je ta poznata komunistička defektnost, ne samo ravnodušnost, već upravo lakoća i uživanje nad tuđom boli i žrtvama, a nad vlastitim nepobitnim zločinima... To je to titovsko divljaštvo bezakonja, koje se vječno gradi da za Ženevske konvencije nije ni čulo. Ali kad je o njihovim žrtvama riječ, onda podižu dreku do neba i grade Keopsove piramide od betona, "da se nikada ne zaboravi!" Rogelj ovakvim svojim odnosom, dakako između redaka, priznaje partizanski zločin, a nešto kasnije ipak i brzo pere ruke od njega (kaže da on nije klao "nisam tada bio u deželi"). Dakle, moguće je da bi i on klao, ali nije bio u deželi. To je (jedini) razlog? Logika mu je: jesam lopov, pa što, i drugi su! Da oružje tome i služi - to je debela laž. Ono ne služi (isključivo) zločinu.

Na primjeru Trbovlja preživjeli svjedok govori o uvijek istome scenariju: prvo bi se danima cestom kretale nepregledne kolone civila, vojnika, žena i djece, a strojnice bi se čule svako malo. Zatim bi zabrujali kamioni: ubijene su prevozili u jamu kod Hrastnika i zakopavali ih u rudničkome području Dobrna, Trbovlje. Poslije toga su dovozili krvavu i prostrijeljenu vojničku robu na pranje u bolničku praonicu. Tako se događalo poslije svakoga strijeljanja. Djeca su gledala kako partizani bacaju ljude i bombe u jame i zatrpavaju ih.

Kako je do toga došlo, zašto se Dragutin Šafarić tako predano godinama bavi istraživanjem partizanskih zločina i grozota u Sloveniji nad, u prvom redu, Hrvatima civilima? Odgovor je u

obimnoj arhivi, u njoj piše i ovo: "Kad sam se vozio iz Trbovlja prema Savinjskoj dolini i dalje prema Velenju, suze su mi pritiskale oči. Od 1964. sam se vozio po ovim cestama, živio u ovome kraju, a da mi nitko ništa nije rekao o pokoljima, o tome što se ovdje događalo. Kolika je to sramota, da tako lako i bešćutno stupamo po tlu i cinično se pozdravljamo i veselimo nad potocima ljudske krvi, krvi nedužnih ljudi."

O masovnim se grobnicama uglavnom šuti, dok o otvaranju još nema ni govora. Monstruozno je ponašanje onih ljudi, koji su svjesno na kostima žrtava sagradili svoje kuće. Da su bili svjesni što rade govori činjenica da su tražili od građevinara i projektanata (Šafarić) nešto geološki sasvim neopravdano: da se ne iskopava teren, već da ga se nasipa. Zahtijevali su da se temelji ne kopaju već da se kuće (bez "ikakvog stvarnog" razloga) zidaju na betonskim pločama, a ne temeljima. U Gornjem Doliću, među kućama sa sjeverne strane ceste, jedna je upravo tako sagrađena. Kći umrlog partizanskoga zločinca, koji je osobno ubijao Hrvate, upravo je nad masovnom grobnicom sagradila kuću. Primakla se zidovima nešto bliže cesti pa joj kuhinjski prozori gledaju iza kuće - na zemlju nasutu preko kosturnice. Temelje nije kopala, izlila je betonsku ploču; znači, točno je znala što joj je ispod kuće. Ništa joj ne smeta imati dom, živjeti i disati nad samim zločinom, nad mjestom nečovječnog poslijeratnog pogubljenja tolikih ljudi. Njezin otac, gradeći prije nje, kuću je podigao ispod ceste, samo 80-tak metara od druge grobnice, one u njegovome vrtu. To je slika komunizma, oca i kćeri. Jesu li to uopće ljudi? Pa ipak, ti isti, do dana današnjega, 52 su godine udobno živjeli kao pravednici i pobjednici (!), ne odgovarajući pravdi za genocid. Sustav još čuva takve krvnike umjesto da barem simbolički oda počast žrtvama.

I sada su upravo ti i takvi krvnici u Hrvatskoj, osilivši se tijekom titoizma, najbrojniji i najgrlatiji "istražitelji" blistave hrvatske osloboditeljske akcije Oluja! Oni sada progone sve nas i traže

pravnu državu, arlaučući o nekakvim ratnim zločinima, koji "nikada" ne zastarijevaju.
Oni traže pravdu!

Obilazimo neke od Velenjskih lokacija, na kojima su partizani i domaći ljudi zakapali tragove genocida. Čim prođete klanac i mjesto, ući ćete u široku dolinu u kojoj se za vedra dana u njenome dnu naziru visoka brda nad Bleiburgom. Pokolji u dolini rječice Pake od Velenja do Mislinje prethodili su onome najvećem, Bleiburškome. Ovdje pred Mislinjom, svoje je kosti, u stravičnom partizanskome masakru, ostavilo čak 4.700 žrtava. Pretpostavlja se da je među njima bio i veliki međimurski pjesnik Vinko Kos, star tek 33 godine. U knjigama se navodi podatak o 10.700 zatočenih, te o najmanje devet stotina pobijenih civila.

Većinom Hrvata.

Uspinjemo se do mjesta Mislinja i postepeno spuštamo u dugu dolinu, koja vodi na sjever. Tu je klanac najuži baš kao i nešto niže kod tzv. Titova Velenja i Hude Luknje. Dolazeći s više strana, kolone su se spajale upravo ovdje. Jasno je zašto se upravo pred Mislinjom zbio pokolj...

I opet: nigdje uz cestu, nema nikakva vidljiva spomen obilježja. Današnja slovenska demokratska vlast ne misli da bi išta trebalo promijeniti.

I tek što smo Mislinju i župnu crkvu ostavili za sobom, sa zapadne strane ceste koči se metrima visok betonski spomenik koji valjda simbolizira cvijet! Komentiram na glas: "Ovo zasigurno nije spomen na žrtve u dolini rijeke Pake" - "Ne...", odgovara mi Dragutin, "...ovaj je spomenik podignut jednom jedinome partizanskom borcu poginulom na ovome mjestu. Vjerojatno je sudjelovao u pokolju nekoliko stotina metara niz Paku."

Svatko objektivan može priznati samo jedno: ovako su se potpisivale zvijeri.

Toliko o pravdi, toliko vrijede tisuće nevinih života! Nisu zaslužile ni jedan križ uz cestu, a ovoliko kubika betona vrijedi jedan jedini partizanski život? "Što ti je `pobjednička' povijest!", izgovorio sam i zadugo zanijemio.

Dragutin, Robert i ja šutjeli smo duge kilometre niz Paku na povratku kući. Šutjeli smo i koturali se zemljom hrvatskih grobova, tajnim kosturnicama. Koturali smo se Slovenijom, krivudali između stotina grobišta natrag do naše Hrvatske. Do države u kojoj su logor Jasenovac, ili onaj u Kamporu na otoku Rabu, u kojima je bilo i Slovenaca, obilježeni do neba. Obilježeni za sva vremena tako da ih cijeli svijet zna i vidi. Čak i iz satelita. No, Jazovku i Macelj veće malo teže otkriti... Čak i iz automobila...

I treba na kraju parafrazirati: "Strašno je znati." Zapravo, najstrašnije je znati. Shvatiti kako stvari stoje. I što je najgore: gledati da još uvijek sve samo stoji. Zločin nastao u mjesecima poslije svršetka rata. Nastao u svibnju, lipnju, srpnju, kolovozu i rujnu toliko burne i dugo slavljene kapitulacije iz godine 1945... No, malo je teže slaviti ovu drugu, stvarnu kapitulaciju uljudbe.

Tek kada je svijet Tita prisilio potpisati dokument o pomirenju, masovni pokolji su zaustavljeni, a pojedinačni slučajevi su predati u nadležnost Udbe i njezinih plaćenih ubojica. Njihove su cijevi bile užarene još do 1990...

I danas se pokatkad zločinački zacrvene.

Sasvim prigodno... komunistički.

Dragutin Šafarić: Bleiburg prije Bleiburga, *HS*, 13. veljače 1998.

Dragutin Šafarić, nije prestao istraživati partizanske zločine u Sloveniji. Danas je već osnovano društvo za istraživanje partizanskih poslijeratnih zločina, koje redovito surađuje s vrlo aktivnim isto takvim varaždinskim društvom. A nakon otkrivanja tenkovskih rovova prepunjenih ljudskim kosturima (otkrivenih pri gradnji autoceste kod Maribora) slovenska je vlast, pod pritiskom javnosti, napokon morala otpočeti sa sustavnim obilježavanjem masovnih partizanskih zločinstava. No, čovjek koji je novinarima otkrio gdje su točno počinjeni masovni komunistički zločini i gdje su sve kosturi, šest mjeseci kasnije nađen je obješen o stablo u obližnjoj šumi. To je bila poruka... jer riječ je o obiteljskom čovjeku, koji nije imao razloga dignuti ruku na sebe.

Isto tako i današnji "reformirani" ili tzv. socijaldemokrati, Šafariću prijete telefonski, fizički, prate ga automobilom, zaustavlja ga i maltretira slovenska policija... naplaćuju mu nepostojeće globe, nazivaju ga ustašom. Svemu tome unatoč, polako se širi njegov računalni centar i krug suradnika...

Početakom 1998. raspolagao je podacima o dvije stotine (200) lokacija. Danas raspolaže geometarskim, satelitskim koordinatama i kartama za 895 slovenskih lokacija masovnih grobišta nastalih poslije Drugog svjetskoga rata! Najmodernija računala obrađuju podatke po godinama i općinama te izrađuju tabele. Ukupan materijal nalazi se na više desetaka CD-ova, a djelomično je tiskan i u tri knjige.

Ukupan materijal s kartama i fotografijama razaslan je i pohranjen na sigurno, na devet tajnih adresa: odvjetnicima, liječnicima, povjesnicima. Na tajno čuvanje. Ta je baza podataka naime isuviše vrijedna, da bi nestala tek tako slučajno preko noći, u slučajnom požaru ili slučajnom nestanku g. Šafarića...

Osim baze podataka, imponira i Šafarićeva biblioteka naslova o Drugome ratu i genocidu u Sloveniji, koja pitanje obilježavanja grobova mučki ubijenih žrtva Drugoga rata, baš kao ni pitanje

Savudrijske vale, nuklearke Krško ili Ljubljanske banke, nije morala riješiti da bi postala članicom velike, divne i ujedinjene Europe. Taj uvjet naime, nitko iz Europe, Sloveniji nije ni postavljao!

Na ovaj tekst, još mjesecima poslije, stizale su mi reakcije iz inozemstva, čak i iz daleke Australije. Posebno su se zahvaljivali brojni pojedinci iz Društva hrvatskih političkih zatvorenika tvrdeći da toliko podataka o toj prešućivanoj sramoti, nikada +još do sada nije bilo moguće objaviti. Iz Slovenije su mi javljali da je "probijen zid šutnje", da je *Slovo* razgrabljeno i sada se svakodnevno fotokopira, ide iz ruke u ruku. **Pola godine kasnije još me nešto zaista (u svom tom Titovu mraku) razveselilo: javljali su mi da su dugo pripremane knjige s ovom zabranjenom tematikom, napokon u tisku!**

Neka to bude moj mali križ sa svijećom i cvijećem na humku onih, koji su poginuli za slobodnu i samostalnu domovinu, a od zločinačke, komunističke ruke. Za one koji (još) leže na nekoj nepoznatoj i neobilježenoj poljani bez prava na humak i križ.

Gledajući danas dužinu Šafarićeve CD "biblioteke", trebamo ponoviti onu staru: svaka stvar ima svoj početak... A on je, hvala Dragutinu i na tome, već vrlo daleko iza njega.

Tako taj, samostalni projektant iz Velenja, postaje hrvatski komunistički Wiesenthal. Samo, njemu partizanski zločinci ili njihova divljačna, vandalizmima sklona djeca, nikada nisu bili cilj već jedino istina. Ipak, oni mu, i dan danas, prvih dana 2003., čak i u 21-om stoljeću (!)još prijete smrću. I to žešće nego ikada...

Naravno, o svjetskim fondovima kakve Wiesenthal pola stoljeća ima na raspolaganju, Šafarić ne može niti sanjati.

Velimir Visković, napokon predsjednik, skandaloljubac, svojom je sveprisutnošću na jedan, odavno viđen, prosperovski način, do te je mjere zagadio medijski prostor da je u svom adolescentskom predsjednikovanju zaboravio ili oglušio se čak i na argumente.

Visković (u razgovoru za *Vjesnik*: *'Nitko nije bolji Hrvat od nas'*, objavljenu 02. studenoga o.g. u rubrici Kultura), odbija znati da ja nikada nisam komentirao podrijetlo njegove žene:

Sramna egoistična potreba

Kao tvorac neke novologike, on me optužuje, iako sam priznaje da ne želi kopati po starim novinama i točno ustanoviti objavljeno! Ali zato brzo želi podvaljivati...

Za njegovu informaciju, stigmatizirao sam Viskovićevu sramnu potrebu kao intelektualca, velerazglašenog literarnog arbitra i tzv. Europejca da tijekom srpske agresije na Hrvatsku tiska svoje slabo prodavane knjige u Beogradu, jer tadašnja bi razrušena Hrvatska imala biti i njegovom domovinom...

Gospodin je tada, mislim jedini (osim Igora Mandića), sine dignitas pohitao u Beograd i tamo, možda, temeljem svojih rodbinskih veza, ne samo tiskao svoje slabo prodavane knjige, nego se po povratku u Zagreb tim poslovanjem još i hvalio. To sam stigmatizirao, a to vrijedi ponoviti i danas.

Pretpostavljam da gospođa Visković tada (1996. ili 1997.) nije bila maloljetna, pa ako je danas spriječena, mogla se tada, u pravo i jedino vrijeme latiti moga teksta (ako je uopće bila spomenuta), pa na njega odgovoriti. I odgovorila bi da je to sporno, ali nije o tome riječ. No, bio je to svakako, jedan tekst o Viskoviću, a ne kako si on umišlja, više njih.

Tako isto istupa i povodom svoje druge štíćenice, također, vjerojatno, već dulje vrijeme punoljetne - Sibile Petlevske, koja je, *nota bene*, nedavno dostigla svoju "najvišu" razinu, kao ovlaštena delegatkinja Ivice Račana. Visković istupa i u doktoričino ime.

Stranice "beščaća"

Ona je (odmah zatim) javno (da li prema narudžbi ?), nekorektno napala hrvatske literarne klasike, nazivajući njihovo rodoljubno djelovanje "stranicama beščaća". Kada je od njih dobila argumentiran odgovor, javlja se isti taj krivotvoritelj, duhovni mentor opće prakse i uporno podmeće da je ta replika Petlevskoj grozan "govor mržnje".

Te njihove aferaške, samopromotivne i samodpadne, medijske laži istisnute su samo zbog Društva hrvatskih pisaca, zbog Viskovićeve želje za predsjednikovanjem te zbog subvencija od ove, trenutne vlasti, kojima se nadaju i bez kojih ne mogu opstati. Ovaj predsjednik upravo taj masan novac, tako je to prosperovski prozirno, pokušava svim tim javnim potvorama odraditi. I sad su ta njegova medijska iščašenja samo puki govori ljubavi? Nakon njegovih optužbi i uvreda mi trebalo odgovarati ljubavlju? Kad nas zovu ognjištarima nije dakle, govor mržnje, on to jest tek kad mi njih zazovemo čergarima !?

Istina boli

Na kraju, gospodinje Visković odbio moj prijedlog da nesporazum riješimo privatno, a ne putem novina ili drugih instanci. Ali, zahvaljujem mu što se javno sjetio mojih već prašnjavih članaka iz 1996. u *Hrvatskome slovu*. Hvala na komplimentu. Istina, očito je i u ovome primjeru, najjače boli. Zato me se "hrabro" sjetio danas, u vremenima oživljavanja crnih lista te planskog zagušenja medija stalnim ugoščivanjem jednih te istih sporednika i podobnika; u vremenu razračunavanja s neistomišljenicima i nesposluš-

nicima, pa i s klasicima; u vremenu općeg revanšizma i "okretanja boce" te procesuiranja i obračuna tog današnjega taloga s "klasnim neprijateljem"; u trenutku ukidanja moje emisije na Radiju te već petogodišnjih sudskih, uzaludno montiranih optužnica protiv mene.

Zahvaljujem mu na toj apatridnoj, polutanskoj koncepciji i sluganskoj "koincidenciji", štoviše sinergizmu s Donatom Mg i svima koji se takvima osjećaju...

Odbacujući ikoju dalju, potpuno bespredmetnu prepisku s gluhim i slijepima (još od "početka svijeta", od 1945.) moja Vam je poruka: Nećete moći lažima ugušiti ni slobodnu riječ, ni snagu argumenta, niti naše rodoljublje... tvarišči... nego jedino sebe.

Duhovni mentor opće prakse, *Vjesnik*, 09. studenoga. 2002.

(storija o ACY-ju)

Na dnu

Netko je nedavno, govoreći o skandalu i zaštitarima, tj. o pretvorbenoj gunguli u ACY ju, spomenuo ugled te naše "najstarije nautičke organizacije". Prvo, Adriatic Club Jugoslavia nikada nije bio najstarija nautička organizacija u nas. Odavno se zna (jer je ACY jedva punoljetan) da su se drugi pojavili desetljećima prije, razvili pametnije i kvalitetnije, te egzistirali i poslovnije i bez skandala. Dovoljno je reći: već odavno, pretekla ga je obitelj Žic, a nedostižan standard pruženih usluga nautičaru postavila je marina Punat (ali, treba znati da joj domaći nautičari žestoko prigovaraju cijeni). Prelaskom ACY ja u državne ruke, malo je izgleda da će takva tradicija biti ostvarena, a pozitivna bilanca vraćena.

Historijat

Velike ideje o stvaranju Adriatic Cluba Jugoslavia, velikoga barbe, meštra Veljka Barbierija, nikada ne bi bilo da zgrabiti u nautiku, u posttitovskoj Jugoslaviji nije smiojedino on. Ostali poslovni ljudi, pa čak ni nautički poslovnjaci-znalci o tome nisu mogli ni sanjati. Kako onda, tako cijelo vrijeme rata, pa tako i danas, Barbieri je intimno vezan uz novčarskoga hiromanta Antu Markovića. Taj, ondašnji predsjednik Saveznog Izvršnog Vijeća Jugoslavije, da je placet, i Barbieri (godine 1983.) može otpočeti gradnju "svog" lanca marina. Međutim, vrlo se brzo pokazuje da je riječ o lošoj konfekciji, uzurpaciji najljepših jedriličarskih točaka Jadrana, okupaciji obalnih i otočkih naselja parazitiranjem uz njih - a ne gradnjom nove infrastmkture. Adriatic Club Yugosla

via postaje pojam za nautičko parkiralište Europe ne nudeći gostu baš ništa drugo osim pokojeg blijedog, a preskupog restorana na vezu. I to postaje toliko zarazna orijentacija hrvatskog nautičkog turizma, da traje do dana današnjega. Zbog toga su upravo Barbierija, u jednom riječkome listu, svojevremeno prozvali "betonskim kukcem istočnoga Jadrana".

Nemoj gasiti socijalistički radio

Krajem osamdesetih (u vrijeme kadje ACY već imao izgrađenu sedamnaestu marinu u nizu) kao honorarni novinar Drugog programa Hrvatskog radija, objavio sam prilog o ACY-jevu parazitiranju. Nastala je hajka zbog toga što sam kazao da ACY nikada neće sagraditi marinu na Iloviku (kao što se tada svim zvijezdama kleo naš veliki Barba).

Odmah po objavljivanju nastala je bura, Marko Sapunar pozvao me u svoju sobu, uz prethodno upozorenje preko pulena da je jako ljut zbog priloga o ACY ju. Ušao sam pred strašni sud polutana. Sedam-osam smrknutih lica čekalo me u njegovoj sobi, a šefje (i samjedriličar pripravnik), bio u grču lica svoga. Grobnim glasom započeo je sastanak. "Slušaj...", rekao mi je još dok sam stajao kod vrata, "Zvali su me... Ovaj napad na ACY napad je na jugoslavensku vladu, ti si otvoreno napao Barbieria..." Kolegica je spremno žučljivo ubacila: "Ma doveo je u pitanje turističku orijentaciju zemlje... I sve to upravo sada! Pred glavnu turističku sezonu!" Tada sam saznao još s vrata, da je odmah po objavljenom prilogu Barbieri osobno zvao. Shvatio sam kamo sastanak vodi, zbrnuo se i pronašao način kako da "partijski sastanak" (u mrak kojega su me po prvi put uvukli) prekinem odmah. Ispalio sam pa šta bude: "Čujte... vidite vi mene?" Nastao je tajac, a sve zabrinute kolegice, uključujući glavnog i odgovornog nasapunanog, gledale su me netremice. "Ja sam, ovakav kakav jesam, srušit ću vam Jugoslaviju!" Šef je trenutačno

eksplodirao i izbacio me van. Tako sam se riješio partijskoga sastanka tri minute prije raspada srboslavije. Tako sam se riješio onog (poznatog) iz Đorđićeve: "A, što si ti mislio kada si rekao da Barbieri parazitira..." a što bi inače (sadistički) trajalo najmanje satima. Oslobođen sam odmah. Ali, o lokacijama gradnje ACY marina, od tada mi je bilo zabranjeno (javno) govoriti.

Pokvarena prvomajska proslava

Nakon što sam javno izrazio sumnju da će ACY ikada sagraditi marinu na Iloviku (jer tamo nije bilo gotove infrastrukture pa bi je trebalo stvarati) ostao je dojam da Barbieri s ACY jem parazitira na hrvatskoj obali, a ne daju razvija (čime se stalno pokušavao nametati).

Međutim, dogodila se uskoro marina Korčula, Ičići, Rijeka Dubrovačka. U Korčuli lijepljenjem betona lukobrana i cijele marine uz staru gradsku jezgru. Tako je nastala nevidena devastacija tlorisa UNESCO-m štice urbane potkove. Emisija o turizmu - Sunčani sat Drugog programa Hrvatskoga radija (koja nota bene ide petkom popodne još i danas), na čelu sa sjajnim, nažalost prerano umrlim, profesionalcem Zvonkom Đurinom, bila je u Korčuli na samom otvorenju marine. Atmosfera je bila i više nego slavljenička, euforična, ako se ne varam bio je to upravo prvi svibnja, kojega je Barba tradicionalno bogato proslavljao. Kazao sam Zvonku što mislim o toj marini, upozorio ga na devastacije i predložio da to ne bude samo jednosmjerno javljanje s fešte u Korčuli već i kontakt sa zagrebačkim studijem. Zvonkoje rado pristao, aja sam time dobio priliku osobno upitati tadašnjeg direktora ACY Korčule i nazočnog Barbierija kako opravdavaju tu očitu devastaciju grada Marka Pola. Njihov je odgovor bio u stilu: "Sagradit ćemo Dubrovnik stariji i lepši". Čuo sam to vrlo dobro ja, ali su to imali prilike čuti i slušatelji... Uvjeravali su nas da je marina Korčula unaprjeđenje, a ne gromka devastacija.

Superman ide dalje

Nakon mamut lukobrana u Ičićima, nakon devastacije Korčule, na redu je bio dragulj hrvatskoga juga, jer glad je i u Barbe i u Grassetta rasla sve to brže što je više tonula mila im Jugoslavija. Trebalo je, prije kraja, zapasati što se više da.

U Rijeci Dubrovačkoj, u ACY marini Miho Pracat, preuzetoj nakon mnogo otpora i to već pri kraju Barbine betonijade, ACY je dao za nautičke potrebe betonom zaliti brojne široke, renesansne stepenice, koje s morem spajaju krasan Sorkočevićev dvor. Shvativši (naknadno iz novina) tko je bio Sorkočević i koliko vrijedi taj objekt, uvrstio ga je u svoju menza - ponudu s tri vrste ribe i pomfritom koji pliva u ulju. Kako je Barba izjavio na televiziji povodom tog uspjeha: (jedino je) "važno da gosti s treće palube glisera, već pri vezivanju u marini, vide našu luksuznu ponudu", čitaj: kič stošce od svijenih salveta te svijeće na prekobrajnim stolovima zguranim iza kristalnoga stakla renesansnih bifora...

Ne pada snijeg da bi pokrio brijeg već...

Upozoravao sam i poslije gradnje marine Ičići, da je u more izbačen monstruozno velik lukobran na mjestu koje inače nikada ne bi moglo biti marina, da je cijeli posao sumnjiv i da u Adriatic Club Yugoslavia potihom ulazi perjanica talijanske kemijske industrije *Grassetto*. Barbierije šutio, da bi upravo krajem ljeta 2002. (napokon) sam sebi (i javno) skočio u usta: izjavio je da je nemoguće privatizirati dio ACY-ja ili cijeli, po tako niskoj cijeni, kad samo lukobran marine Ičići vrijedi milijune maraka... To smo znali i kada je taj apsurd zidao, lijepo da je to napokon priznao. Potvrdio ono što hrvatsko novinstvo piše već punih petnaest godina o kukcu - betonskom balegaru hrvatske obale...

Mrska mu trobojnica

Početkom devedesetih Barbieri je imao problema s hrvatskom državom ali i zastavom, vrlo slično istarskom pograničnom jopcu

Jorasu. Naime, vrlo je dugo Barba na svojim rastrošnim ACY *Match race* feštama (za koje su ga optuživali da su obično pranje novca s talijanskim partnerom) odbijao izvjesiti hrvatsku zastavu dok jugoslavensku, baš nikada, nije zaboravljao. Dok je socijalističke zvjezdaste vješao točno po protokolu: jedna jugo, jedna SRH, jedna Acijeva (brojkom: tri), stvaranjem hrvatske države odjednom su izostale sve zastave.

Faux pas dogodio mu se koju godinu poslije kada više nije smio vijoriti okupatorsku zastavu, jer je napad na Hrvatsku već bio započeo. U Ičićima je organizirao tiskovnu konferenciju povodom upuštanja u još jednu veliku investiciju: kupovinu maksi groblja, maksijedrilice ACY No. 1. Pohvalio sam domaćine da je skup impozantan, ajato novinara veliko, ali da su slučajno zaboravili jednu sporednu sitnicu. "A to je?" pitali su. "Ne zna se gdje se odvija ovaj skup..." Kako?, zgledavali su se. "Pa zaboravili ste podići hrvatsku zastavu." Nastalo je šuškanje i strka, a hrvatska je zastava (ali tek do večeri) napokon i po prvi put, ipak omrsila stup Barbinog poduzeća.

Uskoro je nastupilo vrijeme (još jedne metamorfoze ili pretvorbe), kad se Adriatic Club Jugoslavija, prvo iz ACY-ja želio presvući u Adriatic Club International (ACI), gdje je opet izostavljena matična država, a zatim u Adriatic Club International Croatia (ACIC), što su sve od reda besmislice jedna veća od druge. Ali vrlo nužne, kad se prije svega želi zaobići ono što se zaobići ne da: Croatia.

Dragi Grassetto

Dok su nova hrvatska država i njezina obilježja, uporno bila vrlo teško probavljiva ACY-ju, jednaje strana tvrtka gazdi postajala sve omiljenijom.

Ulazak Grassetta u ACY značio je vezivanje Barbe za Italiju. Prirodna je posljedica bila zajedničko ulaganje u izgradnju novih marina, te opremanje postojećih *duty free shopovima*. Prvo

treba izbetonirati najljepše jedriličarske točke na obali, a zatim ih rasprodati rodbini. Tako se i dogodilo: za vlasništvo tih dućana, mediji su ubrzo optužili Barbine ljubavnice, kćeri i ostalu razdraganu rodbinu.

Nekako u vrijeme ACY-jeve kupovine talijanske maksijedrilice, u Italiji zajedno s komadom auto ceste, odletio u zrak čelni sudac državne antimafijaške organizacije. Koji mjesec poslije, u hrvatskom se tisku vrlo sramežljivo pojavila notica: popis talijanskih poduzeća u kojima će susjedna nam država prvo provoditi sustavnu istragu zbog sumnje u povezanost s mafijom. Veliko poslovno ime, Barbina nova akvizicija - Grassetto - kočilo se, pogađate - u samome vrhu: na preslavnom petome mjestu.

Alan Ford, truli balon, a ne broj jedan

Možda bi mi se tada i dogodio bliski susret s Barbom noću u Ičićima da je saznao da sam prije službenoga isplovljenja ekskluzivnog maksigrablja ACY No. 1. bio prvi i jedini novinar u njegovu potpalublju. Da sam bio jedini koji je, ne čuo, nego vidio i otkrio dobro čuvanu tajnu - prevaru: s broda je vrlo nervozno i na brzinu (još u Italiji) počupana sva elektronska oprema koje je očito bilo više desetaka kila ali i sva oprema jedrilice do li dva vrlo stara kevlar jedra. Tako je Barba uskoro isplovio sa šakom jada od mornara, bivših konobara skladištara i vozača pretvorenih za potrebe tv kamera i fotoreportera u maxi jedriličare. I to s podrtnom od očerupana broda. No, ima Boga!

U kutu Kvarnera nije bilo ni daška, ali ni daška vjetra, a šaka mornara zaboravila je odvezati glavno jedro s deblenjaka pa ga je za bonace zaparala pri samome podizanju, pred uključenim kamerama. O, jada! Barba se odmah iskazao duhovitošću i novinarima uporno ponavljao pljesnivi vic o tome kako je to zato što mu je do kormila sjela (inače premila mu) tajnica. Pa, onda znate i sami: žena na brodu...

Tako smo imali povjerovati da ACY No.1 "nije" kupovina pranja novca radi.

Tobožnja škola, tobožnje nautičke tvrtke

Jednako "slavno" otpočela je i sumnjiva škola jedrenja: Adriatic Nautical Academy (ANA). Ona se nikada nije smjela jednostavno zvati hrvatskom školom jedrenja mada su polaznici velikom većinom bili naši ljudi. Pretenciozna ANA, smišljena je kao željeni gutač novca i uhljebljenje za tatine komunističke sinove, koji su još i devedesetih godina u marini Žut svakog proljeća na prvi svibnja razvlačili crijeva svojoj omiljenoj Jugoslaviji, urlajući *bandiera rossa la triuynfera*.

Danas najbolje vidimo koliki je taj trijumf, kako je triumfirala Račanova bandijera po svim pitanjima, nekmolice u Piranskome zaljevu. Jednako je tako, triumfalnim gubitcima prizemljen i ACY. Zapravo, izgleda da je cijeli ACY bio školica, a sada će na njemu malo trenirati i država. Po novim informacijama, država će preuzeti tu ekskluzivnu nautičku ponudu, mada do sada ništa što je ekskluzivno država nije s uspjehom vodila. No, možda to bude neka nova škola, u kojoj će se smjenjivati neki drugi, trenutnoj vlasti podobni direktori. Treba se samo nadati da u toj školi neće biti traumatoloških zahvata. Jer u ACY-jevoj su školi jedrenja, samo koliko je meni poznato, dva polaznika umalo slomila kralježnicu padajući u more s veza (sve pod mudrom kontrolom tv-skipera Damir Miloša).

S padom, ali srećom bez posljedica, od tih se skipera spasio i jedan slavni gost: Krunoslav Cigoj...

Eliminacija SAS-a

I vratimo se početnoj rečenici ove priče, ključu, koji glasi: megalomanske ideje o stvaranju Adriatic Cluba Jugoslavia, velikoga Barbe, meštra Barbierija, nikada ne bi bilo da s idejom o nautici,

u posttitovskoj Jugoslaviji nije izašao upravo on. Drugi o tome nisu smjeli niti sanjati.

Lanac marina trebao je biti splav raspadnutoj privredi Jugoslavije, injekcija umirućemu, koja će ga provjereno vratiti u mladost, i zato nikakva konkurencija Barbieriju nije smjela zaživjeti. Međutim, vidi vruga, partijcima također mio poslovni čovjek iz Zadra, drznuo se također ući u nautiku i to bržim koracima od Barbe. Antićeva tvornica Specijalnih alatnih strojeva (SAS) bolje je ekološki i urbanistički odabrala lokaciju svoje Zlatne luke (zapuštena močvara pokraj Zadra), nije se okupacijski rasprostirala cijelim Jadranom, a razvoj je zamislila cjelovito (marina, charter, gradnja plovila, restorani, garaže, hotel s kockarnicama, športski centri, apartmani...). I još je financijsku konstrukciju stvorila vlastitom pameti, a ne političkim poltronstvom i podobništvom.

Zaustavite Reuters

Sposoban direktor zadarskoga SAS-a, već se godinama isticao. Iz mjeseca u mjesec Antić se dokazivao stvarivši veliko međunarodno poduzeće, jugoslavensko pravo privredno čudo i to u recesijskoj poplavi, pred državnim gospodarskim slomom koji je već bio samo pitanje godine. A rezultati našega Barbe? Oni su još bili u genijalnim vizijama...

Antićeva tvornica nije, dakle, trebala ničiju pomoć, ali upravo je time stekla skrivene protivnike i otvorene neprijatelje. Antić je već odavno ionako bio trn u oku socijalističkim pregaocima zbog goleme minimalne plaće, koju je SAS isplaćivao čistačicama, a koja je iznosom bila ravna onim direktorskim u mnogim silnim jugo poduzećima. Trebalo ga je zato što prije potkresati... ACY je brzo shvatio opasnost od SAS-a: Antić je smjelo najavljuvao da će sagraditi mega marinu s više od tisuću vezova; stvoriti najveću charter flotu na Jadranu s više od 300 brodova, te otpočeti gradnju vlastitih motornih brodova do deset, i jedrilica do dvanaest metara dužine.

Barbieri je bio očajan... Uz svu nezamislivu podršku SIV-a, a nakon što je otklonio novinare koji "ruše jugo vlast", te udomio, nahranio i napojio brojne da ga slikaju u Ičićima, kako su tada stvari stajale, neće uspjeti na kraju svog faraonskog poslovnog puta stvoriti ništa vrijedno po čemu bi ga trebalo pamtiti. Upravo naprotiv. Bit će i ostati tek puki socijalistički aparatčik, koji je radio po nalogu odozgo. Požalio se, uvjeren sam, uz kamenice i Dom Perignon, sav jadan i očajan, svome velikome Anti hiromantu. A Ante kao Ante, ako može skriti dinare da bi pokazao nove dinare, može ih i samo skriti. I ne pokazati, u zamjenu, baš ništa.

Tako se preko noći dogodilo da golem novac, koji je zadarski SAS trebao naplatiti od Rusije za isporučene alatne strojeve, godinama putuje preko Beograda i SIV-a u Sukošan. Tako se moglo dogoditi da on ne samo nikada ne stigne, nego da gradnja Sukošana bude prekinuta, hotel ostane ne podignut, a strana ulaganja neostvarena. Ubrzo su propali redom: gradnja marine, proizvodnja plovila te širenje charter flote. Odjednom se sada ACY otpočeo baviti najmom plovila, a najavljuvao je čak i izgradnju jedrilice ili barem kupnju jedne velike - odmah najveće na Jadranu (u Barbeje sve naj). Upravo tada, kao novost, hrvatski je tisak donio krupan naslov: "Smijenjen direktor SAS-a." A zatim je došao Domovinski rat. Otada (nesmetano) raste ugled ACY ja i u udruzi Hrvatske marine...

Žrtva grandezze

Nakon značajnog ulaska Grassetta u ACY, počelo se postavljati pitanje tko je tu stvarni gazda. Konkurentnoga SAS-a više nije bilo pa se Barba sada (za domaće potrebe) hvalio da je stvorio najveći nautički kompleks na Jadranu. Volio je još isticati: "Najveći na Jadranu, a možda i na Mediteranu". Novi čovjek u SASu nikada ga nije ugrozio. No, osim ACY parkirališnog buma (na

dvadeset i jednom mjestu na obali), drugi se nikada nije dogodio. Zato su se i pojavile, već i prije rata, prve ozbiljne naznake ACY-jevih budućih gubitaka.

Charter flota jedrilica txunula je godinama u Puli ali se zato nabavljalo sve veće i sve skuplje mega glisere. I sam Barba gliserima je bio do te mjere zatravljen da je svojski navalio organizirati mega trke katamaranskih, off shore jurilica, i to od Opatije do Skradina - kroz Nacionalni park Krka! No, njegovo je vrijeme već zalazilo, a novinari su ga i opet spriječili da tu suludu ideju realizira. Inače, bio je naumio helikopterima čistiti plovnu površinu pred opasnim gliserčinama. Usred sezone planirao je rastjerivati ne samo ribare već i turiste nautičare...

Unatoč brojnim ustupcima "mladoj hrvatskoj demokraciji" Barba je ipak morao otići iz ACY-ja. Dobio je dvije godine da pospremi za sobom i tu privilegiju morao je masno odraditi. Ali privilegiju upravo za tu istu, kako su je dolje često posprdno nazivali - "mladu hrvatsku demokraciju". ACY je dugo godina skrivao svoju tršćansku filijalu koja s vezovima i marinama nije imala ništa. Ta se sestrinska tvrtka bavila repariranjima stranih klonulih plovila, mahom jedrilica, i njihovom preprodajom u Hrvatsku, rjeđe u inozemstvo. Poslovalaje kao strana tvrtka s drugačijom nesocijalističkom poreznom osnovom, a profit je ubirala na činjenici da na zapadu svaka stvar čim prijeđe prag trgovine vrijedi 20% manje. U Hrvatskoj, iza željezne Titove zavjese, olupine su prodavane kao dragocjeni komadići ekskluzivno pristigli sa Zapada. I upravo se te profite skrivalo kao zmija noge. Upravo će Tršćanska tvrtka odigrati ključnu ulogu vraćanja Barbinog duga "mladoj hrvatskoj demokraciji".

No, ipak je tragikomično što su mu na kraju svega, a neposredno prije otpusta, učinili političari: planski su mu napunili glavu da bi on bio idealan novi ministar turizma u HDZ-ovoj vladi! Kame- leonskom manirom Barba je smjesta stao ispaljivati velikohrvatske

šarene rakete po svim medijima, spremajući se za svoju životnu krunu: toliko željenu funkciju ministra (sada može i u toj neovisnoj, međunarodno priznatoj, samosvojnoj lijepoj njihovoj)...

No, nakon surog obećanja da će Barba postati HDZ-ov ministar turizma, mjeseci su prolazili, a on nikako da bude pozvan barem na Markov trg, ako ne i na Pantovčak. I onda jednoga jutra, "šumadinci", priučeni mornari svjetskoga glasa iz ANA-e, obavijestili su me tihim glasom i s dužnim strahopoštovanjem: "Barba danas putuje gore, obratit će se Hrvatskome Saboru kao kandidat za novog ministra turizma..."

Sjećam se koliko me to nasmijalo... No, popodne, u izravnome tv-prijenosu, sve se pretvorilo u gadan i težak fijasko, a Barbieri je nezavršena pozdravna govora u svom ukupnome jadu morao napustiti i govornicu, i sabornicu, i grad. Iz auditorija su mu, unatoč izravnome tv-prijenosu, neprekidno dobacivali neka ne prlja Hrvatski Sabor svojim jugo smicalicama. "Neće taj nikoga uspjeti uvjeriti u svoje *novokomponovano* hrvatstvo", komentiralo se njegov govor.

I to je bio kraj za hiromante. Sve se ocufalo od trijumfa. Ipak, njegovi dječaci iz ANA-e rasadnik su upravo njegovih grandioznih ideja. Danas su to veliki poslovni ljudi, koji sanjaju da će moći, barem još jedanput, ali baš u Ičićima, u centrali (a ne samo na opskurnom, dalekome Žutu) zaurlati onako prigodno prvomajski, pivski srčano i iz dubine: *bandiera rossa*...

No, raspala se kula od karata, nekmoli će onda trunuti i maksu groblje ACY No. 1. Vrlo simbolički. Brod koji danas više nitko i ne spominje, pokušala je zakrpati Hrvatska vojska. A trebao je biti prva violina jugopreporoda... Baš kao i naš slavni Barba.

Namirena bivša ljubavnica

Prvi hrvatski jedriličar odao se kormilarenju recepcijom svoga čvrsto usidrenog opatijskoga hotela...

Danas, gomilajući sve gubitke kumulativno još od samoga početka, ACY grca. To je upropašten lanac marina i obično, a golemo parkiralište Europe. Za tuje propast zaista bilo potrebno pravo umijeće i velik dugogodišnji trud pa da se takva zlatna koka uopće i uspije upropastiti... Barbu danas optužuju da je bio samo prvi u nizu, koji je olakšao ACY

Finili su mare bali

Ako znamo da prosječna ACY marina broji oko 200 vezova i da izgradnja jednog, prosječno ne stoji manje od dvadeset i pet tisuća eura, tada znamo da je vrijednost one najskromnije ne manja od pet milijuna eura. Kako je ACY za Barbieria, sagradio čak dvadeset ijedno takvo parkiralište (ukupne vrijednosti ne manje od čak 105 milijuna eura) malo tko danas još vjeruje da je navedeni iznos od 7 milijuna dolara (oko 6,9 milijuna eura) koji već dugo nedostaje, realno išta drugo nego tek goli vrh jedne impozantne ledene sante...

A to je tek malo deviznoga pijeska na dnu posude iz koje se zorno zrcali koliko je (sa svakim novodošlim direktorom) opljačkano. I upravo su tu "stvar", znamo, puno prije ikoje suvremene privatizacije, zamislili još beogradsko opatijski drugovi...

Barbin faraonski put završio brodolomom, *Fokus* (u tri dijela), 29. studenoga, 06. i 27. prosinca 2002.

Bilješka o autoru

Javor Novak rođen je u Zagrebu 1956. godine. Od 1980. zaposlen je na Radio Zagrebu, kasnije Hrvatskome radiju. S početkom jedrenja na krstašima (1984.) započinje kao novinar s nautičkim putopisima; prvo na radiju s priložima u emisiji *Dobro more nautičari*, a zatim i u nautičkoj periodici (od 1987.).

Od početka agresije na Hrvatsku, na dragovoljačkim je popisima, sudionik je drugog konvoja *Libertas* u Dubrovnik, a u HV ulazi kao vezist na stacionarnim radarima.

Javljao se još i emisijama *Naši korijeni*, *U Hrvatskoj gdje pomorski dišemo* te *Ploviti se mora* (1991.-1995.).

Učlanjuje se u tadašnje Društvo novinara Hrvatske (1992.) iz kojeg demonstrativno izlazi (1995.) nakon stalne javne podrške toga društva protuhrvatskim novinama i grupacijama te neetičkim novinarima i orijentacijama (a što traje još i danas). Od 2003. Član je nove novinarske udruge.

Godine 1995. glavni je urednik magazina *Hrvatski skiper*. Iste godine objavljuje i prvi tekst u *Hrvatskome Slovu* (1995). Ubrzo postaje honorarni urednik te pomoćnik glavnog urednika (1996.), a iz tjednika za kulturu izlazi s (v.d.) glavno uredničkog mjesta (1998.).

Na radiju je objavio više od tri stotine, mahom pomorskih priloga (do 1991.) više desetaka interviewa, reportaža i emisija "u živo". U nautičkoj periodici tiskao je četrdesetak putopisnih tekstova. U *Hrvatskome Slovu* objavio je više od stotinu raznih pri-

loga, uključujući i reportaže, interviewe, fotografije i putopise. U *Fokusu* je objavio petnaestak tekstova, prikaza knjiga i putopisa. Od 2000. objavljuje i literarne tekstove (*Forum*, *Večernji list*, *Vjesnik*).

Godine 1997., odlukom Predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana, za svoj novinarski rad odlikovan je Redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića.

Da sam imao Hrvatsku prva mu je tiskana knjiga. Za tisak su otprije spremne i *Nedosanjani Jadran* te *Dosanjani Jadran*, pisani od ' 84. do ' 94., a koje objedinjuju glavninu njegovih jedriličarskih putopisa.

KAZALO IMENA

A

Arnett, Peter 110
 ASDH 17
 Azinović, Vlado 34

B

Bašić, Karmen 70
 Banac, Ivo 53, 54, 71, 72, 75, 91
 Bandow, Doug 127, 129
 Barbieri, Veljko 157, 158, 159,
 160, 163, 164, 165, 167, 168
 Bilandžić, Dušan 71, 91
 Blaškić, Tihomir 113
 Bogišić, Vlaho 49
 Boljkovac, Josip 70
 Brokaw, Tom 110
 Broz, Josip Tito 39
 Bugajski, Janusz 120
 Bušić, Bruno 132
 Bušić, Zvonko 113
 Bundalo, Slobodanka 34

C

CADDY (Comitee to Aid Demo-
 cratic Disidents in Form 39
 Cigoj, Krunoslav 163
 Clinton, Bill 126, 127, 128, 129
 Corillon, Carol 106
 CPJ 109, 110, 111, 112, 115
 Crnjanski, Miloš 49
 Cviić, Kris 53, 54, 99

Č

Čičak, Ivan Zovonimir 40, 66,
 71, 75

D

DA 17
 Daeniken, Erich von 93, 95, 98,
 99, 103, 105
 Degen, Silvije 95, 108
 Denis, Bogdan Denitch 120
 DHK 50
 Donat, Branimir 49, 51, 52
 Dragosavac, Dušan 71, 72
 Drnovšek, Janez 82, 84

Đ

Đilas, Aleksa 120
 Đukić, Milorad 75
 Đurin, Zvonko 159

F

Feral 53, 68
 Finkielkraut, Alan 56, 57, 58, 59
 Forman, Miloš 82
 France Press 40
 Franco, Francisco 123
 Fumić, Ivan 44, 56

G

Garašanin, Ilija 121
 Glas Koncila 69
 Glavašević, Siniša 112
 Glenny, Misha 120
 Goldstein, Slavko 75
 Gotovac, Vlado 27
 Graham, Katherine 112
 Grassetto 160, 161, 162
 Grbić, Gordana 34
 Grenier, Richard 127, 128

H

Hanzlowsky, Mladen 78
 HAZU 93, 94, 95, 96, 97, 98,
 99, 103, 104, 105, 106, 107, 108,
 109, 113, 115
 HDSP 13
 HDZ 15, 17, 24, 29, 95, 166,
 167
 HHO 38
 Hitler, Adolf 13, 126, 144
 HKDU 14
 HND 17, 75
 HNS 14, 17
 Hoagland, Jim 127
 Holbrooke, Richard 120
 Horvat, Branko 30, 49, 72
 Horvat, Joža 51
 Hrvatski Helsinški odbor 20, 66
 HSLŠ 13, 17
 HSP 13, 18
 HSP 1861 17
 HSS 14, 17, 18
 Huntington, Samuel P. 119, 120,
 121, 122, 123, 124, 126
 Hutchison, Kay Bailey 126, 127
 I
 I.O.D. 73
 Ibler, Vladimir 80, 82
 ICAC 38
 IDS 14, 17, 18
 Ivanišević, Šurdica 51
 Izetbegović, Alija 120
 J
 Jelinčić, Zmago 78, 79, 80, 81,
 82
 Joras 161
 Juzbašić, Živko 71

K

Karadžić, Radovan 62
 Katunarić, Dražen 52
 Kennedy, John F.
 99, 104, 106, 113
 Kisinger, Henry 120
 Kljajić, Damjan 136
 Komsomol 139
 Kos, Vinko 150
 Kovačević, Božo 72
 Krleža, Miroslav 50
 Kužatko, Želimir 144
 Kuprešanin 72
 Kvartič, Marija 140
 Kvaternik, Dido 131
 L
 La Rouche, Lyndon 113, 114
 Latković 66
 Lennon, John 98
 Letica, Zvonko 38
 Lewis, Antony 112, 114, 118
 Lincoln, Abraham 98, 104, 106,
 113
 Linić, Slavko 75
 Lovrić, Jelena 71, 75 I
 M
 Maković, Zvonko 71
 Mandić, Igor 52, 75
 Manolić, Josip 25, 75
 Marinković, Ranko 50
 Marković, Ante 28, 157
 Marulić, Marko 170
 Matvejević, Predrag 44
 McCurry, Mike 128
 Merčep, Tomislav 66
 Mesić, Stipe 25, 44, 75
 Meštrović, Ivan 131

- Mihovilović, Maroje 124
 Milić, Goran 34
 Miloš, Damir 163
 Milošević, Slobodan 36, 38, 61, 100, 121, 127
 Mladić, Ratko 62
 Morton, Kati 110, 111
 Musolini, Benito 59
 N
 Nazor, Vladimir 50, 51
 Neier 71, 72
 Nikolson, Jojca 80
 Novak, Javor 169
 Novak, Robert D. 127, 128
 Novak, Slobodan Prosperov 28, 75
 O
 Obradović, Stojan 120
 Ojstrsek, L. 146
 Orme, William A. Jr. 111
 Oswald 98
 P
 Pavelić, Ante 13, 56, 57, 113,
 Pavić, Miodrag 35
 Pavić, Radovan 91
 Pejnović, Veselin 70, 72
 PEN 87
 Perutz, F. M. 106
 Pilar, Ivo 131, 132
 Pilsel, Drago 67, 70
 Polanyi, John C. 106
 Polo, Marko 159
 pornoFeral 97, 98, 103, 104, 110, 111, 115
 Pracat, Miho 160
 Pucar, Đuro Stari 141
 Puhovski, Žarko 30, 31, 32, 33, 34, 65, 66, 71
 Pukanić, Ivo 87, 89
 Pupovac, Milorad 71, 72, 75, 91
 Pusić, Eugen 44, 90, 91
 R
 Radić, Stjepan 17, 131
 Račan, Ivica 14, 163
 Rakela, Mime 88
 Rather, Dan 110
 Reuters 40, 164
 Rifkind, Malkom 120
 Rodin, Davor 91, 92
 Rogelj, Rudi 147, 148
 Roksandić, Drago 70, 91
 S
 SANU 121
 Sapunar, Marko 158
 Savez reformskih snaga 31
 Schindler, Peter 106
 Schneller, Ljerka 44
 SDP 17, 18 131 SDU 17
 Shawcross, William 35, 37, 38, 40
 Show, Bernard 110
 SNS 17
 Sorkočević 160
 Soros, George 38, 53, 68, 75, 92, 95, 96, 97, 98
 Soros, Zaklada 34
 SPC 100, 121, 122
 Stefanović, Vuk Karadžić 102, 121
 Sterle, Franci 135, 140
 Storman, Adolf 137
 Summers, Garry H. 127, 129

Supek, Ivan 93, 94, 95, 96, 97,
98, 99, 103, 105, 106, 107, 108,
109, 112, 114, 117

sveti Sava 102

Š

Šafarić, Dragutin 134, 135, 137,
138, 140, 142, 143, 145, 146,
147, 148, 149, 151, 152, 153

Šnajder, Slobodan 87

Šoljan, Tonko 131

Špegelj, Martin 25, 26

Šufly, Milan 131

Šušak, Gojko 68

Šušar, Stipe 70, 72

T

Tadijanović, Dragutin 50

Tanjug 40, 41

TASS 40

Thompson, Mark 34, 35, 36, 37

Tito, Josip Broz 50, 56, 57, 58,
78, 83, 85, 86, 134, 135, 139, 140,
141, 142, 144, 153, 166

Tonoff, Barry 112

Tuđman, Franjo 9, 11, 24, 27,
40, 55, 68, 95, 98, 106, 107,
108, 112, 120, 123, 127, 170

U

UJDI 30, 31

UN 12, 20, 63, 129

UNESCO 112, 159

UNPROFOR 20, 21

V

Visković, Velimir 49, 50, 51, 52

Vukelić, Vera 34

W

Waldheim, Kurt 54

Warner, John 128

Wiesenthal, Simon 15, 16, 18,
153

Woodward, Susan 120

X

Xinhua 40

Z

Zahradnik, Rudolf 107

Zemljar, Ante 49, 51

Zima, Zdravko 87, 88

Ž

Žic, obitelj 157

Županov, Josip 91

ZAHVALA

Ova knjiga izašla je uz potporu domovinske i iseljene Hrvatske:

Marina Škrobica, PhD., Leeds, GB

Dr. Radoslav Marić, Zagreb

Dr. sc. Davor Pavuna, Chailly-Montreux, Switzerland

Bobo Markić, Toronto, Canada

Mira Donadini, Split

Tomislav Nurnberger, Minneapolis/St. Paul, USA

Dr. Snježana Borovčak, Zagreb

Hvala podupirateljima.
Autor i Nakladnik

TEKST SA OVOJNICE KNJIGE

(PRVA STRANICA)

Publicistički opus Javora Novaka, a tek jedan manji dio objavljen je u ovoj knjizi, dragocjen je prinos razumijevanju razdoblja u kojemu smo stvarajući državu imali Hrvatsku. On od sredine devedesetih "najavljuje" trećesiječanjsko razdoblje, koje nas je uvjerljivo podsjetilo kako Hrvatsku opet možemo izgubiti. Već godine 1995. Novak, naime, primjećuje, pitajući se u naslovu Kamo ideš Hrvatska? kako se Hrvatska radikalno naginje ulijevo.

Koliko je i danas aktualan na hrvatskome terenu vidi se i iz slijedećeg: "Hrvati, željni predsjednikovanja, a bez sposobnosti i koncepcija, rado se odaju verbalnom slinjenju s distance: Tako prazne svoju nemoć i frustriranost, vidaju propale ambicije. Glasaju se iz podruma strančice propale na trima izborima ili iz opozicijske košnice, zlorado paktirajući s privremeno propalim, a lijevim grobarima Hrvatske i hrvatskih interesa." Političko publicistički stil kojim nastupa, u hrvatski javni prostor uveo je tjednik Hrvatsko slovo, zaslugom glavnog urednika Dubravka Horvatića, kojemu je Javor Novak nekoliko godina bio desna ruka.

Novakov publicistički stil oslanja se na istraživačko novinarstvo, književno dotjeranu rečenicu, analitiku koja polazi od istine kao temeljnog načela i aktualiteta koji dubinom i širinom nadilazi dnevopolitičku razinu. Zato i autora i knjigu s pravom možemo smatrati autentičnim svjedokom vremena i događaja koji su u ovoj knjizi obuhvaćeni. Javor Novak svrstao se u onaj uski publicistički krug koji ne može pisati ako nema Hrvatske.

iz uredničke bilješke

(ZADNJA STRANICA)

Proces stvaranja hrvatske države smatram nezavršenim. U njemu vidim ne sasvim odijeljena razdoblja ... od 1989. - 1997. dočim je ono prethodno razdoblje tinjalo najmanje od 1971. do 1990. Ta dva velika povijesna razdoblja nazivam dobom Tuđmanove lucidne avangarde. Okret velikoga kotača povijesti, čemu sam s radošću pribivao. Na žalost, uslijedilo je ono višegodišnje vrijeme slabe ili nikakve hrvatske oporbe u kojem je život bivao sve mučnijim. Riječ je, paradoksalno, o takvoj neformalnoj hrvatskoj oporbi, koja je nastajala već od 1997./98. jer je tada započela nova dekadansa i sustavno potiskivanje hrvatskih interesa u stranu. Taj globalistički trend bukti do danas kada se već široko i ukorijenio i razgranao. Od lošijeg, ka gore: od 2000. ukupna rodoljubna opozicija politički uopće ne djeluje, ne postoji (osim na splitskoj rivi i na Alki). Ne mislim samo na pojedinu hrvatsku stranku ili na vodećeg čovjeka, već na sveukupnu rodoljubnu oporbu. Istinska dekadansa u kojoj se događaju besramni propusti, sve do nacionalne izdaje, ne dovodi u pitanje čak ni vrlo visok osobni standard što ga je sebi osigurala većina istaknutih političara u RH u odnosu na ostali hrvatski živalj, ne obzirući se na poziciju koju su si stranke (u ratu!) i - prognanicima unatoč isposlovale.

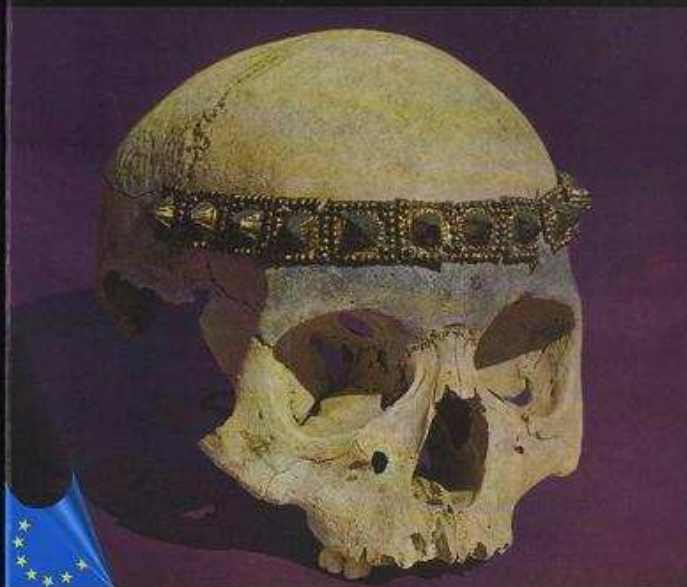
Iz Proslova Javora Novaka

Kad je Hrvatska napokon stala na svoje noge, autor s neskrivenim žarom ukazuje na procese koji nam je ponovno mogu oteti.

Proces stvaranja hrvatske države smatram nezavršenim. U njemu vidim ne sasvim odijeljena razdoblja ... od 1989. - 1997. dočim je ono prethodno razdoblje tinjalo najmanje od 1971. do 1990. Ta dva velika povijesna razdoblja nazivam dobom Tudmanove lucidne avangarde. Okret velikoga kotača povijesti, čemu sam s radošću pribivao. Na žalost, uslijedilo je ono višegodišnje vrijeme slabe ili nikakve hrvatske oporbe u kojem je život bivao sve mučnijim. Riječ je, paradoksalno, o takvoj neformalnoj hrvatskoj oporbi, koja je nastajala već od 1997./98. jer je tada započela nova dekadansa i sustavno potiskivanje hrvatskih interesa u stranu. Taj globalistički trend bukti do danas kada se već široko i ukorijenio i razgranao. Od lošijeg, ka gore; od 2000. ukupna rodoljubna opozicija politički uopće ne djeluje, ne postoji (osim na splitskoj rivi i na *Alki*). Ne mislim samo na pojedinu hrvatsku stranku ili na vodećeg čovjeka, već na sveukupnu rodoljubnu oporbu. Istinska dekadansa u kojoj se događaju besramni propusti, sve do nacionalne izdaje, ne dovodi u pitanje čak ni vrlo visok osobni standard što ga je sebi osigurala većina istaknutih političara u RH u odnosu na ostali hrvatski živalj, ne obzirajući se na poziciju koju su si stranke (u ratu!) i - prognanicima unatoč - isposlovale.

Iz *Proslava* Javora Novaka

Kad je Hrvatska napokon stala na svoje noge, autor s neskrivenim žarom ukazuje na procese koji nam je ponovno mogu oteti.

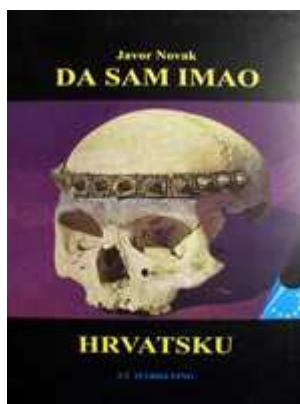

ISBN 953-6464-08-X

Javor Novak • DA SAM IMAO HRVATSKU

<http://www.dvaputnovak.com/knjige.html>

Javor Novak: „Da sam imao Hrvatsku“, CC Marketing, Zagreb, 2003.

Publicistički naslov „Da sam imao Hrvatsku“ objedinjuje izbor iz velikog broja članaka koje je autor u ratnim devedesetima ispisivao u tjedniku za kulturu „Hrvatsko Slovo“. Riječ je o političkoj analitici koja prati sve krucijalne događaje iz herojskog vremena nastajanja hrvatske države, iz Domovinskog rata i konstituiranja BiH kroz, po mnogočemu, vrlo sporni Daytonski sporazum. Udarni istraživalački tekst knjige svakako je onaj zaključni napis: „Bleiburg prije Bleiburga“ koji je prvo donešen na tri velike stranice „Hrvatskoga slova“ i koji predstavlja svojevrsni presedan: to je najveći ikada donešen (i obilato ilustriran) tekst u hrvatskome novinstvu o partizanskim zločinima. Autor je doživio velika priznanja u Društvu hrvatskih političkih zatvorenika kao i na samoj promociji knjige u Europskome domu u Zagrebu i to od brojnih ljudi koji su ga htjeli upoznati govoreći mu kako za slovensku Mislinju kao masovno stratište uopće do tada nisu ni znali, kako nisu ni izdaleka znali gdje su kosti njihovih najmilijih. Bilo je to miješano iskustvo razgovarati s tim nesretnim, a tada tako sretnim ljudima. Istina isplivava. Tekst je zaintrigirao mnoge u obje države da slobodnije progovore o nekažnjenim, a masovnim partizanskim zločinima - o jezivoj istini II sv. rata i najstrašnijem stradanju Hrvata...